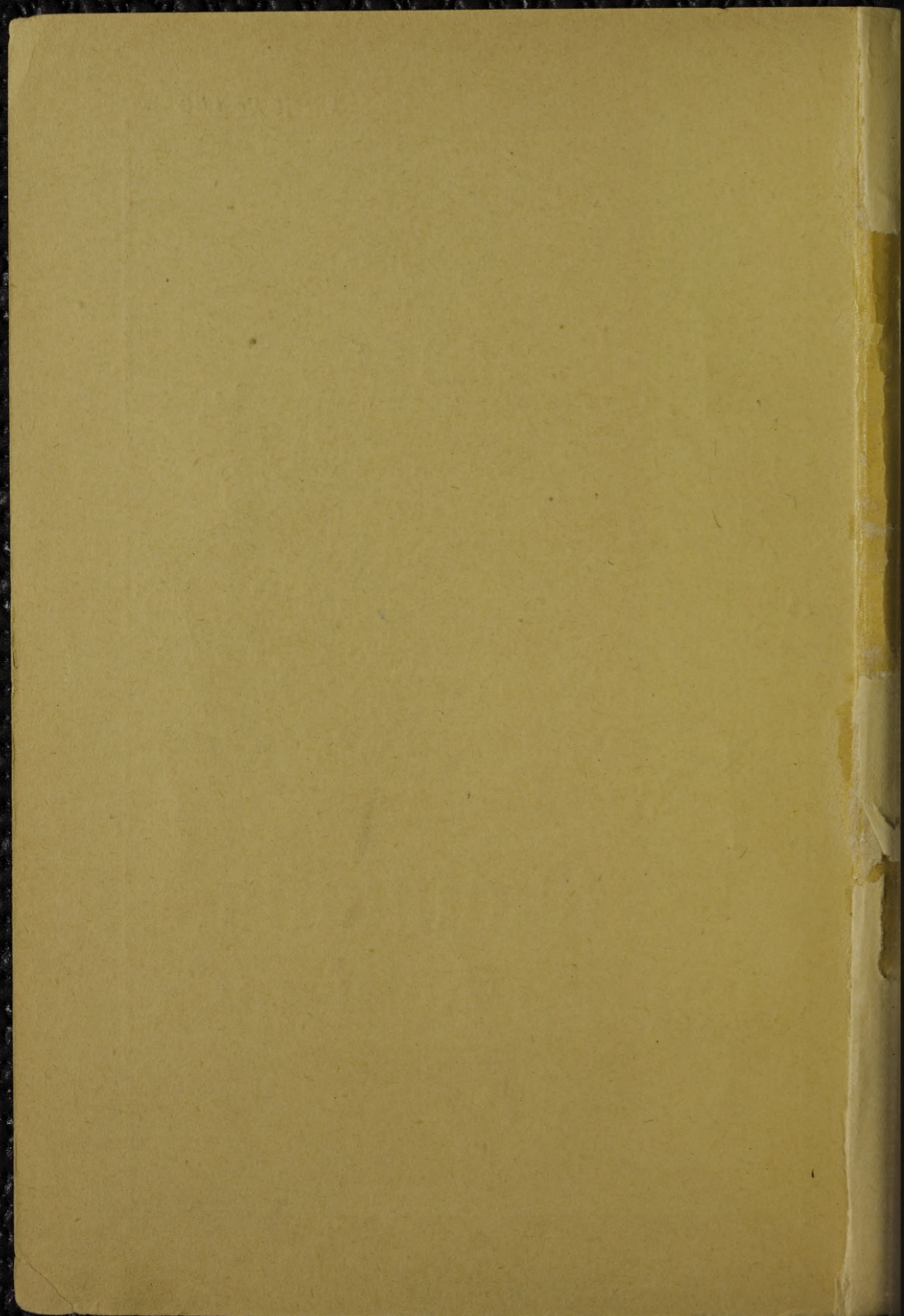

Kâ audsinafim
muhsu behrnus

?

L $\frac{37}{353}$

Duh
L
37

E. Henniga

Kà audsinafim muhfù behrnus?

No wahzu walodas tulkojuŝi ŝkolotaja
Auŝtra Wiŝnupe.

L. B. D. S. Epgahdneeziŝa
R i g á.

L-1
VAF-
JL

Viņa Lāča Latv. PSR
VALSTS BIBLIOTĒKA

79-

45 629

0309045356

Iespiests R. Ēka, J. Kroņa un b-dru grāmatu iespiestuvē
Jelgavā, Mātera ielā 20. Tālr. 2-21.

Gewadam.

Toti nopeetni un swarigi ir peenahkumi, kuruš fajuhť wezaki un audsinataji, pahrdomajot par behrneem, kas teem ustizeti. Newar nefad fchos peenahkumus deesgan ispehtit, winos eedfilitatees un mahzitees wairaf un wairaf tos šapraft. Tadehl daudš tagad teef par schein jautajumeem rakstits. Paidagogija palikusi par atfewischtu sinatnes nosari, par kuru pat laša lełzijas gudri wihri no augstskolas katedreem Tas ir labi. — Mums wehl daudš, daudš jamahzās.

Uri ņhi jaunā grahmatina „Kā audsinafim muhfu behrnus?“ grib nahť mahtem un audsinatajeem palihgā. It ņewischtī wina domata mahtem, kuru rokās stahw wisatbildigakā audsinafchanas dała — pirmee muhšcha gadi. Grahmata tulkota no wahzu walodos. Mums latweeschein pagaidam jaaisnemas ņhis tas ari no zitām tautam, kamehr pašhu starpā isaugš leelaki ņpehki. Tapedh ari weenā otrā weetā ispaudisees ņweņhtauteefchu ihpatnejais garš, peemehri no wina dšihwes u. t. t.

Katru nodaku šarakstijis atfewischtš autors, pa leelakai daikai ari peedšihwojušchas mahtes un behrnu eestahschu waditajas. Tani ņinā šaturs buhs drušku kā šarauštits, truhtš dšifakas weenibas.

Bet tomehr grahmata jaatsihst par wehrtigu, jo dšikās pšichologikšas pateefibas ņheit pašneegtas weenlahrščā, šaprotamā weidā, un katrs jautajums leef eestatees ņihki pašchā buhtibā. Tad wehl pee grahmatas labajām ihpaščibam peeder tas, ka wina usrakstita dšili křistigā garā. Par audsinafchanu mehš waram daudš dabut lašit, bet gan reti lahdu grahmatu, kuru šarakstijis ihsti tizigs zilweks, ar Deewa gihmi un lihdsibu.

No fchi weedolka raugotees, grahmata manto koti dauds un filti eeteizama katrâ gimenê un katram fskolotajam.

Kad eefkatamees drufku tuwak dsihwe, tad tihri bail paleef par muhsu behrneem. Ja, ko lai wini mahzâs no fawas apfahrtnes? Skaidrs ir weens, ka mehs nedrihtstam behrnus atraut no dsihwes, newaram eelikt stikla buhri un tad audsinat. Bet kahdi tad ir tee eefpaidi, ko if deenas fanem muhsu behrnus, peemehram, muhsu leelpilsehtâ?

Daschadas kino reklamas ar rupjâm waj pawedinoschâm bildem jau agri modina behrnos instinktus, kureem buhtu labaki, ja tee wehl fnaustu. Tad tâpat nekaitamâs kasejnizas ar atklahteem dahrseem. Ja, ugunis jau tur laistâs brihnischfigi, ari musika ir peewilziga. Bet ko tahds „padfmitos“ gados sehns waj meitene fajucht, kad eet teem wakarâ garâm un reds defoltetâs feeweetes un jautros frakotus fungus besbehdigi treezam pahr likeeru glahsem?

Waj schis ainas mehs noslehpim muhsu behrneem? Wini ir koti atfauzigi us katru spilgtatu parahdibu. Beefchi wini pat to reds, ko mehs wehl neefam paspehjuschi eeraudsit. Un tâpat awises, schurnali, ar kureem tâ pahrpilditi kioski, — ko tee audsinoscha war sneegt muhsu behrneem? Bet ar fawâm bildem wini top behrneem koti peewilzigi. Sinu kahdu sehnu, kuresch krahj katru fantimu, lai tif spehtu nopirkt kahdu sensazionalaku schurnalu. Winam leekas, ka tâ wajoga, — „tâ jau dara wifî leelee.“

Un nu teef ischakli lasits. Ko sneeds muhsu prefe? — Noseegumi, atkal noseegumi, netaisnibas, nekithribas, netihri wahrdi, paschnahwibas waj if us sola. Un teem, kas jau labaki faprot leetas, — partiju nesmuksâs zihnas, kengaschanâs fawâ starpâ, — tas wifs.

Bet psichologiski nemot, mehs sinam, ka wifs atstahj fawu eefpaidu, sem kura tad nu weidojas jaunâ paaudse.

Ja, kad to lâ pahrdomâ un pahrskata, pahrnem galigs pesimifms. Naw nekahdas ifreds, zilweze eet boja. —

Un waj ir dauds to nopeetno wezafu un fkolotaju, kureem teefcham fahp par wifam fchim parahdibam? Par fchehlumu atkal jafafa, ka naw. Dfihwes ruhpes pee ftrahdneekem un warbuht ifpreeza un weegla dfihwe pee turigakeem, — par to tagad wifwairaf domà.

Beefchi muhfju fkolàs, kad jafafauz wezafu fapulzes daschadu jautajumu nokahrtofchanai, fehdes newar notift mafà apmekletaju flaita deht.

„Wezafi neinterefejas,“ nopuhfchas fkolotaji. Zeb kahdreif atnahf ari kahds tehws steigà un pa pufei eereibiz. Wifsch paklaufàs, paklaufàs un tad fafa: „Nu, fo tas wifš lihdi? Gahdajat manam dehlam labaf pehz fkolàs darbu, lai wifsch war fawu maiši pelnit, tas wifš.“

Zitas interesef te truhft. Ka behrns lai ifaugtu par kreetnu zilweku, ftipru rakfturu pret wifam kahrđinafchanam, ta pagaidam blafus leeta. Sinam, kad behrnà parahdifees atflahfas teefmes uf fo nealkautu, tad wini gan fleegš un brehtš, bet tad buhs par wehlu.

Jr ari mahtes, kuras loti atfauzigas uf fkolotaju aizinajumeem, winaš labpraht peeleeł roku un mafu pee daschadeem farihkojumeem fkolàs labà, pabalsta wifju, fo ween war. Leefas, tur nu buhtu ihftàs audfinatajas. Bet ifrahdàs glufchi pretejais. Wini mahju dfihwe dod wifados weidos behrneem tif fliftu peemehru, ka behrneem taifni jabehg uf eelaš.

Leelà darbiba un pretimnahfchana fkolotajeem bij tif godfahribas apmeerinafchana, teefme wifur ifzeltees un fpihbet.

Un fo lai mehš prašam no tahdu wezafu behrneem? Beš fchaubam, lai zitus audfinatu, pašcham wajaga buht audfinatam.

Tas kriht fwarà ka wezakeem, tà fkolotajeem. Ari fkolotajus negribu fandsset. Rahdi tipi ftarp wineem, uf to norahda atkal tàš pašchas awifeš.

Kam pašcham naw neka, tas nefpehs ari behrneem neka dot. Un fo nu mehš redšam peeaugufchà jauratnè? Za ir fella, garigi tuffcha un nabaga. Sudufchi augftee ideali, kaš tif loti peeftahw uf dfihwi pamodu-

ſhamees dwehſelei. Muhsu laikos idealifms ir nowohrtā. Par to pat ſmejas. Daſchureis nam pat wehl faſneegts 20. dſihwibas gads, bet jau ſamaitatibas ſihmogs uſ peeres. Nam zitas walodas ſawā ſtarpā, kā par iſpreezam, daſchadeem wakareem un brihwo iſdſihwi. Tur aiſeet weſeliba, tur tehwa nauda, tur garigais dwehſeles ſpehks.

Labi, peenemſim, ka agrak waldija neprahtigi aiſſpreedumi, ja, mini bij multigi weenā otrā weetā. Bet kas tagad? Uhdens dambi pahrrahwis un nu beſ ſchehlaſtibas rauj wiſu few lihds drupās. Jauneklim wajadsetu buht ſtipram, noteiktam ſawā rakſturā, kas ſina, kurp eet, un newis mihsſtuligam, wakigam, kas ahtri padodas wiſadeem kahrudinajumeem. Winam buhtu jamahzās zihnitees paſcham ar ſewi un ar apfahrtni, bet winſch juhtas lepns, ka war darit „tāpat kā wiſi ziti.“ Wajadsetu tahdas droſmes — „es eechu weens, kad ari man neweens neſekos!“ Luht, ideals, luht, ihſtā jauniba — dſihwes ſeedonis.

Bet tahds nam nebuht tagadejās jaunatnes zeſch. Pateeſi jaſaka, ka jaunatne top ar katru gadu weeglaka un garigā ſinā maſak eeſpaidojama. Warbuht tur wainojams muhsu materialī noſkanotais laikmets, neſenā kara ſekas, bet fakts palee fakts.

Ari tos jaunatnes waditajus, kas pateeſi zenschas no wiſas firds to atgreest un weſt uſ augſchu, war faſkaiſit uſ pirkſteem. Rahdi wadoni, tahdi tee ſekotaji. Nam muhsu laikos dauds ſtipru perſonibu, kas neleektos partiju preekſchā, kas nemeſketu ſamu labumu un kas zilweka eekſchejo wehrtibu turetu par wiſaugſtako. Un beſ tahdeem ari jaunatnei janihſt.

Kur iſeja? Ir tikai weens zeſch. Mums paſcheem jaaug. Birmā fahrtā mums jaaudſina ſewi paſchus, tad wilſkim ari zitus jaunatos few lihds. Un te nu atkal jaaiſrahda, ka weenigais droſchais zeſch ir, ja mehſ kā ihſti kriſtigue ſekojam Kriſtum.

Neweens Kriſtus mahzeſlis, ſtatidamees paſtahwigi Wina deemiſchīgi apſkaidrotā ſeja, newarēs nepaliſt

labafs. Zilwekam wajaga lahdas autoritates. Schi autoritate lai ir Kristus. Bahrbaudifim fewi weemmehr tai fpoguli, tad mehs klufhim ziti laudis. Tas ir tas, fo jamahzàs wifai muhfu tautai, walfis wadoneem un katram audfinatajam.

Nefas nefpehs grimstofcho zilwezi glahbt, kà weens: „ja tas Dehls juhs atfwabinàs, tad juhs buhfeel fwabadi.“

Tà tad daudj war raffit un ufrauktees par audfinafchanas lruhlumeem, par jaunatnes pagrimfchanu, bet pateefiba ir til tam, kas reis jaunatnes teefa fazija: wainojat wezos, t. i. wadonus.“

Fa tee nelabofoes, nebuhs eefpaida jaunatnei. Un fchis darbs ir jafahf.

Katram wezakam tas jaefahf fawà mahjà, tas jadara katram fkolotajam fkolà un tà pakahpenifki wifeem laudim. So wifl mehs zits zitu kaut kà eefpaidojam, audfinam uf labu, waj faunu.

Un atfal man jafafa, — to wiflabaki fapratif tifa ihtis kristigajs. So buht Jezus mahzeflim nofihmè kalpot no tumafa lihdsj tahlakam — wifeem. Ur bef fchaubam pirmà weetà faweem behrneem. Wajaga gahdat ar fawu peemehru, dšihwi un pamahzibam, lai labà fehlla buhtu fpehzigafa behrnà un nomahftu katru nefahli. Fabuht ufmanigeem deenà un nakti it kà dahrsneekam, kas audfè lahdu wahrigu fahdianu.

Wajaga dšihwot pafcheem tihru, apgarotu dšihwi, nepeefetees femàm leetam, bet mehrkus fprauft augftu. Wajaga pirmà fahrtà daudj no fewis pafcha praftit un tad ari to pafchu mehrogu peeleetot pee ziteem, tad darbà buhs panahkumi.

Gruhfs jau audfinafchanas darbs ir tà kà tà. Uri beefchi pee wiflabafàs gribas mehs peedfihwojam wif fchanos. Un mums loti fchehl: fehts bij kà zetmalà, fur putni wifu apehd.

Bet tizigajam nahf atfal weens apmeerinajums: — ne es ar pafcha fpehku to wifu waru padarit, — nahfs zits, kas daris wifu dšihwu.

Un fchi pakaufchanàs dod fpehku eet atfal tahlaf.

Deews daris samu darbu, kad muhfu spehki buhs par wahjeem. Mehs efam titai sehjeji. Augschana nahks no Deewa. Dai muhs meerina un preezina domas, ka „Wunsch daris“.

Darim tadehl, kas muhfu spehtos stahw, augsim paschi un wilkim jaunoz stahdinus few lihds us augschu!

Neaismirsim netad, ka zilweta wehrtiba pastahw wina eekshejos dwehfeles spehtos — personiba. Audsinasim fewi un muhfu behrnos leelas personibas! Buhsim lepni us to un eefim ar Deewa palihgu ka uswaretaji zaur pasauli.

Zulfotaja.

Rà lai audsinu sawu behrnu deembijibâ?

E. Henniga.

Waj mehs wispahri drihktam behrnu audsinat deembijibâ? Waj taifni scho wina eefchejâs dsihwes wahrigako nojari mums newajadsetu atstahd wiinam pascham, jo zitadi behrna deembijibâ waretu eesagtees kaut kas neihsts un sweschs? Par scho jautajumu nopeetni wezati wifos laitos daubj domajusch. Un kad tee redseja, ka ari deembijigeem wezakeem war buht nekreetni behrni, tad wiinu schaubas tika wehl pastiprinatas.

Bet waj mehs nerahdam ari klaidonim ihsto zetu? Un kad winasch nomaldas, dsihdamees pakal pukitem un taurineem, waj ta ir zeta rahditaja waina? Brihwâ isschirschanâs griba paleef katram zilwekam pascham, neskatotees us wislabako audsinaschanu. Deembijigi wezati waretu gan fewi pamefletees, fur flehpjas wiinu kluhda un waj wini weenmehr ir til pateefi bijusch un sneegusch behrnam til to ihsto, bet mums naw nekahda eemesla tadehl deembijigu audsinaschanu atsiht par maswehrtigu.

Zif ta ir dahrga manta, par to mehs pahrleezinafimees fewischki tad, kad lasam tahdu wihru un fewu dsihwes aprakstus, kas sawai tautai kluwusch par leelu swehtibu. Ir pahrsteidsofschi leels skatts to kauschu, kas tikusch westi pee tizibas titai pateizotees deembijigu wezatu mahjai, waj deembijigu draugu un audsinataju eespaidam.

Pasihstamais ewangelists S. Kellers raksta: „Diziga audsinaschana wezatu mahjâs! Zuh, tehws, kuresch nekatoetes us wezuma aklibu, tomehr ir preezigs kristigajs, jo zilwezu pasihschana un bibeles sapraschana padarijuse to

daudſ gaischredſigaku. Un te ir mahte, kura ar leelu aif-
rautibu un apgarotu teekſmi dſinuſes, lai no ſawa wee-
nigà dehla iſaudſinatu wehrtigu eerozi Deewa walſtibai.
Zif daudſ es efmu parahdà ſchahdeem wezakeem!"

Ari lic. Webers, kas nodibinaja ewangelifko ſtrahd-
neeku beedribas, atſihtas weenteeſtigi, ka pirmos eeſpaidus
par kriſtigàs mihleſtibas darbibas nepeezeefhamibu un
buhtribu wiſch guwis no ſawa tehwa un mahtes. „Mans
tehws," ſala wiſch, „nehma agri mani lihds nabagu buh-
dinàs un eeſpeeda man dſili dwehfelè, ka ja mums eet
labati kà teem nabaga laudim, tad tikaſi waram pateiktees
Deemam par nopelnitu ſchehlaſtibu."

Wahzijas ahrſtinezibas miſiones dibinatajs J. Kam-
merer newar deefgan ween noſlawet kriſtigas audſina-
ſchanas ſwehtibu, kuru ari wiſch baudiſis. Lai runà wiſch
pats: „Jo wairaf man rodas peedſihwojumu mana paſcha
mahjà un tautas dſihwè, jo wehrtigaku no wiſam mantam
man ſchkeet ta, kuru mehſ dodam behrneem lihds dſihwè,
un proti — labu, iſtu, kriſtigu audſinaſchanu."

Un pirmà weetà te ſtahw audſinaſchana gimenè, jo
wezaki ir behrna dabifkeee audſinataji. Wineem wairaf
kà jebkam ſtahw blakus deewiſchka autoritate, pateizotees
kurai wini ſcho audſinaſchanas uſdemumu war weikt. Kri-
ſtigà audſinaſchana newar nekad par agru eeſahktees, jo
dſihwè weenmehſ peerahdas kahda eewehrojama paidagoga
iſteizeens, ka mahtes klepi audſinaſchanai jau janobeidſas
lihds ar 6. gadu. Ja jauniba guhtee eeſpaidi ir iſti un
ſtipri, tad toſ nekas wairſ wehla kà dſihwè newarès iſdſehſt;
un wirſeens, kas jau wezaku mahjà garam dots, lauiſis
ſew weenmehſ ar uſwaru zeku zauri wiſeem kawekkeem un
maldeem.

Ari es peedſihwoju audſinaſchanas ſwehtibu, kur
augſtakais mehrkis bija peegreeſchanàs tam Kungam. Te
pilnigi tika iſweſts prinzijs „luhds un ſtrahdà". Mans
ſchuhpulis ſtahweja kahdà Schwabijas luhgſchanas namà,
kurà bagatigi mahjoja Deewa wahrds un pats tehws bija
mahjas preeſteris. It ſewiſchku eeſpaidu uſ mani aſtah-
juſchas wina dſitàs ſirdsluhgſchanas, kuràs wiſch beeſchi

ar daudj afaram wifus fawejos, ari feschus behrnus, no-dewa Deewa ufizibas un apgahdibas fwehtfinâ. Darb-deenâs tika luhgts stahwus, bet fwehtdeenâs zetos. Ne-weena ehdeenu reise nepagahja bej luhgſchanas un fw. rakſtu apzereſchanas. Wiſi gimenes dſihwes preeki un behdas, kâ: dſimſchanas deenas, atwadifchanas, kad kahds aiſbrauz, flimibas, tika ar luhgſchanam fwehtitas."

Wehl mehſ ſinam, ka daudſeem eewehrojameem walſis-wihreem, ſinatneekeem, dſejneekeem un leeleem ſabeedriſkeem darbineekeem bijuſſhas deembijigas mahtes. Un ziſ daudj gan naw paſaule parahdâ tahdâm deembijigu wezaku mahjam, kahdas bija Matwejam Klaudijam, kuſſch mums dewiſ fawas ijuſtâs dſejas, filoſofam Gotlibam Fichtem, ahrſtam Jung. Schtillingam!

Tur wifur tika audſinati dehli par fwehtibu zilwezei.

Un to paſchu waram ſazit par eewehrojannu ſeemeſſchu wezakeem. Lai minam tit dſejneezeſ. Luſi un Wilhelmmini Henſel, Metu Heuſer-Schweizer, kâ ari Amaliju Sihweking, kaſ bija pirmâ zihnitaja par ſeeweetes kriſtigu lihdsdarbibu ſabeedriſkâ dſihwê.

Un tâ ari jabuht, ka deembijiga audſinaſchana nes fawu fwehtibu lihds, jo Deewa wahrds ſaka: „Ro zilwekſ ſehj, to wiſſſch ari pſaus."

Un wehl wairaf. Eweſ. 6, 4 mehſ laſam: „Uſaudſineet toſ ta Runga pahrmahziſchanâ un pamahziſchanâ." De mums ir ſkaidrs fw. rakſtu norahdijums audſinat, mahzit un apſinigi wadit tuwak mehrkim: tam Rungam. Ja to praſa fw. rakſti un muhju peedſihwojumi rahda, ka kriſtigai wezaku mahjai ir leels eeſpaids uſ behrnu eekſchejo tapſchannu, tad paruhpeſimees, ka ar Deewa palihgu jo ſekmigaki mehſ waretu behrnus audſinat deembijibâ.

Kas ir deembijiba? Bibelê mehſ atrodam wahrduſ: „kaſ manus hauſchus tur, kaſ ir deembijigs wihrê." (Eſaj. 18, 9.) Behz ta iſnahk, ka deembijiba un paklauſiba Deewam ir weens un taſ patſ. Godbijiga paklauſiba Deewam rakſturo deembijigu zilweku. Par Simeonu, to wezo wihru, kaſ reiſ deewnamâ tureja Jeſus behrnu rokâs, ir rakſtits: „wiſſſch bija taiſus un deembijigs." Sawâ

lihdsibâ par 10 podeem Jesus flawè ustizigo kalpu ar teem wahrdeem: „Labi, tu deembijigais (godigais) un ustizigais kalps, es tewi eezelschu pahr daudsumu.“ Te deembijigs nosihmè ari ustizibu.

Bet wisdsitaki deembijibas jehdseenu laikam eetwer tee fenee wahrdi, furus reis Deews fazijis Abramam: „Staigà manâ preekschâ un efi tairns (deembijigs).“ Te meh's redsam deembijigu wihru, kas staigà Deewa preekschâ ar to apsinu, ka Deews ir pee wina. Schi apsinu dod deembijigam to apstaidroto, preezigo un pazeetigo gatawibu kalpot, kas ir raksturiga Deewa behrnu eesihme. Ta dod winam ari droscho patstahwibu, ka winsch wisur prafa tik pehz Deewa prahta un gribas un neskatas us zilwekeem. Scho gatawibu kalpot meh's redsam wislabati pee Abrama un neatkaribu no neweena pee Elijas.

Ja nu deembijiba ir godbijiga paklausiba Deewa wahrdam, tad mums stipri us to jaluhkojas, ka godbijiba un paklausiba jau agri attihstitos behrnu dwehfelës. Muh'su deenâs meh's stipri fajuhtam tairni scho tikumu truhkumu, ja, wini pat teef no dascheem paidagogeem apsinigi atmetsti, un tomehr laisni tee ir tee stiprakee pihlari muhsu eefshejâ dsihwè.

Tadeht ka tik mas godbijibas teef peekoptas pret Deewu un zilwekeem, masinâs ari deembijiba un tikumiba.

Tahlaß, ja deembijiba teef daudsinata kopâ ar ustizibu, tad mums ari ir jaudsina ustizigs gars behrnos.

Un ja deembijiba ir staigaschana Deewa preekschâ, tad mums jaiskopj behrnâ tahda apsinu, kas neprafa pehz zilweku prahta, bet zenschas ispiidit weenigi Deewa gribu. Un meh's teescham redsam, ka mahjâs, fur teef peegreesta wehriba godbijibai, paklausibai, ustizibai un eefshejam apsinigumam, arween reisè isaug ari deembijigi laudis, kaut gan ne weenmeh'r ari ihsti dsiki kristigajee. Tas ir tà zilwezigi nemot un neluhkojotees us Deewa schelastibu. Deews, bes schaubam, fauz laudis no wisadeem apstahfkeem un dara winus par faweem behrneem, ja tik wini paschi to grib.

Bet lai esam ari meh's palihdsigi Deewa audsinaschanas

darbâ, lai fagatawojam muhsu behrnus un lai peewedam toš Winam.

Rahda jauna mahte bij sawâ dšihwê ko peedšihwojuši no Deewa mihleštibas. Bet wina nebija stipra tizibâ, un winas netizigais wihrs bija winas eefšhejo dšihwi ar faweem eefstateem apšlahpejis. Wina jutâs nelaimiga un beš meera. „Maneem behrneem jatop laimigakeem,“ wina fajija, „es winus audšinašchu religifkâ noškânâ, lai wineem mafatais buhtu laimiga jauniba.“

Bet tad winai jautaja: „Bet kâ juhs stahštifeet behrneem bibeles stahštus, ja pati teem netizat? Râ juhs mahzifeet winus luhgt, ja pati neluhdsat?“ — „Nu, tas jau behrneem naw jašina, wehšaf lai wini pašči iškškie, bet kamehr tee ir behrni, es gribu, lai wini tizibâ ir laimigi.“ — „Bet kâ buhs, kad wini peeaugdami manis, ka tehws un mahte ir stahštijuschi par pateesu to, kam wini pašči netiz?“ — „Tas nemas naw til šikti. Tas katram zilwekam reiš ir jaišizhna. Man ir šehel, bet ko tur lai dara.“

Mehs juhtam, ka pa šcho zeku behrni newar tikt mešti pee ihstas deewbijibas. Bet waj lai wezati, kuri juht, ka wini pašči naw tahdi, kahdeem teem gribetos buht, nemas lai nekubinatu behrnus ar pamahzibam un ašrahdi-juneem? Nê, taišni otradi, lai buhtu ko dot muhsu behrneem, mums pašcheem jaštrahdâ pee fewis, jaeedšikinašas Deewa wahrdâ, muhsu škaištajâs garigajâs dšeefmâs, jalasa kahda nopeetna grahmata, kas muhs ušmudinatu uš deewbijibu un jaluhdi, lai tas Rungs padšiklinatu muhsu garigo dšihwi un lai wilktu muhsu behrnus pee fewis.

Ir kahda škaišla glesna. Engeliš nes behrnu semê un šneedi to wezakeem. Otru glesna papildina pirmejo. Engeliš nes mirštošchu behrnu atpatat debes paradise. „No Deewa — pee Deewa,“ tâ waretu rakštit pahr šchim glesnam.

Lai mahzamees ušluhtot muhsu behrnus kâ Deewa dahwanu, kas mums uštizeta audšinat Deewa walštibai. Tas lai štan kâ pamattonis wišâ audšinašchanas darbâ. Kur tehws un mahte ir šchâi šinâ weenprahtigi un šwehti behrnus kopigâ luhgšchanâ Deewam, tahdâ mahjâ walda

ari deemischtâ fwehtiba, kas leef fekmigi attihstitees masajeem stahdineem — behrnu dwehfelitem.

Par schahdu fwehtitu wezaku mahju stahsta Otto Funke, kas ar saweem raksteem tapis daubseem par zela rahdistaju. „Mani wezaki katres pehz sawa weida bij dsiti religifli laudis. Tehws bija zaur un zauri praktifls, augsti tikumifls zilweks. Kad mehš, wina dehli, kahdreis kahdam wezam wihram nepalihdsejam wina ratinus pawillt, waj ari kahdai feeminat meschâ schagaru nastinu uszelt us plezianu, tad mums bij jamahzas pasiht nemihliga weidâ tehwa stiprâ rofa. Mahle atkal bij dsiti nostiprinata tizibas apleezinajumos. Wina dauds palihdseja atlaisteem noteesateem un krituscham jaunawam, isghadadama tam darbu kristigās mahjās. Bet pahr wifu wina dsihwoja flimeem un nabageem, kuru azis wina bija kâ kahds engelis. Tâ kâ es flimibas dehl lihds pascham 13. gadam nebiju spehjigs eet skolâ un dsihwoju weenmehr mahjās, tad winas gars jo fewischki eespeedās manâ firbi. Mahte bija un palita mans ustizigatais dwehjeles gans un mahzitajs.“

Ernestš Morizš Urndts stahsta, ka winsch kâ sehns esot kopâ ar mahiti islasijis bibeli kahdas 3 waj 4 reises un tapat ari dseedajis dauds kristigu dseefmu.

Ja, mehš dodam saweem behrneem lihds dahrgu mantu, ja jau agri winis eepasihstinam ar leelajeem rakstureem fw. rakstos. Mehš pastahstam par behrnu draugu Jesu, par Abramū, Mosu, Jasepu un Dawidu — tur ir neisfmeļama weela stahstischanai. No fwara ir ari dseedafchanas peekopschana mahjās. Behrni dara to koti labpraht. Zif koti wineem patiht wataros nodseedat wataru dseefminu!

Leelakâ gimenē war katru wataru saws behrns iswehletees, kahdu dseefminu dseedat. Kâ behrni preezajas, tad peenahf wina reise fazit dseefminu! Katram ir sawa eemihfota dseefmina, kuru tad tas steids pateikt. Swehtku gadijumos nahf atkal fwehtkeem peemehrotas dseefminas, un itin drihs repertuars ir isfmeļts un mahtei japahrleezinajas, ka wina pate wehl tif mas sina. Un tad behrni top winas audsinataji. Wina mahzās, lai pate waretu mahzīt. „Kad es buhtu agraf sinajuse, zif tās

dseefminas skaitas! Zaur behrneem esam tik to peedsihwojuschi," faka kahda mahte. Un daudsi warès apleezinat to paschu.

Blatus scheem gadijumeem neweenâ kristigâ mahjâ nedrihstetu truhkt ari fahrteja mahjas luhgſchana. Gan semkopis eestahda schad un tad pa pukitei sawâ dahrsâ, bet newar palikt neewehrots ihstais fehſchanas un plauschanas laifs.

Tikai schahda luhgſchana jeb mahjas deemkalpojums nedrikt palikt par lufſchu formu. Jesus ir fazijis deefgan afus wahrduš par schahdam luhgſchanam.

Winfch nofauz warisejus par nobalteteem kapeem un faka: „no ahreenes juhs isleekatees deembijigi, bet eefſchfigi juhs efat pilni leekulibas un netaisnibas." Turpretim ihstis mahjas deemkalpojums ir peelihdſinams selta ahboleem fudraba trauktos. Tehws kâ mahjas preesteris islasa kahdu gabalinu Deewa wahrda, kas winam pascham palizis mihsch un dahrgs. Winfch peeweenno laſitam wehl pahris wahrdu paschaidrojuma, lai wina mahjas draudsite labaki waretu fapraft. Wisſkaiſtaki ir, ja winfch war brihwi ar saweem wahrdeem fazit to, ko wina firds leek. Ja winfch to newar, tad war ari leetot kahdu luhgſchanas grahmatu. Forma pateefibâ naw no fwara. Ir weenalga, waj wiſi kopigi nofaka fwehto luhgſchanu, waj mahjas tehws nobeids ar brihwu luhgſchanu, waj schad un tad kahds no behrneem faka sawu luhgſchaninu.

Tâpat ar dſeedaſchanu ir weenalga kad un kâ to dara, tikai lai wiſs noritetu firſnigi un neleekutoti. Behz apstahleem jaerihko ari tas, waj luhgſchanu notur no rihta un wafarâ, waj tikai weenu reiſi, lai dotu eefpehju mahjas laudim pascheem fewi konzentretees. Bet kâ ari nerihkotos, luhgſchanai ir jaapweeno wiſi mahjas laudis. Ari apkalpotaji un zili azumirlli mahjâ strahdajoschee strahdneeki japeeizina nemt dalibu.

Un te ir isdewiba jau agri eepotet behrneem, ka Deewa wahrds wiſus wehrte weenlihsfigi, kâ iſglihtotus kâ neiſglihtotus, un ka wajaga zeenit ari tos, kas neexem ſozialâ ſinâ weenadu ſtahwolli ar mums. Kahdâ loti

eezeenita Silesijas garidsneeka namâ bija tahds paradums, ka katrs no mahjas laudim pehz lopejas luhgſchanas fazija kahdu teikumu, peemehrotu laſitam tekſtam. Maſakee behrni eemahzijâs kahdu pantinu, ko wini katru deenu uſfazija, kamehr nebij jauns radees weetâ. Peeauguſchee nopuhlejâs dauds, iſmeklejot ſawu ſakamo tuwu ſaturam. Zaur ſcho jauko paradumu eemahzijâs wiſi mahjas laudis labaki uſmanit tekſtu un ſawu ſakamo wahrdu krahjumu ihſtâ weetâ peeleetot.

Jr jauti, kad behrni jau agri mahjas apmeklet un eemihlot deewwahrdu ſapulzes. Peeauguſcho deewwahrdu ſapulzês naw til eeteizams masus behrnus lihds nemt, jo behrni maſ ko ſaprot un til garlairojas, it ſewiſchki, ja deewkalpojums ir garſch. Bet behrnu deewkalpojums wini apmelle labpraht. Mums jadow idewiba wineem tur ſahrtigi nokluht. Zagahdâ ari, lai puſdeena ſwehtdeenâs teek ſneegta til agri, ka behrni wehl laikus paguſti nokluht ſwehtdeenâs ſkolâ. Mums winus nemas newajabſes ſpeest, wini jau paſchi preezajas turp eet.

Swarigakos notikumos draudſes dſihwê un ſwehtkos waram ari behrnus nemt lihds uſ baſnizu. Lai wini jau agri nojauſch to nopeetribu un ſwehto preeku, ar kahdu tizigee preezajas, redſot panahkumus Deewa walſtibas darbâ.

Ari mahjâs mehs eemehroſim wiſus ſwinigos notikumus. Peemehram, behrnu dſimumdeenâ mehs ſlaweſim Deewu kopâ ar maſajeem. Mehs atſkatamees atpaſak uſ pagahjuſcho gadu. Behrni atſlahſta ſawus peedſihwojumus. Tâ wini jau pamaſam teek nowaditi uſ pahrdomam par Deewa gahdibu un mihleſtibu. Ari mahjas luhgſchana lai deenâ peenem jo ſewiſchki ſwinigu nokrahſu. Rahds leels audſinatajs eſot rakſtijis deenas grahmatu par katru behrnu, kaſ bija uſtizets winam audſinaſchanâ. Kad nu peenahza behrna dſimſchanas deena, tad winſch mehdsâ behrnu peeaižinat pee ſewis un jautat: „Ko tu pagahjuſchâ gadâ eſi peedſihwojis?“ Sehns ſinajis maſ, waj nemaſ. Tad audſinatajs winam palihdſejis: „waj tu wehl atzerees, kâ tu Adolſam nonehmi to ahbolu?“ —

„Ak ja! — „Waj tu ņini, zik tew bij ņaisti eerihkots dahrsinņsch un kā tu pirmo uņplaukuņņo roņi eedahwinaji mahminai?“ — „Ak ja!“ — „Waj atzerees, ka tu biji ņlins un ka Karlis tewi apmekleja un beeņņi laņja ņmukus ņahņtinus preekņhā? Atzerees, kā tawi beedri dņeedaja, lai tu ahtrakti iņwefelotos?“ — „Ak ja!“ — Un tā wiņņch ar pahrdomaņņhanu par pagahjuņhā gada notiku-meem modinaja reiņe behrnā uņtizibu un paņahwibu ņawam audņinatajam, kurņch wiņu ņina. Tāpat ari Deems ir wiņur ņlaht un wiņu ņin, tas eefkatas dņiti paņhā ņirdi.

Ir wehl daudņ ņwinigu brihņņhu dņihwē un katrā mahjā pehz ņawas lahtas. Te lahdu ir nahwe aiņņaukuņi, — atkal leels peedņihwojums jaunai zilweka dwehņelei. Wiņprahhtigakee iņrahdas te paņņi jaunakee behrni. Wineem nahwe naw neņas breeņnigs. Wini brihnas, ka pehz ziti raud. „Mahmin, ka pehz tu raudi? Tehtinņch ir tatņchu debefis pee mihlā Deewina. Tu pati ņahņtiji, la tur ir daudņ labaki neņa ņheit.“ Lai mahzamees no wineem ņcho preeku par debefis tehwiju un gatawibu muhņņibai, ka nekahda nekriņtiga raudaņhana un ņehloņchanās nenomahz muhņ. Ka gruhti ir ņņkirtees, to behrni wehl maņ ņaprot; wini drihņņt to nojaust, tikai lai nepaleef behrneem tahds eefpaids, ka kriņtigais ir neeepreezinams.

Wehl jo ņtipraku eefpaidu atņahj lahdā mihta zilweka ņņkirņchanās uņ wezakeem behrneem, it ņewiņņki, ja wini buhs daudņ ko no aiņgahjeja mahzijuņchees. Stahtā par Behrtuli Ziegenbalgu, pirmo Wahzijas miņionaru, kad wina mahte miruņi, wina peefaukuņi ņawus behrnus pee gultas un ņazijuņi: „Behrni man ir leela manta, ko jums atņahj.“ Kad wezaka meita jautajuņi, kur tad ta eņot noglabata, wina turpinajuņi: „Meklejeet bibele, eņ katru lapinu eņmu apņlazijuņi ņawam aņaram.“ Nopeetnajam ņehnam tas palizis uņ wiņu muhņņhu atminā. Wiņņch bija mahzijees wiņās ņahpēs meklet eepreezu ņw. rakņos.

Zieglerņ, kahts eewehrojams pedagogs, ņahņta, ka jau 13 gadus wezumā, peedomajot ween pee ņawas miruņhās mahtes, wiņņch tizis paņargats no daudņ lahrdināņhanām.

„Migahjufe mahte reds,“ tas darijis wiau stipru, un beidsot winsch izihnijees lihds „Pestitajs reds“.

Behl ir dauds swehtigi schpigu brihschu, kuri nepaeet behrna dwehselei garam. Tee ir tee brihschi, kad behrnâ pamostas fajuhra par grehlu, waj nu tas buhtu meli, nepallaufiba waj kildoschanâs.

Katrâ nerahntibas gadijumâ mums newajaga peesaukt Deemu, lai ar scheem parasteem draudeem par Deewa wifur flahtefamibu mehš newalkatu Wina wahrdu welti. Pahr wifam leetam fargafimees rahdit behrneem Deemu, kâ bailu un schaufmu preekschmetu. Gan bibelê ir aifrahbits, it fchwischki wezâ deribâ, kâ bailes no Deewa ir kaut kas wehrtigs, pat wifas gudribas eefahkums. Lai schis bailes jeb labaki fakot bijiba walda ari muhsu deenâs. Ta ir ta swehtâ godbijiba, kura nepezeesajama pret muhsu Wisuwalbitaju kâ peeauguscheem, tâ maseem.

Bet „bailes naw mihlestibâ“ un „pilniga mihlestiba aifdsen bailes,“ un mehš neefam kalpa garu dabujuschki, kâ mums weenmehr buhtu jabatkojas, bet mehš efam dabujuschki behrnibas garu, zaur ko waram faukt: „Aba, mihlais tehtit!“

Lai kopjam schahdu behrnibas garu! Kad behrns buhs gan nofkumis par fawu nedarbu, tapehz kâ winsch ir reisê apbehdinajis ari fawu debefu tehwu, bet winsch ari zentifees no fawa netikuma atfwabinatees, jo wina tehws wifu reds ne kâ foditajs-teefnefis, bet gan kâ swehtais tehws. Behrns luhgs wiau behrnischki pehz peedoschanâs, un firdi nahks atpestita behrna meers.

Bet kristigaja dsihwe nepastahw ween tai laimigajâ apsinâ, kâ Deews wiau mihlê, bet schim preekam jaisteizas ari mihlestibas darbos pret faweem brahleem. Zitadi muhsu deewbijiba pahrwehrtifees par fawtigu preeku, un pateiziba Deewam — tuffchâ fkanâ.

Mahzifim muhsu behrnus agri faskanâ ar wiau spehjam darit ziteem labu. Tas naw nemas tik gruhti. Gau it maseem behrneem naw leelaka preeka, kâ kad wini war ko no fawam mantinam kahdam atdahwinat. Rahds mas sehns bij dabujis reis schokoladi. Winsch isdalija to

faweem brahleeem un mahfiram un pats nepatureja nefa. „Kapeh3 tu pats few nefa neatstahji?“ Winesch tikai fmejas. „At, nemat jel!“ Beh3 kahda brihtina sehns fazija: „Waj ne, mahmin, Deews grib, ka meh3 daudf atdodam?“ Dascheem behrneem nahkfees gruhstaki dalit no fawa eeguwuma. Tos tad mums jo wairaf japamudina un jaerofina.

Peeauguscheem behrneem buhs taisni apwainojums, ja wezaki teem neklaus peedalitees mihlestibas darbos pee nabageem un flimeem. Meh3 apflahpejam winos weenu preeka amotu, eefschkigu bagatibu un peeaugshamu, ja pastahwigi mahzam brihwo laiku isleetot atpuhtà un ispreezàs.

Loti pareisi faka M. Klaudijs: „Beh3 ispreezam dseenas tik tahds, kas nepasihst preeka.“ Wingrinatees mihlestibas darbinos kà ihstà Deewa kalposchanà laj ir fwehts peenahkums kà wezakeem, tà behrneem. Jesus wahrdu pamatlonis ir: „to juhs darijuschi weenam no scheem wismasakajeem, to juhs efat man darijuschi.“ Tas lai pamada muhsu labos darbus. Tad meh3 nenokuhsim ari ahriischkiba. — Ir dsinschanas deena. Galds apklahts dahwanam. Ir pukes, ir zepumi par preeku wifeem mahjineeleem. Te nu ir laba isdewiba mahtei aisrahdit: „Behrni, Deews schodeen muhsu galdu tik bagatigi klahjis, darihim ari ziteem kahdu preeku. Aisneseet to puku puschki un paziau ar zepumeem tai wezai seewinai pee tirgus. Un scho podiau ar wijolitem aisneseet aklajam wihrum pilsehtà. Winesch preezasees par faldo smarschu.“

Kahdu zitu reisi ir wezaki eewahkuschki bagatu raschu no fawa dahrja. Kas nu ir dabigaki, kà aifsuhtit no fawas pahrpilnibas ari teem, kam fawa dahrja naw? No fahuma gan behrni ir bailigi un kaunigi, kad teem jaet weeneem, war ari mahte pirmàs reises aiseet lihds. Bet drihs behrni eeron paschi no fewis darit tahdu mihlestibas darbu. Zik flaihti ir, ja wini war wehl kahdat behdu nospeestai dwehselei padseedat, waj palafit kautfo preefshà! Behrneem tas isdodas wehl jo weeglaki nekà peeauguscheem, jo wini ir dabifakti un brihwaki, un Deewa fwehtiba eet wineem lihds.

Daudj mehš waram darit, lai eeguhtu labas paraschas un tikumus un koptu deewbijigu garu. Bet to labako daris tas Kungs patš.

Deewbijigu prahtu mehš waram eeaudsinat. Ko mehš tizam, to mehš waram behrneem teikt un mahzit. Bet dšihwibu war dot tikai Swehtais Bars.

Mehš runajam par deewbijigeem judeem, deewbijigeem paganeem, deewbijigeem muhamedaneem un deewbijigeem kristigajeem.

Tas wišs norahda, ka deewbijiba ir kaut kas tahds, kas eefpehjams katrâ religiskâ kopibâ, tur tikai zilweks godbijibâ ņawam Deewam kalpo un zeifchas wina prahtu pildit.

Ta ir nepeezeeschama ari kristigajam, lai wina ņirdš atwehrtos Deewa garam. Bet mehš gribam muhsu behrneem daudš wairak. Mehš wehlamees, lai tee buhtu dšihwi muhsu Pestitaja lozekli, ihsti Deewa behrni, par kureem stahw rakstis: „Un neweens tos neifraus no manâm rokam.“ Te ir nepeezeeschams muhsu behrneem perfonigs peedšihwojums. Tas eewed muhs wisfwehtakajâ luhgšanâ.

Deewbijigâ mahte, tu katrâ ņinâ luhgš ar ņaweem behrneem! Tikai peeluhko, ka no tās ņirdš ņarunas ar Deewu neifnahk atkal tilai tukšča forma. Rahda nahte leek wakarâ ņawu „ņaldo ņehniuu“ gultinâ. Te atnahk weefi. Maņajam wajaga luhgt. „Ak, atnahzeet tatschu,“ ņauz mahte, „jums jadšird, ņa mans dehlinsch prot luhgt, zik naiwi mihligi winsch to dara!“ Bet ņehns schoreif ir untumains un negrib luhgt. Winam ir kauns no ņweeschâs tantes. „Waj tu buhš rahtus!“ pamahza mahte. Bet winsch negrib. Mahte nu grib to peefpeekt un luhdš wahrdu pa wahrdam preefšchâ un behrns wilzinadamees atfahrto. Mahte gaida, waj behrns beigâs nepateiks wehl ko „behrniņhki naiwu“ un pati prafa: „Nu, waj tu negribi luhgt par ņawu ņirdšinu, ņa tu to dariji wakar?“ Bet puifitis ir schodeen nerahns un negrib. Behrnam, israhdas, ir tomehr ņmalkata iņjuhta nekâ schadai mahtei. Luhgt un iņliktees luhdšam ir diwi daschadi jehdseeni.

Râ lai mehš luhdšam ar ņaweem behrneem? Te nu

atkal newar usstahdit nekahda likuma. Katrai mahtei wajaga buht firdi isjuhtai, ko lai wina ar sawu behrnu luhds. Paschi masakee wehl neapsinàs, ko wini dara. Ur teem mehs waram luhgt pawisam ihfu luhgshaninu, kà par peemehru: „Gfmu tams, palihdsi man!“ Gan wiasch fahls pats teikt to pakat. Jr labs tikums, kad mahte wezakeem behrneem schad un tad iswehlas kahdu zitu luhgshanas pantinu un ari galda luhgshanu beeschaki maina, lai ta nepaleek par formu. Wezakee behrni lai mahzàs nahkt pee Deewa paschi ar sawam firds wajadsibam, lai luhds par klahk neefoscho tehtiau, par tuwineekeem, flimeem un ari par mifioni. Lai pateizas par wifu labu Deewam. Gan tad winos atmodifees apfina, ka wini ir Deewa behrni, un tas buhs leels eeguwums. Wini sinàs, ka wifu war stahstitt sawam Pestitajam un luhgs ari par ziteem.

Peenahls laiks, kur behrni ar mahti balfi Deewu wairs neluhgs, wini taps atturigati. Tad mahtei newajaga neka usspeest. Wina til war pamahzit, lai behrns neapstahj luhgt, bet newajaga eejauktees behrna fleepenajà dsihwè ar Deewu.

Mums ne tilai wajaga ar behrneem luhgt, bet gan ari par wineem.

Jo leelaki top behrni, jo wairaf eedarbojas us wineem fwejschi eespaiddi un jo firsniagalàm nu jatop aishuhgshanam. Mahtes luhgshanas paleek wifà muhschà ap behrnu kà fargmuhris, kaut ari daschreis liktos, it kà luhgshanas nemas netop usflaufitas un dsirdetas. Utzerefimees tilai ustizigo Monifu, kuras dehls Augustins jau likàs esam gluschti pasjudis. „Dehls,“ fazija kahds dwehfeles gans noruhpejuschamees mahtei, „par kuru til daudj ir tizis aishuhgts, newar eet bojà.“ Un winam bij taifniba. Pehz gadeem Augustins atgreesàs pee Deewa un tapa fwehtigs basnizas tehws.

Jr weenas ruhpes, kuras mehs newaram deesgan ween nopeetni nemt, un tàs ir, ka muhsu behrni taptu fwehtigi. Tàpehz luhgfm Deewu pirmà weetà ne pehz bagatibas un flawas, tàpat ari ne pehz wefelibas, zit

mehria ta ari nebuhtu, ne, muhsu luhgschanu kodols lai ir, ka Deews apschelotos par muhsu behrneem un daritu winaus par fawejeem. Un kaut ari mehš, wežaki, luhkotos uš faweem behrneem kà uš Deewa ihpafchumu un kalpotu Winaam ari ar fawu audsinafchanas darbu.

Tad atspihdēs Wina mahžeklu mahjās muhschibas preeks un godiba. Mehš peedšihwofim pee femis un pee muhsu behrneem, ko jau Dawids dauds gadus atpafak fajijis un ko til neškaitami sawā dšihwē peedšihwojufchi: „Deews ir faule un brunas, tas Kungs dod ņchehlastibu un godu, winaņ nekaus pee faweem tizigajeem nekam labam truhkt,” un „Deewbijigajam wifufchehligais un taitnais Deews leef ušaufst gaismai tumšibā.”

II

Rà lai audsinu sawā behrnā pateefigumu?

S. Groschke.

Deews tew dahwinajis mihlu behrnu. Katru reisi, kad tu winau ušluhko, tu ņajuhti ņewiņņku preeku.

Bet tu jau neefi til neprahiga, ka tew peeteef til ar preeku. Tu efi apņiniga mahte, wiņmaņ tu gribi tahda buht. Tapehž ušluhkojot fawu maņo mihluliti, tu arweenu noškufsti uš nopeetnām pahrdomam. Tu gandrihš iņbihņtees par to leelo ušdewumu, ko tew tawš behrnš atneņis. Tew tagad jaaudņina tawš behrnš un labi jaaudņina, jo laba audņinafchana lihdsinās winaam dšihwes zeku un padaris to par Deewa behrnu.

Un mehš wifuf ņinam, žif gruhti ir ušaudņinat behrnu, it ņewiņņki wehl muhsu deenās, tã tu nopuhtees.

Un tadehl jo ņingraf tew wajag eewehrot breefmaņ.

kas draud pa kreifi un pa labi, no apafschas un no augfchas: weeglprahtiba, neapmeerinatiba, tuffschums un meli.

Weeglprahtiba fala: „weenreis ir tikpat kâ neweenreis,“ neapmeerinatiba ruh3: „kas taws, tas ir ari mans,“ un eeffchejs tuffschums mellè paslehptees ais tuhltstofch daschada weida maflam, lai tikai neredsetu wina ihsto feju. Tahda ir melu huhtiba.

Melot nosihmè isliktees zitadam nekâ pateefibâ ir. Melot nosihmè muhsu walodu, fo Deews pats zilwekeem dewis, likt kama un neisleetot kâ lihdsikli domu isteifchanai, bet lai waretu paslehptees. Melot ir faplofit flaihtas faites, kas zilwekus weeno weenu ar oturu, proti — ustizibu. Muffigi ir domat, ka tikai mehle melo.

Tawa a3s melo, ja tu laipni usluhfo to, fo tu firdi apfkaud un nizini. Tawa roka melo, kad wina dara pahri, fur tai wjadseja darit labu.

Deews mums dewis firdi reebumu pret meleem. Ja zilweku kahda idarita nepateefiba nefahpina, tad ar winau naw ihsti kahrtiba. Jeb warbuht tu winau apfkaud par wina maudofcho firdsapfina? Nè, weeglakt ir fapraft, ka zilweki, kuru grib ar pascha spehkeem no meleem tikl walâ, kriht ismifumâ un nolahd fewi, jo wina kriht atkal un atkal tai paschâ grehtâ.

Un fpreed pats! Ko lai Deews atbild tahdam zilwekam, kas gribetu isliktees Wina preefchâ, kas leekas luhdsam un neluhds, jeb kas fala: peedod! un pats nepeedod?

Draudfiba ar Deewu tuhlin isbeidsas, tiklihds mehsgribam fo famelot.

Spreed wehl! Waj zilweki war to leetot, kas 10 pataisa par 5; waj wihrs un feewa, behrni un wezakt war weens oturu mihlet, ja wina newar ustizetees weens otram? Ari starp zilwekeem katra draudfiba tuhlin isbeidsas, kad eejanzas starpâ meli.

Tadeht nost melus! Lai wina nepeelihp tawam behrnam!

Bet kâ tu winau fargafi un stiprinafi dsihwes zihuinam pret meleem? Bahrdomâ to labi un jautâ pati few: kâ lai audsinu behrnâ pateefibas isjuhtu?

Katru brihtinu, kuru tu pawadi kopâ ar famu behrnu,

tu audsini winu, tu eespaido waj nu uf labu, waj launu. Behrns fkatàs uf tawu peemehru.

Ja tu gribi famu behrnu audsinat pateefigumâ, tad tew pašchai ir jabuht pateefigam zilwekam. Ja behrns dsird no tewis, waj no tehwa fahdu nepateefibu, kaut ari tikai „es biju wirtumê," lai gan pateefibâ tu stahweji pee durwin un plahpaji ar famu kaimineeni, jeb „man neka naw," lai gan tikai negribi dot, tad respects pret weza-keem tuhliu juhð, un tew buhs gruhti no fawa behrna ifaudsinat fahrtigu zilweku.

Warbuht tu pat fahdreij padari famu behrnu lihðs-wainigu pee fahðas nepateefibas: „fkej schigli, lai tehws nepamana, ka esmu to aismirfufi," jeb: „faki ahtri, ka man jau ir."

Un kâ stahw ar pateefigumu tawàs atteezibàs pret tuwafeem lihðszilwekeem? Wajaga duhschas, bes schaubam, lai otram fazitu pateefibu azis, un wajaga pasemibas, lai usflaufitos pateefibu.

Ko mehs dsirdam? Du apsinigi peekauj kkuhdifchanos pee nofwehrschanas, un ais pahrskatifchanàs atstahfo fantimu tu neisdod laufâ. Tu schehlojees par „flikteem laikeem," bet fawâ mahjas dsihwê isdod arween wairaf. Laudis nedrihft manit, tu domâ, ka tu dsihwo pahri par faweem apstahkkeem; tapehz tu gresnojees un fkej uf ispreezam.

Pareisaki buhtu fazit: „es negribu isliktees wairaf nekâ es esmu." Pateefiguma deht tew wajaga famu naudu un laifu tâ pahrwaldit, ka tu kâtrâ laifâ wari par teem atbildet. Wehl taws behrns dus fnaudeenâ pee tewis, wiasch wehl ir pilnigi tawàs rokàs un tu wari winam dot labako peemehru — buht pateefam wifur un weenmehr.

Nem wehrâ laifu! Topi schlihtaka un nekâi diwdomigus wahrðus un isteizeenus. Utradinees no tahdeem isteizeeneem, kas naw pilnigi pateefigi, peemehram: „es labaki nomirfchu, nekâ padaru otrreis to darbu," tapat ari no leekeem apgalwojumeem, kâ: „tik teescham kâ es sche stahwu" u. t. t. Dari to fawa behrna deht.

Basihstamais fliktais paradums behrnus beedet ar

fahdu „melnu wihru“ un ziteem pilnigi neekfistejofcheem baitu preefchmeteem ir pawifam neweetâ. Tas naw tewis zeenigs. Ta masâ drufzina paklaufibas, ko tu us azumirkli no bailem apdwestâ behrna eeguhsti, nefa neatfwer, jo tu neefi eedarbojusēs us sawa behrna gribu. Zaur fchahdeem draudeem mehš neufaudsinam paklaufigus, bet gan bailigus behrmus, kas bihtas wakaros eeet tumfchâ istabâ un newar lchti aismigt, bet mahtei wajaga winus wehl ilgi meerinat un schuhfchinat. Beidsot behrni tomehr nahf pee flehdseena, ka tahds „melnais wihrs“ nekad nerahdās, un wineem paleef tas eefpaids: ne weenmehr war tizet tam, ko faka tehws waj mahte. Un isfchkiroschâ brihdi starp pateefibu un meleem winsch padofees lamafajam: „war tatschu pamehginat, tif newajaga lautees peefert.“ Un kas nu no wezakeem to gribetu nent us sawu apsinu ?

„Mahte dara tāpat,“ ta bij breefmiga apfuhdsiba, ar ko tahds meligs behrns mahtei padarija ruhgtu winas mirfchanas stundu.

Bet warbuht tu nepeederi pee tām mahtem, furas tif stipri peedausās pee nepateefibas ?

„Meleem ir ihfas fahjas“, to tu labpraht faki un tāpat „kas weenreis melojis, tam wairs lahgâ netiz.“ Tu isturees pateefigi sawos usdewumos. Us tewi war pat patautees un eelas pfahpafchana un apmelofchana nekad nenahfs pahr sawu fleegfui. Bet — tu domâ — tomehr neweens zilweks newar isbehgt no gadijuma meleem.

Bet katri meli ir gadijums un wjadfibas meli. Sazit nepateefibu weenigi aif preeka — to mehš fastapfim reti. Seelakâ daka zilweku melo, lai tiktu no kahda nepatihkama stahwolka ahrâ. Kur tad nu fahkas ta robescha, no furas melus waretu atfihht un attaisnot ? Ewangelija kristigajeem tahdas robeschas newar buht. „Nē,“ tu atbildefi, „tâ es nedomaju,“ bet kad kahds no maneem mihlajeam atrodas us nahwes gultas un nu jautâ man, waj winsch mirfshot, tad man gan ir jamelo, jo zitadi es atnestu winam nahwi ar weenu paschu wahrdu.“ Ja ta leeta ir tif nopeetna, kapehz tad tu gribi us fewis us-

nemtees leelo atbildibu un kaut ſawam mihtajam aijeet nefagatawotam muhſchibâ? Ir labaks lihdsjeklis, kâ iſlihdſinat plaiſu ſtarp mihleſtibu un meleem. Duhko jau laikus, tu un tawi peederigee, kâ juhs weens otram warat fazit: „Meiſtars ir te un tewi aizina.“ Ejeet uſ to gatawi.

Ari wajasdſibas un nepeezeefchamibas meli ir un paleef meli un ja tu melo, tu nekad newari audſinat pateefigumu.

Ja tu gribi ſawâ behrnâ audſinat pateefigumu, tad tew wajaga pilnigi apſinatees, kadehl tu to dari. Tu neapſinees ſaunumu, ja tu domâ, kâ meli ir tikai ſlikta paraſcha, ja tu domâ, kâ behrna nepateefigums war kawet eeguht pee zilweſeem zeenu un ſtahwolli. It kâ tahlaf wairs nefas nebuhtu! Bet tâ tu efi uſ nepareija zela. Te ir dariſchana ne ar weenu wairaf waj maſaf patihſamu tikumu, bet leeta groſas ap to, waj tu iſpildi ſwehtâ Deewa pawehli.

Winam meli ir ſaunums un tee, kas melo, ir uſ muhſchibu no Deewa ſchirti (Jahna. par. 21, 27 un 22, 15.). Muhſu Kungs noſauz meligos warifejus par iſchuſkam un odſchu dſinummu (Mateus 23, 33.). Wiſch ſaka beſ kahdas kautribas, kâ tee peeder ſatanam (Jahna 8, 44.). Jeſus noſauz ſewi, ſtahwedams Pilatus preeſchâ, par ſehninu pateefibas walſti (Jahna 29, 37.); ja, wiſch pat ſaka: „es eſmu ta pateefiba“ (Jahna 14, 6).

Tu ſaproti, kâ ſtarp gaismas un tumſas walſtim newar buht meers un kâ tas Kungs no ſaweem mahzelleem nepeezeefchami praſa, lai wini atteiktos no meleem un buhtu pateefi wahrdos, darbos un wiſâ dſihwê. Tu ari nemaſ neſchambees par to, kurâ walſti un kurâ puſê tu wehletos ſawu behrnu redſet. Tâ tad tu efi pahrlееzinata par ſawu leetu, tew jaaudſina pateefigums. Nepeteef, kâ tu reiſti atſihſti un pahrlееzinees par ſcho leelo pateefibu. Tew wajaga iſ deenas turet azu preeſchâ Deewa ſwehto wahrdu, kawetees pee leelajeem pateefiguma un nepateefiguma tehleem, kurus ſneeds mums bibele.

Duhkojees uſ diwpadſmit gadus wezo Jeſu, kurſch

waizats, kapehz tif ilgi palifi prom, atbilbeja: „waj man newajaga mana tehwa leetâs darbotees?“ Winam nebija no ka flehptees, waj ko fâudset.

Draudsiba ar fawu debefu tehwu winam bij it dabifka leeta.

Behrna weenteesibâ winsch newareja fapraft, kapehz pee zilwekeem wijs ir otradi, ka tee semes wirsü juhtas kâ mahjâs un debefu walstibâ kâ weefi.

Tas ari ir loti eewehrojams notifikums, ka Jaseps at-fafas no grehka ar wahrdeem: „kâ lai daru tahdu leelu grehku pret Deemu!“ (2. Mos. 39, 9.).

Tâpat ari Samuels, kas neka no ta neapflehpj, ko Deems ar wiau runajis, kaut gan winsch fina, ka winam war plahni ijeet, ja winsch fawu preekschneeku fadufmo.

Turpretim ir kaut kas breefmigs lafit par Ananiju un Safiru, kas abi tapuschî kâ weens melos (Ap. d. 5, 1—11). Sahpigi ir dsirdet, ka weens Jesus mahzeklis faka: „Es tewis nepasihstu“. (Mat. 26, 69—75). Un wisbehdigakais ir tas, ka krituschais mahzeklis nodod Jesu ar fluhpstu (Mat. 26, 49).

Gespeed schis ainas few labi atminâ un peeluhko, ka taws behrns nokuhst labâ fabeedribâ. Tikai tad tu wari west fawu behrnu uš pateefigumu, kad tu fkaidri esi pahr-leezinata, ka melns ir melns un ka grehks ir pateefi grehks. Un tad ej preezigi pee fawa usdemuma.

Tu usluhko fawu rotalajoschos behrnu. Winsch fneed-sas pehz kluzischa. Schis kluzitis ir winam funs, mahja un lelle, un winsch isschehrsch dauds mihlestibas peerah-dijumu schim neezigajam koka gabalinam. Tee naw meli. Behrneem ir tif leela eedomaschanâs spehja, ka wini dauds wairaf reds, nekâ wineem teescham ir preeksch azim.

Wini dara to ar patiku. Mahkfliga spehku leetina patihk wineem tikai tif ilgi, kamehr ta ir jauna. Loti ahtri wini atgreeschas pee koka kluzischa, waj pee lelles bes galwas taisni tapehz, ka te war wairaf darbotees wiau fantasija. Te newaram eeskatiit nelahdu netaisnibu, ari ne tad, kad behrns nowerschas no muhsu fkaistajam

pafakam par Ehrfchku rofiti un Sarkangalwiti. Behrns dšihwo fapnu walſti, — gaidi, tad wina apfina atmodifees.

Bet meegli behrna rotalu dšihwé war pateefi eektuht kahds nepateefiguma wilzeens, ja tu behrna pahrdšihwojumus pee fluziſcheem, lellitem par agri atbihdi pee malas. Tu faki: nè, tas naw funs; ja, bet tad winſch taps par lauwu waj ſilont. Behrns gribès tewi pahrllezinat un wina domu pafaule taps weenmehr fantaſtiſtaka.

Ir gan ari ſinams, ka ſinamâ wezumâ daſchreis behrneem peemihſt apbrihnojama fantaſija un ka wini pa tahdu zeku ejot pahrfneeds wiſas robeschas un fajauz ſawu eedomaschanàs ſpehju ar ihſteem meleem. To wajaga uſmanit un pret to karot, tikai ne ar apſpeefchanu, bet eewadot behrnu zitâ domu gaitâ.

Newajaga nekad behrna mahſflu kâ ſewiſchki apbrihnot waj paafinat. Gudri wezaki fargas no tam un nefnej wiſ katru reiſi par behrna „gudrajâm“ eedomam. Bet ja te atnahſ kahds mihiſch onkulis, waj laba tantina un ir loti aiſgrahbta par behrna eedomam, tad tàs wina apfinâ teef jau apfinigi nojaufſtas.

Behrns grib pirmo eefpaidu wehl pahrfpeht. Un nu fahſas wina pahrfpihletibas, bet tas jau ir no ſauma.

Ir no loti leela ſwara pahrlleeku leelo fantaſiju behrnâ apflahpet. Behrneem ir ſmalſka robeschu iſjuhta. Zabi un ruhpiigi audſinatš behrns neſitis ſaweem wezakeem pat jokodamees. Ja eedomaschanàs ſpehja laufchas kraſi uſ ahru un iſeet no ſpehles robescham, tur to wajaga apſtahdinat. Behrns jutis it drihſ, tur preeſchâ ir drahtš un nelehtš pahri.

Pahreja no ſapnu pafaules ihſtenibâ ir behrna audſinaſchanâ uſ pateefigumu gruhtš un ſwarigs laifš. Tâ jau treſchâ dšihwibas gadâ war gaditees kahda nepareija atehloſchana.

Waj tee ir meli?

Mahte, ſas behrna domaschanas pafauli labi paſihſt, grib beefchi aiſ tàs paſlehptees, pee ſam wina ſaka: ja, winſch jau nepareiſi domâ, waj — winſch nepareiſi iſſatàs, bet ſazitais nekad naw nepateefiba.

Wehl otrs gadijums, kas isflatās kâ kahds nepateefigums. Behrns dusmojas uš lelli, kas wifu šaplehšch. Wehlaš mahte peewed behrnu pašchu faktâ pee šaplehštās tafites drumstalam. Warbuht ari te mahte atrod behrna domu gahjeenam kahdu attaisnojumu. Par nepateefigu wina šawu behrnu negribēs nošaukt, bet winaam bij tatschu jafina, ka winaš pats to tafiti šaplehšis un newis wina lelle. Un kapehž winaš tās drumstalas pašlehpā ?

Teē grubti gadijumi. Tu wari it weegli pahrfkatitees un taws audšinaschanas darbs war zeešt un behrnam ari buhs pahri darits. Waj leetu tāpat atstaht ? To newar. Tu usfauž tuhlin behrnam: „Azumirkli tu man isstahstifi wifu pateefibu.“

Waj tu jini, ko ar to eeguštī ? Taws behrns nedomās wis par pateefibu waj nepateefibu, bet gan par tawām dusmigām azim un par zeeatajeem wahrdeem. Winaš teiks to, kas pehž wina domam ahtraš ar tewi islihdšinās. Warbuht ta buhs pateefiba, warbuht nepateefiba.

Kas ar to ir mantots nahkamai reisei un wifai dšihwei ? Nešas. Warbuht tafai tikdaudš, ka behrns no tewis atrausees un luhkos pašlehptees. Un tas ir tas šaunakais.

Badomā taf: tu gribi, lai taws behrns reis mihl pateefibu. Waj tu domā, ka ar tahdu usstahšchanos winaš šahks mihlet pateefibu ?

Waj tu negribetu eet šchāi gadijumā kahdu zitu zetu, kad tu newari isšchirtees, waj taws behrns neapsinigi ko plahpā, waj teescham melo ?

Nem behrnu weenu pašchu šawruhp, lai wina usmaniba netiktu nogreesta uš Anšiti, waj funiti, un luhko winaam melus padarit reebigus. Šaki winaam, ka ir tik jauki, kad war weenmehr azis škatitees, un tāpat leeleem kâ maseem wajaga weenmehr atšihtees un wifu paštahstīt, lai atkal waretu šaenēt peedošchānu un juštees laimigeem.

Šwehleeš prahtīgi to štundu, kad tu šawam behrnam gribi pirmo reis atklaht, ka ari Deews melus šoda.

Tew wajadsetu buht pilnīgi nejehgai mahtei, ja tu šchahdā šarunā newaretu ijdabut ššaidribu, waj wajaga

fodit par nepateefigumu, waj ne. Gēspaidigais wahrds tomehr stiprinās behrnā pretiturefchanās fpehju un nahkamajā kahrđinaschanā winafch buhs stipraks.

Wina neispaliks. Warbuht jau itin drih nahkamajās deenās waj nedelās nahks brihdīs, kur tawam behrnam wajadšēs iſſchkirtees par pateefibu un meleem. Kaut winafch tad ſapraſtu: eš nedrihſtu melot! Tas buhs engela pakalpojums — ſchahdi behrnu apbrunot nahkamai kahrđinaschanai. Un tu, mahte, eſi aizinata darit ſchahdu pakalpojumu.

Tawš miſhlulitis ir gadu wezaks. Laudis beeſchi tew peemin, kaš par gudru un attihſtitu behrnu tew eſot! Wini to ſaka daſchreiſ behrna klahbtuhinē.

Saprotams, to tu nepazeet, jo tas ir muſkigi un ne-taiſnigi. Kautkaš tomehr behrna dwehfelē paliks no ſchahdas runas. Wina lepnunam buhs glaimots, pamodifees wina paſchmihliba, redſot peeanguſchos ap wina perſonu nodarbinatus, ari nepateefigums un firds neſſatdriba eeſagſees wina firđi, un tā tawā audſinaſchanas darbā buhs atkal eelaufuſchās „maſās lapſas.“ Un maſās lapſas ir wiſna dahr am wehl jo kaitigakas, kà leelās. Lai maſs peemehrs to rahda.

„Muſhu Jahnitis,“ ſaka ar ſinamu lepnunumu mahte par ſawu iſchetrgadigo ſehnu, „nē, tik gudru behrnu eš neefmu redſejuſi! Gedomajatees tik, eš ſchodeen winam jautaju, kà tās ſſaiſtās ogas tikufchas ſem loga? Eš ſinu, winafch tās notſcheepis. Bet mans ſehns nemaš neapjuhſ un ſahl ſtahſtit man garu ſtahſtu, kà kahda ſchurka no pagraba iſſkrehjuſi un winas nokoduſi. Kaš to buhtu domajis no tahda behrna! Kur winam tahds ſaprahts?“ Kaš no wina iſnahks? Dimpadſmit gadus wehlaſ tew to mahte warēs pateitt. „Eš newaru ſapraſt, kaš ir ar muſhu Jahniti. Ir jau treſchā reiſe, kà meiftars winu ſuhſta mahjā. Winafch ſauz wiau par nekreetnu ſehnu. Newarot nemaš buht drofchs no wina. Winafch eſot ſaglis. Un winam, par ſchehlumu, ir taiſniba. Jahnis melo, kà winafch neka neſinot, un nem, kur tik kò war nemt.

Kur wiņšch to eeguwis? To wiņšch muhsu mahjā gan naw mahziēes. Rapehž mums tahds krusis?" —

Afaras mirdsj tawās azis. Tu eši peēkehruši šawu behrnu pee meleem. Naw wairs šchaubu, naw nelahdas gribas istulkot to zitadi, — taws behrns ir šchodeen melojis, — tas wišs.

Un ir weenalga, waj tu šati, ka tas tawam behrnam gadijees no weenas otras šlittas apešchanās, waj bailēs wiau uš to dšinusčas, jeb kahrđinaschana weenkahršchi bijuši par štipru: meli paleēf meli.

Ja bij šlitta apešchanās — tew wjadseja wiau ušmanit, bailēs no foda — tew newjadseja draudet ar šodeem, kurus tu nekad nedomā ispildit; ja kahrđinaschana — roku uš širds! Waj tu katru rihtu, ari šchodeent luhđši, palanjotees uš Deewa wadišchanu: neewedi muhs (un muhsu behrnus) kahrđinaschana?

Mihlā mahte, nenokrati tawas šehras weegšprahīgi, šajuhti dšiti šahpes, ka tawā behrnā peemiht šchis eenišstais grehšs. Jo wairak tas tewi nospeedis un nomahšs, jo ahtraki atradiši to ihsto zeku kā palihđset tawam behrnam zihnā. Un behrns tawas šahpes jutis. Ja berna dwehšelē paliks tas ešpaids: „kaut kas loti behđigs ir notizis; es ešmu melojis," — tad ta nelaimigā stunda taps wehl tew un tawam behrnam par leelu šwehtibu.

Mušinaschanas jautajumos newar dot katram atšewiščkam gadijumam preešchraštus, kā rikšotees. Bet domajams gan, ka ari šchahdā azumirkli tu nelaišiši leelu trošni. Tu dušmās neleetoši tahdus wahrđus, ka behrns waretu femi eedomatees kā zeešchanu waroni waj mozekli. Tu neteikši neweena tahda wahrda, ko tew wehlaš wjadsetu noschehlot un nemt atpakal. Tu ari šchoreiš pašaulšiši šawu behrnu weenatnē un dariši wiņam šaprotamu, ko wiņšch padarijis, luhkoši atwehrt wiņam ispratni. Ja tew tuhlin neišdodas behrnu pašreežinat, tad atšahj wiau šahdu brihtinu weemu, lai wiņšch pašs apdomajās. Tad runā wehkreiš ar wiau par leetu. Ja tew išdodas wešt behrnu pee pilnigas atšihšchanās, tad tu eši padarijuši labu darbu, jo zaur atšihšchanos mehš topam atšwabinati.

Tas ir eewehrojami, zif gruhti mums wifseem atfihthees, ka efam darijufchi nepareifi. Un tomehr atfihfchanàs ir tas noteikumis, fem kura peedofchana war kluht par fwehtibu.

Kahds ir fajijis: „Dew wajaga atteiktees no grehta, lai Deews temi atfwabinatu no wainas apfinaas.“

Atzerefimees tehwu, kas deenam, naktim luhfojàs pehz fawa dehla, winsch welf pasudufcho pee fawas firds, bet nekahdà finà neatlaisch tam atfihfchanos. (Luk. 15, 20.) Tur ir faws eemefts. Nekad man grehts neiflikfees tif reebigs un nejauks, kà kad es brihwi par wiau runafchu. Tikai tad es atfihstu, ka tas ir man kas fwefchs un nepeederigs. Nemfim peemehru: wefelà aqs tuhlin afaro, kamehr puteklitis, kas winà eeklumis, naw dabuts ahrà; turpreti tufchais azu dobums nefajuht putekliti nemaft.

Dwehfele, kas audfinata pateefibà un kas mihl pateefibu, fajuhf wifu netihru kà kahdu fwefchu fermenti. Tam wajaga tift laukà, lai dwehfele atfal buhtu meeriga. Dwehfele, kas dauds nomelnota grehtos, nefina neka no fchim fahpem. Ufturi fawà behrnà dwehfeles fmalljuhtibu, lai winsch nepeeron pee launà.

Ja zilwefi buhtu peeradufchi neapflaht fawus pahrfahpumus, lai pahf teem pahraug fahle, bet katrà fawà kluhdifchanàs fajitu atflahti: „es to dariju“ — „af, es atfal to padariju, — tad nebuhtu ne pufe no wifseem grehkeem pafaukè. —

Kad efi panahkufi noschehlas pilnu atfihfchanos, tad neatlaid fawu behrnu ahtraf, pirms tu neefi ar wiau kopà Deewu luhgufi, lai winsch tam dahwinatu tihru firdi. Efi pahfleezinata, ka fcho peedsihwojumu taws behrns tif drihs nepeemirfis, winsch eedarbofees wehl tahlaf un taps par fargajofchu fpehku nahkamajàs fahrdinafchanàs.

Waj wajaga wehl fodit, kad ir panahkta pilniga atfihfchanàs? Kahds no eewehrojameem Wahzijas audfina-tajeem, kas dauds muhfu dehleem jau tapis par fwehtibu, bij iwwedis fawà dsihwè prinzipu nekad nefodit, ja audfektis atfinis fawu kluhdu. Winam bij leeli panahkumi wina audfinafchanas metodè.

Bet afli pakaf darit audfinafchanà neder. Un ir gan

behrnu grehki, kuri ar atsihšchanos ween wehl nebuht nam šalihšsinati.

Beš šchaubam, katrā gadijumā ar atsihšchanos šodam jatop mihsštinatam.

Paġahjušchā rudeni šahdā Bahzijas muiščā tifa nobarits daudš nepatifšchanu ar to, ka zekšch, pa kuru apfrautee labibas wešumi ar leelām puhlem wareja pabrauft, tifa pastahwigi aifšprostots šchagareem un afmeneem. Wešelu nedelu nekahdi newareja nerahtnos sehms šada-but rokā.

Kad nu muiščas ihpaščneeks, kas pastahwigi apštai-gahja mahju un lauku, wehl pehdejā štundā pahrgahja šawu lauku, winam peenahza klahšt pahrraugš un norahdidams ar roku uš pahris sehneem, kuri loščhaja ap plahwejeem, fazija: „Suhk tee ir tee wainigee.“

Muiščas ihpaščneeks pawehleja pehdejeem peenahšt klahšt. Sehni nenahza wis tuhlin klahšt, jo juta gaidamo šodu. Šikai atkahrtotā baigā pawehle „nu nahkt tatšču!“ kura škaneja kā pehrkona balšš, peepšeeda winus nahkt tuwat.

„Waj juhs tee bijat, kas uš zekā sirgeem un strahdnee-keem padarijat darbu til gruhtu?“ jautaja kungs Šifšch klufums.

Wezatais kuhlojās nofaunejees uš leju. Šaunatais, šahšš weenpadsmit gadus wezš sehns, likās daščus azumirkšus apdomajam. Tad peepšchi winšč pazehla šawas šilās azis un droščhi atbildeja: „Ša, zeenigais kungs!“ Muiščas ihpaščneeks ahtri ušškatija sehnu. Tad winšč tahdā paščā pahwehloščā toni fazija: „Nahz šchurp!“ Un kad mašais ušmanigi apštahjās neleelā attahlumā, no kura dušmigā rokā wiau newareja kert, tad nahza pehdejā pehrkona pawehle: „Nahz šchurp!“ Šeelās bailēs peelihda sehns pawišam klahšt. „Nu buhs“, winšč domaja.

„Šā,“ fazija šingrā wihra balšš, „es temi waru no-glahštīt, tapehž ka tu faziji pateefibu. Šaleez pee tam, mans dehšš, tad tawai mahtei nebuhs daudš par tawu nahkotni jaruhpejas.“

Mašā azis peepildijās ašaram. „Šš tā wairaf nedarišču,“ winšč fazija klufu.

Muischas kungs un rokpetna behls warès dsihwè weens uf oturu pakautees, es domaju. Nekad newajaga aismirft isteitt fawu preeku par to, ka behrns gumis pahr fewi uswaru, ka winsch palizis stingri pee pateefibas.

Ta ir usmudinafchana un wifa labà pastiprinafchana.

Bes schaubam, meh's nebusim tik mulki, ka dahwinatu behrnam naudu par pateefu wahrdu, waj par kahdu pateefigu darbu. Pateefiba newar nekad un ne sem kahdeem apstahkkeem tik famakfata ar naudu, tapat kà ari nepateefibu nekahdi newar par naudu ispirft.

Ja tew ir japeedsihwo par leelam fahpem, ka waj nu zaur tawu wainu, waj ziladi meli atfahrotos, ja, kad tu eeraudfitu, ka tawà behrnà ir schi kaunà teekfme, tad neapstahj nekad strahdat wehl joprojam pee wina un aishugt. Mahkflas darbs beeschi neishodas uf pirmo rahweenu, un wislabakais mahkflas darbs — zilwehbehrna audsinafchana wehl ne tik.

Updomà, zil beeschi wajaga Deewam ar tewi „no jauna eesahkt“ un tomehr Winsch nesaude pazeetibu.

Dascha mahte dod fawam fahpem, jeb labaki fakot — fawai nepazeetibai pilnu waku, kad wina faka: „Tu nelabais behrns, jau atkal tu man melo! Tu esi kauns un samaitats.“ No ta fargees kà no uguns. Samatees nosihmè kahdam padarit ko fliftu. Un tas ir pateefi.

Tu wari koti weegli fawu behrnu samaitat, kad tu atnem winam ustizibu un peeskaiti winau flifteem. No otras pufes, nefas tà nestiprina wahju raksturu, kà kad dod winam ustizibu.

Tew nekad newajaga pasaudet zeribu, ka behrns war wehl tik glahbts un fawu teekfmi uf meleem apflahpet. Tas pats mahzellis, kas bailibas dehl fawu Kungu trihs reis aishleedsa, tapa wehla par dedfigu Wina aishahwi, kas bija gataws fawa Kunga dehl pat mirt.

Un ja tu ari neredsetu fawà darbà nekahdu panahkumu un tew buhtu ar firdsfahpem jaluhkojas uf jau peeanguscho dehlu waj meitu — nebehdajees! Deews neatstahs tamu darbu neswehtitu.

Kahds holandeefchu ahrsts redseja reis kahdu noseeds-

nectu uf nahwi wedam. Wina firðs tika dšikâ lihðsjuhribâ tà kustinata, ka winšch iſſauzās: „Mans Deems, kâ lai Dew pateizos, ka Tu man eſi dewis deembijigu mahti!”

Ko fazis taws behrns pehz trihsðefmit waj peeððefmit gadeem par to behðigo peedſihwojumu, kad winšch atkal un atkal meloja? Waj winšch fazis: „Mana mahte naw mani audſinajuſi pateefiguma atſinu,” waj „paldees Dew, Deems, ka Tu man dewis mahti, kaš mihleja pateefibu?”

III.

Rà lai audsinu šawâ behrnâ paflaufibu?

J. Wezolds.

„Un winšch nogahja teem lihðſ un nahza uf Nazareti un bija teem paflaufigs. Bet wina mahte wiſuſ ſchoš wahrðus patureja šawâ firði. Un Jeſuſ peenehmās gudribâ, augumâ un peemihlibâ pee Deewa un zilwekeem.“
(Luk. 2, 51—52.)

Dirms mehš apſlatam ſcho jautajumu — kâ lai audsinu šawâ behrnâ paflaufibu? — ir no ſwara druſku padomat par to, kapehz ihsti mums wajaga audſinat behrnâ paflaufibu?

Daudſ laudiš tagad atſihšt pawiſam zitu prinzipu: behrnâ newajagot audſinat paflaufibu, bet jaſauj winam netrauzeti attihſtitees, lai winšch taptu brihwš zilwekš, kaš pats ſew lauſch zeku dšihwê. Ša mehš audſinam behrnâ paflaufibu, tad zaur to mehš lauſcham wina gribu, ſuru taiſni otradi wajadsetu paſtiprinat, jo tikai gribas ſtipree zilweki iſſitas wiſam gruhtibam zauri.

Schahda atbilde norahda us ihfredsigumu dsihwê un ari pilnigu to noteikumumu nesinaschanu, sem kahdeem tik war griba attihstitees. Bes schaubam, mehš waretu laut behrnam attihstitees bes audsinaschanas us paklausibu, ja tik dsihwe wehlaſ paklausibu no wina neprafitu un mehš nepadaritu wina nelainigu un dsihwei nederigu. Naw neweenas tahdas dsihwes nosares, kur netiktu pawehlets un paklausits. Ari walsts galwa, zil brihws ari winſch mums neisliktos, ir tomehr tikai pirmas walsts kalps. Garidsneeki, ſkolotaji, eerehdai — wiſi klausa ſaweem augſtak ſtahwoſcheem pawehlneekem. Ari miljonars, kurſch tã ſakot, waretu ar ſawu naudu wiſu ko darit, tomehr ir atkarigs no ſinameem ſemes likumeem un newar wiſs eerihkot ſawu dahrsu, teikſim, eelas widu.

Paklausibã wajaga wingrinatees, tãpat kã mehš to daram pee laſiſchanas un rakſtiſchanas. Wina nebuhs weenmehſ tur, kur to wajadses. Un kas paklausibu nebuhs mahziſees, tas buhs dsihwei nederigs gluſchi tãpat, it kã kad winſch neprafitu laſit waj rakſtit.

Rã nu ir ar otro eebildumu pret paklausibu, it kã wina ſawetu behrnam isaugt par brihwu, paſtahwigu zilweku, jo wina newis ſtiprinot, bet lauſhot gribu?

Mehš gan waram apgalwot gluſchi pretejo. Kas nebuhs mahziſees paklausit, tas buhs nebrihws kalpa zilweks. Winſch buhs ſawa paſchprahta, ſawu kaiſlibu un dſinu mergs. Wezaki un audsinataſi neprafa paklausibu ſewis dehſ, it kã tee buhtu kahdi tirani, kureem tik gribetos ap ſewi redſet kalpus. Wini ſagaita no jaunatnes paklausibu tapehž, ka ta ir deriga un ſwehtiga winai paſchjai. Tapehž jaunatnei jamahzãs paſahrtot ſawus neezigos uſſkatus kahdeem augſtakeem. Ja wina to dara, — tas ir leels gribas wingrinajums.

Ari te noteek pehž wiſpahreja dsihwes likuma, ka wingrinaschanas rada paſtiprinatu ſpehku. Kas neteek wingrinats un leetots, tas atrofejas, eet bojã. Jaunatne war leetot ſawu gribu pretim wiſam kaſrdinaschanam, ja wina agri mahziuſes paſchſawaldischanos. Tikai tã muhſu

behrni taos brihwi, brihwi no fewis pašča, kas ir tas leelakais tirans wirs semes.

Gribetos taisni to usfwehrt un teikt, ka beš paflaušibas newar wispahri nefas labs un leels pašaulē notikt. Tikai kas buhs mahziješs paflaušit, daris šawu peenahšumu teescham ar wišu šawu spēhlu.

Padomašim par šuga kapteineem, šuri paleel lihds pehdejam azumirklim uš grimstoščâ šuga un beeschi eet ar winu bojâ.

Leelâ paflaušibâ istur diafonises un ahrsti zaurâm naktim pee šlimneeku gultam, kaut gan ari wineem draud šlimibas peelipššana.

Klušâ paflaušibâ dšihwo mišionari šawâs noliktâs weetâs un neatšahj wis šawas ar daudš puhlem un ašaram nodibinatâs draudšites.

Ne jau uš weenu rahweenu wiši wini tika par paflaušibas waroneem. Da jau ir augstakâ pašahpe — brihwprahtigâ paflaušiba. Šalehnam, pamašam wini uš tās tikušchi, mahzidamees iš deenas padotees un paflaušit šahdai augstakai gribai.

Kur mehš atrodam to labako šemi paflaušibas audšinaščanai? Nekur zitur, šâ gimenē. „Šaba gimenē," šaka biškaps Šailers, ir tas šwehtais trauks, no šura išeet nahkamâ pašaulē". Gimenē nefad netruhšst gadijumu paflaušit un paflaušibu prašit. Šapehž ari gimeni mehds šaukt par dšihwes preekšškolu. Tas ari ir tâ. Wišas atteezibas, šuras dšihwē nahš preekšchâ, jau ir šihmetas gimenē, tâ: štarp preekšchneekem un wina apaššchneekem, štarp lihdsigi ešošcheem, štarp wezakeem un jaunakeem, štarp draugeem, štarp wahjo un štipro — wišu to mehš atrodam jau gimenē un waram laikus eegaumet.

Gimenē atrodam jau wišas tās trihs pašahpes, šuras ir paflaušibas audšinaščanâ, šâ: tew buhs paflaušit! ir japaflauša! un: eš gribu paflaušit! jo paflaušiba eefahšas jau šoti agri. Tik agri, ša dašhs pat brihnas, šâ tas ir eefehjams.

Wišas paflaušibas pamats teel likts pirmajos trihs dšihwibas gados. Kas tur jau nolawets, to gruhti atda-

but. Paflaufibâ leelu lomu fpehlê eerafchana, un ta jau fahkas ar pirmo dſihwibas gadu.

Gedomajees p. p. masu brehzoſchu behrnu. Winſch nupat tizis no mahtes apkopts. Wiſs ir kahrtibâ, bet behrns kâ kleeđs, tâ kleeđs. Kapeh3? Winſch gribetu, lai winau panem rofâs un nes. Bet ko mahte tagad daris?

Wina wehlreis wiſu apfkatis, waj teeſcham behnam nefas nekait un tad wina atkaus winam kleeđt, ziſ nepatihkami ari tas nebuhtu wiſeem mahjineeſeem. Wina paleel pee ſawa, kamehr behrns patš no fewis apſtahj taiſit trofni.

Nefaprahtiga mahte turpretim atſtahj wiſu ſtahwam un nefâ behrnu apkahrt. Maſais kleeđsejs bej ſchaubam apmeerinas tuhlin. Bet ſchis gadijums jau nenoteef weenreis ween, tas noriſinâs iſ deenas pat wairaf reiſes. Behrns ahtri noprot, ka ja winſch kleeđs, tad winau nefâs un tapeh3 winſch kleeđs weenmehr, kad pamofkas.

Tiſpat nefaprahtigi rihtojas ari ta mahte, kas behrnam paſtahwigi kaut ko eedod, tiſlihdſ winſch kleeđs: waj nu gabalinu zukura, waj maiſi, waj zitu ko. Behrns atkal eewehro: kad es kleeđſu, tad es dabonu wiſu. Un tâ wina maſais paſchprahts iſaug par ihſti leelu.

Mahtei wajadſigs ſinams eefſchſigs ſpehlê, lai ſtingri eeturetu robeschâs, bet tas winaai bagatigi tiſs atalgots wehlaſos behrna dſihwibas gados. Jo tagad paflaufibai liſts pamats, uſ ko wehlaſ warêš buhwet. Un behrns ir mahziſees, ka pahr winau ir ſtingra griba, kas neſchaubas. Tai wajaga padotees.

Jo behrns top wezaks, jo gruhſtati ir audſinat paflaufibu, jo tagad behrns jau apſinas, ko winſch grib. Winſch eet wezaku gribai pretim. Buhtu nepareiſi gluſchi maſeem behrneem iſſſaidrot pahrrunâs, kapeh3 wezati tâ un tâ grib. Schis audſinaſchanas weids nahk wehlaſâ paſahpê. Maſajam behrnam peeteef ar to „es gribu, un tew japaklauſa.“

Bet ko darit, kad winſch nepadodas? Kad winſch paleef behrniſchâ ſluhrgalwibâ pee ſawa? Kahduš lihdſekus lai nu wezati leeto, lai eefpaidotu behrnu?

Weens no wispařihřtamakeem ir gan apřolihřhana un draudi. Tee abi wahrđi behrnu audřinařhana řpehlè leelu lomun un beeschi řliktu, řad řas neteel iřpilditř, řo řola.

Wahji wezati pa leelatai řakai daudř apřola un daudř draudè, ja wini grib eeguht pařlauřibu. řauru deenu đřird řik: „pagaidi man, ja tu řo nedariři, řad tu . . .“ jeb atřal: „ru padari, řad es řew eedofřu . . .“

Řa bija reiš ar řahđu řehnu, řurřch nekà newareja peerast laikà nahřt mahjà no řkolas. řehđigi řehmř řazija: „řa tu wehl reiš řa đariři, řad es řewi aiřwediřřu mařo nořeedřřneeku labofřhanas eestahđè. řad tu ředřeři, řa ar řewi řikř galà.“ řet řehmř řurpinaja řapat řa lihdř řřim un atnahza weenu deenu, řad wiři jau řehđeja pee galba. „řu labi,“ řazija řehmř, „mehř wehlak parunařim.“ řet řa řa winřř patř neřinaja, řo lai řaka, řad řa leeta atřal palika. řehř puřdeenas řehmř patř eefahřa: „Waj tu mani wediři řřohodeen?“ „Man řřohodeen naw laika,“ atbildeja řehmř, „bet es đomaju, tu nahřři ari patř pee prahta.“ řet řehmř nenahza pee prahta. Manidams, řa paleel řes řoda, winřř řurpinaja ween nahřt wehlu mahjàs un řa eefahřa ihřtu apřahřřlejořřhanu.

Wajaga buht řoti řaupigeem ar řahđeem řolijumeem un draudeem, neřaut řeem palikř par řurřřeem wahrđeem, bet řeeřřam peeřeetot řodu un algu.

Wisparařařakais řodihřhanas lihdřřellis ir meefas řods, řahřot no neezigàs řlauřas, lihdřř pamatigai nopehrřřhanai. řas nahř no řam, řa řřis lihdřřellis ir weenmehr pee rořas. řet řa ir řoti wahriga un điwřofiga leeta. řikai tee řiteeni war đarit řahđu eefpaidu, řas ir meerigà garà un ar mehru đoti. řa leelatai řakai řiteeni řeeđ đoti đurřmàs. řad war notikř, řa neprahtigi řeeđ řiřř un řods war atneřt behrnam řahđu řaiti. Un neaprařřtama ir řa řaite, řo řahđř behrmř pařřzeefř řawà đwehřelè. řuhřgalwiba un eenaidř beeschi pamořřas behrnà par pařak řeetot řodu un behrmř pat řařauđè řeenibu pret wezakeem.

No řwara ir ari apđomat, řahđu eefpaidu atřtařj řřahđa řodihřhana uř pařřřu audřinataju. řarařři winřř weenmehr peřř řahđa padarità đarba řajuht řaunu un nežeeniibu pret řewi.

Ar pastiprinatu laipniby wīnsch zentifees fawu dufmās isdarito kluhdu atkal islabot, bet neka nepanahks, tīf pa-saudēs wehl wairaf fawu zenu.

Rahds peedfihwojis audsinatajs dema reis kahdam jaunam, nepazeetigam skolotajam tahdu padomu, lai to speeki, ar kuru wīnsch weenmehr mehdsja fawus skolneekus fodit, noleekot labi tahlu no katedra, labaf lai eeflehdjot to skapi. Kamehr nu wīnsch skrees pehz speeka, buhs pirmās dufmas jau pahrgahjuschas un warbuht wīnsch tad apdomafees un fodis behrnu kahdā zitadā weidā ar meeru un faprahtu.

Jr kahda leela kluhda, ko wezaki, fewifchki — mahtes isdara, pastahwigi dodamas plaukas. Tās ir gluschi bes panahkumeem. Behrns, weenkahrt nozeetinajas fawās juhtās pret fodeem, un tad tās plaukas nam jau ari nemaf tīf fahpigas, lai ispilditu foda weetu. Par schelumu jafaka, ka ir dauds gimenu, kurās fischana wehl ir weenigais foda lihdsellis. Tahdus behrnus pa gabalu jau pasihst, jo wifa wīnu istureschanās ir tahda apspeesta, bailiga. Wīnu azis leekas weenmehr jautajam: „ko es atkal isdariju? Waj buhs atkal fiteens?“ Wini faraujas jau pee mafakā rahjeena. Preezigā, brihwā paklaufiba schahdās gimenēs nefad netiks panahkta.

Siteeni, kà foda lihdsellis waretu deret tīfai paschā agrā behrnibā, kur behrni zitadu eedarbibu wehl neisprot. Behz treschā waj zeturtā dshiwibas gada wīneem galigi jaisbeidsjas.

Kad mehš wispahr peeleeetojam audsinaschanas fodi-schanu un algu, tad wajaga weenmehr paturet prahtā, ka teem abeem lihdselleem jastahw fakarā ar behrna paklaufischanu un nepaklaufischanu.

Remsim schahdu veemehru:

Anna newar nefad peerast padarit fawus skolas darbus tai paschā deenā, kad wini usdoti, kaut gan wezaki jau wairakahrt wīnu uf to speeduschi. Wina domā, ka pehdejā deenā preefsch darba nodoschanas buhs wehl laika deefgan. Kahdā deenā, kad wina paschlait noschdufees pee galda, lai usrafshtu domurafstu, kufsch tai jau astonas

deenas kamehr ußdots, peepeßchi eenahl tehws ar loti preezigu siuu, ka ir atbrauzis kahds tumineeks, ar kuru tad wifa gimene pehzpusdeenu pawadis brihwâ dabâ. „Al“, ißfauzas Anna, pawisam pahrsleigta, „man tatschu jafagatawo domurafßts!“ „Nu, schodeen wehl ir zeturtdeena, tew droßchi winu wajadses nodot tiloi pirmdeen,“ faka tehws. Un te nu gandriß raudadama Anna atsißstas, ka domurafßts bijis ußdots wefelu nedelu atpaßal un ka riht jau jaandod. „Ja, mans behrns,“ faka tehws, „tad tur neka newar lihdset. Schehl, ka tu ari mums sinamâ mehrâ ißjauz schâs deenas preekus, jo jaatstahj temi mahjâ. Nu tu pate redsi, kâ eet, kad darbu pastahwigi nobihda uß preeßschdeenam.“ Un Annai bij japaleef mahjâs, kamehr ziti ißpreezajâs dabâ. Schis fods bija dabißkas fekas, ka meitene fewi tureja par gudratu un neewehroja wezatu pamahzibas.

Ari Deems nerihkojas ar mums zitadi, kâ wezaki schai gadijumâ ar Annu. Wirsch leef mums pascheem ißeest mußsu nepaflaußibas fekas. Wirsch jau naw dewis fawas pawehles tapehz, lai buhtu tikai mußsu pawehleneeks, bet gan wina haufschlu faturs ir mums par fwehtibu, kâ dwehselei, tâ meefai. Tas ir Deema prahts, lai mehß efam atturigi baudâs un ißpreezâs, lai mehß kahrtigi kopjam fawu wefelibu. Kas schos likumus neewehro, teef dabigâ kahrtâ fodits ar daschadâm flimibam, kas ir nesachtibas, nekahrtigas un netihras dsihmes fekas.

Lai kaujiam behrneem meerigi paneß fawu darbu fekas. Tas atnesis leelaku labamu, nekâ kahds fods, kam ar ißdarito naw nekahda fakara. Tâpat lai rihkojamees ari ar algu par paflaußibu.

Daschi audsinataji gan par to neka negrib dsirdet. Paflaußiba efot pats par fewi saprotams behrna peenahkums un tahdas leetas neatalgojot. Draudot ari tâs breeßmas, ka behrns algas kahres dehl fahlot gan paflaußit, bet ißwehrschotees itin driß par paschtainu warifeju.

Saprotams, ar atalgojumeem wajaga rihkotees loti taupigi. Lai ne weenmehß fneedsamees pehz maka,

waj s'chokolades tafelites. Bet gadijumâ, kad behrns israhdijs deesgan leelu fewis sawaldischanos, deretu gan winam padarit kahdu preeku. Breeks tomehr ir un paleef wislabakais dsihwibas gaifs behrneem.

Ari Deewa audsinaschanas darbâ alga ir dabiskâs paflausischanas fefas. Deews nekad neisdomâ kaut ko fewischki brihniischki, lai sawus behrns atalgotu, bet winsch lauj algai weenmehr dabiskâ zelâ isreetet no padaritâ darba. „Mihlejat pateesibu un mihlejat meeru.“ Tee ir diwi leelakee Deewa hauschki.

Kahda ir dabiskâ alga, kas mums tiks, ja mehš winus turesim? Tam, kas mihl pateesibu, wisi tiz un ustizas. Skaisâ alga ir schi leelâ ustiziba, ko zilwefi pret wianu isjuht. Un to, kas peeder meeram, kas meerâ dsihwo, wisi mihl. Winam peeder sawu lihdszilwefu firdis. Kristus faka: „lehnwrahtigee eemantos semi.“

Ja Karlitis ar leelu paschusupurechanos krahj katru latu, ko winsch dabon par pakalpojumeem kahdai wezai tantei, un neisdod daschadâm ispreezu weetâm, waj grahmatam par indiaaneem, waj lai eegahdatu jaunu schlipfi, tad wehla! wezafi war peeweenot kahdu masumianu wina krahjumam, lai sehns waretu peedalitees jaumatnes pulzina eksturijâ. Te naw tik ween, ka nu teef peepildita sehna karstakâ wehleschanâs, bet pahr wifu stahw ta isjuhta: luhf, to tu pats few esi gahdajis ar darbu un isturibu.

Wisbeeschaf jau nu gan alga par paklaufibu teef isteikta atsinibas wahrdeem. Ari ar teem newajaga ffo-potees. Katram zilwefam ir teefiba, lai wianu un wina darbu atsihtu. Ja tas nenoteef, tad eefschenee sakrahjas ruhgtums un naidis, un ta naw nekahda laba seme tahlakâ attihstibâ us labu. Dâ rodas tee nelaimigee behrni, kuri domâ, ka wini pastahwigi nefaprasti un kuri war pat nonahft ismifumâ. Lai audsinatajs ari te mahzâs no muhsu Runga un Pestitaja, kam bija katru reisi mihlsch atsinibas wahrds par labo zenschanos. „Seewa, tawa tiziba ir leela!“ fazija winsch reis kananeeeschu mahtei un kaptainim Kapernaumâ tapat: „Kahdu tizibu es neefnu atradis pat Israeli.“

Jo behrni top leelafi un prahtigafi, jo tumaf war ar wineem eerunatees par teem eemeßleem, kadehl wezafi dod tahdas un zitadas pawehles. Titai fchi ifrunafchanâs nedrihft pahrwehrstees par tuffchu ifplahpafchanos. Godbijibas robeschas nekad nedrihft iffust. Behrneem jafajuht, ka wezafu pahrlleziba un ufflafi ir weenmehrporeifakee un drofchakee. Un pateefi nofkaidroteem eemeßleem wezakee behrni ari padofees.

Gete hef fchaubam domaja par faweem wezakeem, kad winfch fazija: „Kas buhtu no manis iinahzis, ja mani nebuhtu fpeedufchi weenmehrpewehrot zeenibu pret ziteem zilweßeem?“

Ja Marta zeefchi pee ta pafstahw, ka papreefch winai japadara fawi ffolas darbi, eefam wina war ifeet ar mafjo Bihfiti pafstaiigatees, tad mahte war itin labi winai eeffaidrot, ka pareifafi buhtu, ka mafja bahlä meitenite dabü fwaignu gaifu, kamehr wehl faule fpihd: Marta war famus darbus tilpat labi padarit lampas gaifmä. Scho-reif buhtu pawifam nepareifi uf Martas jautajumu: „Kapehz man taifni tagad jaet pafstaiigatees?“ Weenfahrfchi atbildet ar: „tapehz, ka es tà gribu.“

Wezakeem behrneem ari tas war noderet kâ dfinellis uf paflaußibu, ka wini dod ftiprü peemehru jaunakeem. Bet to newar iffazit tà faufeem wahrdeem: „To tu nedari, jo fo tad tawi brahlijchi teifz!“ jeb: „Waj tad tu nemaß nekafnees no mafakeem brahßeem un mahßfam?“ Tas wehl naw nekahds dfinellis. Gefpeed wezako behrnu dwehfeles to apßiau, ka wini ir wezafu palihgi un zil loti ar darbu apgruhtinatam tehwan un noguruschai mahtei winau palihdßiba ir wajadßiga!

„Pafkatees, mans fehn, kâ fchee mafee, flaittee kozini pee katra wehjina lokâs! Kahds bij eedomajees, ka wini warbuht fahwetu meerâ, ja tos fafeetu kopâ. Bet tas neko nelihdßeja. Wini fchuhpojâs abi kopâ un tapa weens otram par breeßmam. Te nahf dahrfneeks un peeßeem kattram weenu ftiprü meetu. Redßi, kâ nu wini ftingri fahw! Tâ, mans fehn, ari tew jatop faweem jaunakeem brahßeem un mahßfam par ftingru atbalfiu, pee kura

wini waretu drošchi stahwet. Bet ja tu pats efi nepa-
klaufigs un padodees faweem wezeem paradumeem, tad
tu neefi nefas wairaf, kà tahds mehja fchuhpots kozinsch
un newari man nefa palihdset, bet eewed wehl fawus
masafos brahkus breefmàs."

Tà apmehram waretu parunat ar wezakeem behrneem.
Ja, tehws un mahte war pat pee gadijuma wineem pa-
rahdit wairaf uftizibas, apfpreestees ar wineem kopigi
par gruhumeem, kas uspelb gimenè, un ka tapehz ja-
prafa no behrneem absoluta paklaufiba. Usmanigi rihko-
jotees war ari kopà ar wezakeem behrneem apfpreest
jaunako kluhdas un wahjibas, lai winus padaritu ihsti
fpehjigus faweem wezakeem buht par palihgeem.

Augstakà audsinataja mahkfla ir weemmehr ta — mo-
dinat behrnà fnaudofchos fpeklus uf labu, lai behrna
pafchdarbiba jau laikus fahktu darbotees. Audsinatajs
Frebels faka: „audsinot wajaga behrnà ko eeneft un newis
dabut no wina laukà."

Zif laimigi ir behrni, ja wini pafchi ko war darit!
Tadeht wajaga fcho dfinu tà isleetot un eewadit ihstàs
fleadès, lai wini palihdsetu pafchi no fewis un no brah-
keem un mahfam isaudsinatu laimigus zilwekus. Ar to
mehs eeguhftam augstako paklaufibas pakahpi, kad brihw-
prahrtigi behrns padodas audsinataja derigajeem pado-
meem. Loti no fwara audsinafchanà ir ari tas weids,
kà teef behrneem pawehlets. Pahr wifu audsinatajam
pafcham wajaga buht pahrleezinatam, waj wina pawehles
ir ari ispildamas un waj winam pafcham ir tik dauds
fpehka, dabut behrnu lihds winu ispildifchanai.

Ernefts atnes fliftu leezibu mahjās, un mahte nu no-
folàs: „Tu nefad neefi ahtraf gulet, eefam es nebuhschu
tawus darbus pahrfkatijufi." Birmajās fchetrās deenās
tas ari teef fahrtigi ispildits. Bet peeftà deenà mahtei
ir weefi, un Ernefts gaida nu gaida, kamehr beidsot kahdà
kaktà eemeeg. Tà winu atrod tehws: „Kapehz tu wehl
neefi gultà?" winafch jautà. „Mahte man fazija, ka es
nedrihftu eet ahtraf gulet, kamehr wina naw pahrluh-
fojufi manus darbus. Un nu wina nenahf."

Buhtu daudj labaki, ja mahte tahdu pawehli nemas nebuhtu dewufi, jeb ka wina buhtu pee weeseem atwainojufes un apstatijufi jawà behrna darbus, lai waretu wina fuhtit pee meera.

Dot ihfas un noteiktas pawehles, ta ir mahkfla, ko katram audsinatajam buhtu nepeezeefchami japeefawinajas. Te war kaut ko mahzitees ari no kara wihru waj win-grotaju panehmeeneem. Jo flaidraka un noteiktata ir pawehle, jo ahtraki un preezigaki top paklaufits. Pawehles tonim tapehz naw nebuht jabuht nelainnam. Mahtes parasti par daudj ispluhst wahrdoš, dodot jawas pawehles. Kad masais Paulits, nekatootees uš wiseem aifrahdijsmeem, weenmehr un weenmehr kahpa uš loga redset eelu, tad mahte wiam notureja schahdu runu: „Bet mihlais behrns, tu jau atkal efi ušahpis augschâ! To tu tatschu nedrihfti! Redsi, tu wari nokrist un fafistees. Ne, to mans sehns nedrihft wairs otrreis darit! Nahz, mahte atnefis kahju folinu.“ Bet sehns nekustas. Tai azumirkli eenahl tehws istabâ. „Pauli, tuhliit semê!“ fauz wiafch ihfi un noteikti. Paklaufigi masais Paulits tuhlin norahpjas no loga.

Behrni juhtas wislabaki pee teem audsinatajeem, kas noteikti pawehl un ari peeluhko, kà wina pawehles top ispilditas. Pascham audsinatajam wajaga fewi stingri turet; tas ir jamahzâs.

Mahte ir pawehlejufi: „Firms juhs nahfat pee galda, fafutajat galwas un nomasgajat labi rotas.“ Pee ta nu winai ir stingri jaturas, un katru reisi, kad kahds behrns nemasgajees peefehdees pee galda, wajaga to dsiht nost. Wina nedrihft pagurt un aifbildinatees: „Schodeen es isleekos, it kà es to nemas neredsetu.“ Behrni ir labi nowehrotaji un it labi fina, kad tehws waj mahte redj un kad ne. Uš to teef pamatota wehlatà nepaklaufiba.

Zeels palihgs eeradinafchanai uš paklaufibu ir tas, ka behrni ir weenmehr nodarbinati un nefad negarlatifojas. Garlatiziba behrnu dsihwê ir daudsu launumu fafne. Behrns, kas pastahwigi nodarbinats rotakâs un darbâ, nefad nenahks uš tà fauzamâm „muffigâm eedomam“.

Dikai wezateem newajaga pastahwet uf to, lai behrneem taifni ta nodarbofchanäs buhtu mihta, kas wineem jaunibâ patikufi, waj kas tagad wineem isdemigata un masaf trauzejofcha. Wajaga drufku padomat un eedfikinatees behrna ihpatnibâ. Uri tâ tiks isnihdetas daudf nepaflaufibas eefpehjamibas.

Tehws reis panehma lihdj famu tſchetrgadigo Anfiti parkâ un apſehdäs ar winu kopâ uf ſahda ſolina. Anfitis preezigs un apmeerinats lehtaja pa ſolam tumumâ atrodoſchamees trepem. Tehws laſija awiſi; pehz brihſcha wiſſch wairs newareja pazeest ſehna troſſſchnoſchamu un tadeht iſſauzäs: „Anfit, tu trauze mani, ej parotakajees ſmilſchu kaudſe.“ Bet Anfitis to tagad nemaſ negribēja. Wiſſch ſahfa atfal famu eemihkoto lehtafchamu. Tehws peerahwa winu ſtingri pee rotas. Anfitis eekleedsjäs un tehws uſtraukumâ wehl eefita wiſſam un aiſweda to prom. Skatitajſ pee ſewis nodomaja: „Buhtu nu tehws ſahwis ſehnam iſlehtatees pehz patikas, nebuhtu bijis nepaflaufibas nedſ raudaſchanaſ.

Ja Marite nepagalam negrib ar lelli tâ ſpehletees, lâ mammai tagad patiktu, tad newajaga behrnu leeki uf to ſpeeft un tahdâ ſahrtâ atfal radit nepaflaufibas amotu. Wajaga paruhpetees, lai wina dabu zitadâ weidâ iſpreezatees, peemehrojotees ſawâm praſibam. Wezakti beejſchi peemirſt, ſa winu behrni ir ar pawiſſam zitadâm ſpehjam, zitadu temperamentu nelâ wini paſchi.

Stola tapuſi paflaufibai par leelu balſtu. La ir ſkolas ſahrtiba, ſura beejſchi paſchus wezafus lâ behrnus apſpeeſch. Stola praſa weenlihdſigi no wiſſeem ſkolneekem ſahrtigu nahſſchamu, tihru ahrejo iſſkato, peeſlahjigu uſweſchanoſ, klufu eefchamu un runaſchamu, atwainoſchanoſ ihſtâ laiſâ par ſahdu nepareiſu darijumu, darbu nodofchamu laiſâ un tamlihdſigas leetas.

Daudſäs mahjäs, ſur teef ſewiſſſchi kleegetſ par nepaflaufibu, ſchahda ſahrtiba buhtu par leelu ſwehtibu. Tehwam un mahtei wajadſetu to apdomat. Peemehram, wajadſetu ſtingri noteikt, kad behrneem jazekas, ſas wineem jadara preeſſch ſkolas, kad wineem jaehd, jaſtrahdâ,

jaeet pastaigatees u. t. t. Un tad šcho šahrtibu wajaga pilnigi eeturēt, šaprotams, ne glušchi beš isnehmumeem, jo mahjas bšihwē weenmehŕ atgabišeēs kas negaidits. Ari wezakeem te wajaga dot labu peemehru. Lai mahte, par peemehru, nekamejas beš eemešla laikâ ušlukt pušdeenu uš galda, lai tiš waretu ilgaki patreekt ar šahdu šaimineeni. Šeb atkal, lai tehws nešuhŕa šehnu šahdâ dariščanâ taišni tai laikâ, šad winam jagatawo školas darbi.

„Beš šahrtibas newar neweena mahja paštahwet, beš šahrtibas ari pašaušle aišeetu bojâ,“ šaka Šete.

Ša šazits, ša par mahjas šahrtibu tehvam un mahtei šopigi japašrrunâ, tad taš atteezas ari uš wišam šwari-galam pawehlem un noteikumeem. Nešas tâ nešamaitâ, šâ šad audšinataju pawehles nešafšan, šad tehwa waj mahtes pawehles runâ weena otrai preti, jeb weens par otra pawehli behrnam pat šaka noleedšofšchi: „to tew ne-maš newajaga darit.“ Wezakeem jaštahw behrnu preekšchâ šâ wišpilniगतai weenibai. Wezaki nedriškšt behrnu preekšchâ išrahdit šawas domu štarpibas weenâ otrâ jautajumâ, taš atnes behrna dwehšelē leelu šaudejumu un išdšehšch pašlaufibu pawišam. Behrni nonaht tiš tahlu, ša šahš išmantot pawehles, greešdami taš weenu pret otu.

Šalwenaš šatrâ audšinaščanâ, šâ to jau mehš ešam wairakšahrt eewehrojušchi, ir audšinataja peršonišba un apštahli, šuros norit audšinaššana. Šapehš nešo nelihdš wiš audšinaššanas lihššekli un panehmeeni, ja pašcheem wezakeem naw peeteekofšs dšineklis uš labu.

Uš šureeni mehš gribejâm behrnuš wešt žaur audšinaščanu uš pašlaufibu? Kašds bija mušju mehškis? Nu, taš, lai wiš mahžitōš palikt uštizigi un pašlaufigi šawam peenahšumam, un lai waretu šâ brihwi žilweki weenmehŕ iškškirtees par labo un derigo, šo ari Deems no mums praša. Šete to šewiškški jauki iškaka „Ššigenijâ“: „No jaunibas ešmu mahžijufēš pašlaufit wišpirms wezakeem, tad deewibai, un pašlaufot eš juhtōš wišwairakš brihwa.“

Šet šâ lai behrni šašneedš šcho škaišto mehškš, ja winuš wada un audšina žilweki, šas pašchi wišu to

brada sem kahjam? Ja wini dsihwo mahja, kura wezaki paschi fewi nefawalba, kur ir nemeers un naidis, nefahrtiba un flinkums, nefahrtiba un nepateefiba? Tapeh3 wezakeem wajaga pascheem eemih3 tas telas, pa kura3 wini grib, lai staigatu winau behrni.

Behrni, ka jau teiktis, ir smalki nowehrotaji. Wini reds un dsird wairak, nekā meh3 to waram eedomatees. Tapeh3 wezaku atbildiba behrnu preefcha ir koti leela. Tikai tee wezaki peewedis behrnus flaištajam mehrkim, kas paschi paklausigi leekfees sem Deema rokas. Lihds pilnigai paklausibat jau ta ka ta meh3, wahjee zilweki, netikim.

Deema prahtam pilnigi paklausigs bija tikai weens — muhsu Pestitajs — Kristus. Un kas tas bija, kas kahwa wina3 tahdam buht? Ta bij pilniga mihlestiba, tahda mihlestiba, no kuras wezaku mihlestiba ir tikai wahjch atspihdums. Un ta mihlestiba ir ta dahwana, kas nah3 no augscheenes un kuru mums weenmehr no jauna wajaga isluhgtees; ta ir tas leelais speh3, kas palihds wezakeem behrnus audsinat paklausiba.

Denaws faka: „Behrni ir mihla, kuru wisgruhtaki usminet, bet mihlestibat tas isdodas, kad wina pati fewi apspeesch.“

IV.

Rà lai audsinu
sawâ behrnâ lihdsjuhtibu un
tuwafu mihlestibu ?

F. Zedlies un Neufirchs.

Lihdsjuhtiba un tuwafu mihlestiba! Rà tās divas leetas war eedomatees schkirtas? Tikai tas, kas sawu tuwafu mihlēs, parahdis winam ihstu lihdsjuhtibu, un mihlestiba bes lihdsjuhtibas naw nemaš domajama. Ta buhtu kà uskrahfota uguns, kura newar ne fildit, ne dot gaismu.

Mums, paldees Deewam, ir neskaitami tahdas lihdsjuhtošas tuwafu mihlestibas peemehri. Depat apskatotees, mehš redsam neskaitamus bahriņu namus. Wahzijā tahds eewehrojams bahriņu namu dibinātojs ir Franke. Kautgan wiņsch pats bija pilnigi bes lihdsletem, wiņsch tomehr eedroščinajās pulzinat bahrinus ap ņewi un ņagahdat wineem ihstu tehwmahju, kura wiņsch pats gahdaja par teem kà ustizigs tehws.

Tā Bilefeldā ir eestahdes epileptikeem, teem nelaimigakajeem no wiseem slimajeem, kureem mahzitajs B. uszehlis wairakas mahjas un pastahwigi pee teem darbojees mihlestiba, kamehr pats drihšteja pahrzeltees debefs preekā.

Un kad mehš skatamees uš Angliju, tad mums atkal parahdās diwi personibas, kuras lai gan jau ņen peeder pagahjibai, tomehr wehl ir gaischi schehlfirdibas peemehri. Birmā ir Elisabete Freij, kura zentās atweeglot zeetumneeku stahwolli. Wina pate gahja pee apzeetinateem, nesa wineem eepreezu un palihdsibu, modinadama nelaimigajos to ņajuhtu, ka winus wehl mihl. Blatus winai stahw Florenšes Naitingeiles tehls, kura Krimas karā ir darijuš dauds brihnumu pee eewainotajeem kareiwjeem. Zil dauds ņewu un meitu naw pehz tam gahjusčas winas

pehdàs un tà tapufchas par fchehlfirdibas engeleem pee flimo un mireju gultam!

De wifur war atteezinat bibeles wahrdu:s: „Kristus mihleſtiba muhs uf to fpeesch.“ Wini wifì bija peedsihwojuſchi Deewa mihleſtibu eefſch Kristus Jefus un kahwa winai atkal iſpluht uf ahru pahw wiſeem, kas bij flimi pee dwehfeles un meefas.

Dehtit kahdu dihgli no ta muhsu behrnu firbis, to audſinat un kopt, tas ir muhsu uſdewums. Tas naw weenmehw weegli un praſa dauds puhku un uſtizibas maſumà.

Deelafà data behrnu ir pehz dabas paſchmihligi. Wini griib wifu paturet few, wini labpraht nedalàs un wineem ir maſ lihdſjuhtibas pret otu, ja wineem paſcheem nekas neſahp. Rà lai wini mahzàs lihdſjuhtibu?

Rà weenmehw un wifur, tà ari te paſchu peemehrs ir tas eefpaidigakais audſinaſchanaſ lihdſeſlis, pirmais noſazijums panahkumeem. Kad mahte pate kà dſihwais lihdſjuhtibas peemehrs ſtaigà behrnu preeſſchà, kad wina eefſchelojas par zitu zeeſchanam, tad behrns gribot ne-gribot ees winas pehdàs.

Uſſkatamiba ir labafà mahziſchana. To mehſ wifì ſinam no ſaweem ſkolas gadeem. Skolotajs wareja mums ſtahtit par kahda ſtahda iſbuhwi beſ ſawa gala, tikai, kad mehſ winau paſchi redſejàm, mums wiſſ kluwa ſkaidrs.

Beſtitajs darija tàpat. Winaſch ſtahtija lihdſibu par ſchehlfirdigo ſamareeti. Ta bij ſkaidra un ſaprotama, tà ka to newareja wairs aiſmirſt. Ja winaſch buhtu mums ſazijis: lai katreſ mihl ſawu tuwako, tad tas ahtri buhtu aiſmirſees. Bet winaſch rahdija mums dſihwoſ tehloſ, tà kà rakſtu mahzitaji pat fewi paſchus eeraudſija preeſtera nu lewita perſonàs, kuri beſ mihleſtibas un beſ lihdſjuhtibas pagahja nabaga ſaiſtitam, eewainotam garam, un wineem tapa nepahrprotami ſkaidrs, ka naw neweena zilweka, kureſch newaretu buht mans tuwakais. Pat nizi-natam ſamareetim ir teeſiba uf manu mihleſtibu un pa-lihdſibu.

Tapehz mums jarahda behrneem, ka mums ir lihdſ-

juhtiba ne tikai ar behdigajeem, nabageem un flimeem muhsu mahjās, bet ka mums jaeet pat pahr muhsu semes robeſchu, tahlu pee paganeem, kas fehſch nahwes ehnaš eelejā.

Lihdsjuhtiba nedrihſt buht tuſſcha fajuhſta, nedſ mihſta ſchehloſchanaš un raudaſchana. Ar to mehš tik notrulinajam fawu apſinu. Wajaga darbu. Ari Pawils beedina, lai mehš truhzigoš neepreezinam un nemeerinam tikai ar wahrdeem. Ja mehš tā behrnuš audſinaſim, tad no ſehneem iſnahſ ſewiſchkiigi wihreeſchi, un meitenes buhš nepraktiſkaš un nepratiſ ſahpēš palihdſet.

Kahdš lihdsjuhtibaš wahrdš, mihta pretimnahſchana ſweſchu wajađſibāš ir ari labš darbš, kura wehrtibu mehš nedrihſtam noneezinat, bet mums newajaga pee ta ween paliti. Kur ween mums eeſpehjamš, wajaga palihdſet un audſinat behrnu uſ darbigu lihdsjuhtibu. Daſchi redſ lihdsjuhtibaš darbuš tur, peemehram, ka iſdahwina paſcheem newajađſigaš un nederigaš mantāš. Saprotamš, ſahrtiga mahjaš mahte wiſu derigo, ko wina wairš newar leetot, atdoš otram, ſam to wajaga, jo taš ir labati neka aiſmet prom, bet to newar wehl ſaukt par lihdsjuhtibu. Pawiſam nepeedodami ir atdahwinat kaut ko nowalkatu, nederigu un ſamaitatu.

Par to mums dod Gellertš ſahdā djejā eeſpaidigu un atbaidoſchu peemehru. Kahdš nabaga iſſalziš wihrš ſchehlojaš ſahdai ſewai par fawu truhumu un luhdſ palihdſibu, un tad ir ſazitiš: „Winaš aš ſahla raudat, wina ſtipri fajuta nabagā nelaimi un wina aiſgahja un atnefa leelu gabalu ſapelejuſchaš maiſeš.“

Kahda maja meitenite reiſ dſirdeja par ſahdu nelaimigu gimeni. Wezaki bija flimi un newareja neko nopelnit. Behrneem nebij peeteekoſchi ko ehſt. Bija Seemaſwehtki. Neweenaš winaš neepreezinaja un bija pawiſam behdigi.

Maſa Klarina to fajuta. „Maht,“ wina jazija, „man ir wehl mana wezā lelle, to eš eedoſchu tai nabaga meitenitei.“

Mahte nopeetni uſſlatija fawu meitu. „Waj wairak tew neka naw? Tikai wezā lelle, kaš jau ir puſchu? Kaš

no ta tifs behrneem? Waj tu preezatos, ja dabutu tahdu dahmanu?"

Tas nofauninaja Klarina. Wina peeckrehja pee galda un atnesa fawu leelo, flaito lelli. Bes schaubam, tas winai dauds maffaja un atwadidamàs wina fluhpstija fawu lelli, pee kam noriteja ari pahrs afarinau.

Bet kad wina atdewa lelli mahte un pehdejà to pee-
speeda zeeschi pee kruhtim fazidama: „nu es sinu, ka tu
pateesi gribi palihdsjet," tad wina jutàs pawifam laimiga.
Un kad mahte turpinaja: „Zehws nopirka maifi un kar-
tupefus un ari kaimineene ir peeckrahwufi kahdu kurwi,
tagad behrneem wairs nebuhs behdigi Seemasfwehtki,"
tad Klarina ahtri peelika wehl fawas piparkuhtas flaut.

Schi mahte bij fapratufi fawu behrnu pareisi wadit
un mahzit, ka ir leels preeks labu darit un just lihdsi.

Ari paschi masakee behrni war tift peeradinati ween-
mehr kaut to aidot no ta, kas pascham labi garfcho, waj
kas pascham wehl koti mihtsch un dahrgs. Ja wini to
buhš jau fahkumà mahzijušchees, tad wehlať buhs it
weegli kahdu pascheekrahtu grafi seedot paganu mifionei,
waj fawu palamaga maifiti dalit ar kahdu issalkuſcho.

Ka dot ir fwehtigati nekà nemt, ta ir weza pateesiba,
bet pateesi fapratits to buhs tika tas, kas reis teescham
darbos to ir peedsihwojis. Ari te war peemehrot pasih-
stamo isteizeenu, ka pee ka jauniba peerod, to wezumà
lahpraht dara.

Bet lihdsjuhtiba un tuwafu mihlestiba neparahdàs tika
dofchanà. Muhsu ikbeenischkà dsihwe dod dauds eespehja-
mibas, kur behrni war to parahdit.

Suht, leelee behrni spehlejas istabà. Jamakais gut
gultinà un kleds bes jaudas. Waj neweens pee ta ne-
peees un to neeepreezinàs? Ne, wini dauſàs apfahrt
un nemas neewehro ſtalo brehſchanu. Waj tee behrni
naw bes firds?

Warbuht, ka wini naw mahzijušchees otra wajadsibas
eewehrot. Warbuht wini tapat kà Klarina nofaunetos,
ja mahte wineem us to aiskrahditu un tad wini zits par
zitu fazenstos maso koft un glabat, ja, wini pat buhtu

Iepni, ka war mahtes puhles atweeglot un ka wina teem uštizas.

Ja reis wini to buhs pašahkušči, newajadsēs nemas wairs kahda usmudinajuma weens otram palihdsēt. Ja kahds no masajeem pakriht, tuhlin wezakais ir kļahht, pazet to, meerina, noslauka afaras un ar mihteem wahrdeem aisdien fahpes. Ja kahds ko eewainojis, atkal otrs kļahht un steidšas pee mahtes, lai wainu apseetu. Naw škaištaka un mihligaka škata, kâ pulziņš behrnu, tur weens otram mihlestitâ pašalpo.

Mums wišeem zilweeem peemiht ta šauzamais šabeedriškais instinktš, mehš lasamees kopâ un šekojam kahdam wadonam glušči tāpat, kâ ganampulks šawam ganam. Ir dabigi, ka šči parahdiba jo wairak parahdās pee behrneem, jo wineem wehl ir mas pašču peedšihwojumu un eeskatu, un wini naw wehl par šawu atbildibu tâ pahrleezinati, kâ peeaugšchee. Gandrihs akli wini šeko pašču eewehletam wadonim, un te nu kriht šwarâ, kahds wiņšch ir.

Ja wiņšch ir droščširdigs, godigs, patees un šchehlširdigs, tad wiņšch nešis daudš šwehtibas, un to jutis wišâ wina aplahrtne, wišâ kļafe. Bet šauns, naidigs un netaišus behrns šamaitās wišus zitus, kuri peesleesees, un tâ wiņšch aštraus wišus uš šaunu.

Tas bija kahdâ gaiščâ wafaras rihtâ, kad es redseju leelu baru behrnu, kas ar mešchonigeem kļeedseeneem dšinās pašal kahdam masam behrnam. Lejas galâ wišš troščšnotaju bars apštahjās. Es wehl biju par daudš tahlu, lai waretu iščškiri, kas tur noteel. Es tiš dširdeju kļeedšeenus, redseju, ka rošas gahja pa gaišu, it kâ wini šam draudetu, un weens pat nolēzās laikam pehz akmens.

Kad es, žil ahtri ween wareju, peeffrehju kļahht, ko es eeraudšiju? Kahda masa kroplite šahweja trepju galâ pašlehpusees un ar nahwes išbaitu pilnâm azim luhtojās uš šaniknoto wajataju puhli. Wina drošči ween tahlak wairs nebija pašpehjuši eet un nu gaidija nobahluši, kas notiks. Un neweenam no behrneem — tur nebija tikai šehni — neenahza prahtâ maso aištahwet, neweens ne-

eeshchlojäs par maso, nonizinato buhtni, kas kà nabaga laupijums trihzedama gaidija samu likteni.

Katrs par fewi behrni buhtu drofchi ween zitadi rih-kojuschees, bet te winus nesa kahda straume, un newee-nam nebija duhschas tai pretotees. Waj tas nebija breefmigi?

Waj mums newajadselu taisni scho duhychu stiprinat? Stiprinat drofchirdibu, lai daritu labu, lai taisno aistahwetu un ja ari kaunu newaretu aiskawet, tad masakais nedarit to lihds un nesteigtees kopà ar leelo puhli. Gestaidrofim behrneem, ka tur parahdisees dauds wairaf drofchirdibas, nekà eet wiseem lihds.

Veelaks sehns nekad, nekad nedrihstetu meerigi noluhkotees, ka kahdam jaunalam teek darits pahri, jeb ka wairaki tam usbruhk. To wajadsetu jau masotne wezaku mahjäs dsiki winos eespeest. Behrneem ir leelas nowehroshanas spehjas un teekme us komisko un brikhnihschigo. Ar to ir isskaidrojams, ka wineem tik weegli uskriht otra zilweka defekti. Bet smeetees par to, kà tukststoch gadijumos mehs to peedsihwojam, newajaga nekad atkaut. Beeschi wini nemas nesaprot, ka tahda wahjiba ir zilweka nelaine un ka winsch tik koti zeesch. Wajag modinat lihdsjuhtibu.

Te nahk kahds flibs behrns pa eelu. Warbuht ari taws behrns smeedamees dara winam pakal. Tad tem wajaga fazit: „Redsi, tas ir nabaga flims behrns, winsch newar tà lehkat un skraidit kà tu. Nahz, eesim ar wianu mihligi parunatees“.

Kahbai seewai bij saka luhpa un winai koti gruhti weizàs ar runaschanu. To nowehroja masa kaimtau meitene un issmehia wianu. Seewai bij koti fahpigi to dsirdet. To eraudsija tehws. Tas panehma maso draudsigi us klehpja un mihligi winai isskaidroja, zit breefmigi fahpigi ir dsirdet, ka otrs issmej. Tas ir taisni tapat, kà kad eegreestu pirkskà ar nasi. „Bet tur tatschu nenahk afinis“, eesauzàs masà meitene. Wianu nebij fapratusi, ka ir wehl ari zitas fahpes neween taisni meesigàs, un pilnigà nesapraschanà bij pirmit tà isturejusès. Un tà

eet daudş behrneem. Wineem wajaga papreefşchu mahzi-tees, kas ir lihdsi juşt.

Tâpehş jo beeşchi wajaga wineem şahştit par otra truhtumu, darit winus uş to uşmanigus un modinat weh-leşhanos otram weenmehr palihdsjet, to eepreezinat, ziř ween muhşu ņpehkos şahw. Beeşchi gan đşird şafam: behrneem newajaga par zilweku postu nefa đşirdet, lai wini padşihwo ween wehl pa şawu paradisi.

Tas ir gluşchi nepareişi. Rihkojotees pehş ņchi prin-ziņa, mehş iřaudşinam tiř leelu paşmihlibu un nolaupam behrneem to augştako laimi parahđit ņcheľşirdibu.

Un kad wini iřaugş, řa lai wini şaprot đşihwi, kas nes lihdsi tiř daudş wajadşibu, řa lai wini brunojas uş zihnu, no kuras neweens newar iřpalift?

Kalnus đşihwoja řahda ņemneeze, kurai weenmehr bij redşiga azş, kur walđija truhtums un postş, un ar dewigu roku wina palihdsjeja wiřur, ziř ween wareja. Wina bij atraitne un nebuht ne bagata. Beş tam wehl winai bij prahws behrnu pulzinsĆ, par kuru gahdat, bet nekad wina nelika řahdam nabadşinam tuřĆa beş řahda atşirdşina-juma aiřeet no winas durwim. Seemâ wina katru reişi pazeenaja nabaga zetotajus ar řahdu taři filtas řařijas un wařarâ jo ņewiřĆki uşmanija, řa řķahŗda trauziņşĆ, kas řarajâş pee pumpja, buhtu weenmehr đşerşĆanai no-derigs un tihrs. Un behrni darija winai pakat.

De řahdâ deenâ nahza řahds řirms wihrs pa zeku. Řahds no behrneem, pa gabalu winu eeraudşijis, ņteidşas preti, padewa roku, it řa gribedams winu atbalştit, un ruhpiĆti weđa uş řawu mahju. Tad winşĆ uşmeķļa řawu mahti un luhdsâş: „Waj es driķķŗtu winam řa-řildit řařiju un atđot řawu ņweeřtmaisi? Al luhdsu, mam-mia, neleeds man to, tad ari winam waigi buhs tiřpat řahrti řa man.“

Řahda zita meitene reiř řatika řaleektu wezu ņewinu ar maķķas nařtinu uş muguras.

„Waj tew wehl tařlu lihdsi mahjam?“ jautaja wina lihds-juhtigi.

„Ķaķam gan wehl řahdu zeturķķni buhs řo eet, tiřai

es nesinu, kà es turp nokkufchu. Es wairs tahlak newaru. Malka tif smaga."

Meitene wehrigi usmeta azis nastinai. Ta bij tikpat leela, kà wina. Kà te lihdsjet?

Behz brihtina wina fazija. „Waj tu newari attaisit famu nastu? Pusi es waretu gan panest. To es aifnefichu lihds tawai mahjai un tad nahkchu zitai pakal. Tikmehr tu wari meerigi fche atpuhstees — ja?“

Wezà no fahkuma negribeja, bet pehdigi padewàs, un beidsot neweens nebij lepnaks par maso meiteni, kas ar famu nastu dewàs kálnà.

Wina bes schaubam stipri nogura, un kad bija mehrki faneegusi, tad wina ilgi fehdeja un atpuhtàs. Bet no kálna lejà gahja atkal weegli, un drihs wina jau fatifa mezo seewinu, kas bija pa tam atdusejusees un jau nahza pretim. Un wairs behrnam nebija tif gruhti ari fcho nastiau lihds galam usnest augshà.

Lihdsigi rihlojas reis ari kahda wirfneeka meitina un preezigi usfmaidija garam jahjofham tehwa draugam, nemas nekainedamàs par famu darbu.

Uri to wajaga behrnos eeaufinat, ka wineem nebuhs par famu lihdsjuhtigo istureschanos kaunetees, lai ari tiktu no ziteem isfmeeti un nizinati.

Schillers reis fazija: „Zitus aplaimot ir dsitakais preeks.“

Nemfim to wisi pee firbs. Zif pawisam zitadi isfkatitos tad pafaulè! Tad wairs newalditu paschmihliba, bet mihlestiba, kuras pamatlikums ir — papreekchu tu, tad es. —

Es pasinu kahdu sehnu, kurfch eetaupija katru labako kumofinu, lai to aifnestu famam brahlitim. Un nebij winam leelaka preeka, kà kad winfch maso wareja apdahwinat.

Man nahk prahtà kahda meitene. Pateesiba wina bij leela palaidne, bet masà mahfina winai koti ustizejàs. Wina bij pilnigi tai peekhrufes un to apbrihnoja. Wina Emma bij winai wisa flaistà un labà eemeefojums.

Kad Emmai wajadseja kaut ko mahtei atnest, masà

flepus fkehja winai lihdj, peekehràs pee rofàs un nemaf neatlaidàs. Mahfa ari winai to nefad neleedsa, kaut gan weenai winai buhtu daudj ehrtaki eet.

Reij behrnus pahrsteidsa stiprs leetus. Emmai ne-majadseja ilgi apdomatees. Ahtri wina nowilka fawu leetus mehteliti, eewihstija tani fawu mahsinu un pahre-nesa to faufu mahjàs. Tad wehl wina noluhdsàs mammu mahsinas weetâ, ka ta bes attaujas bij fkehjuji winai lihdj.

Nu mehs efam jau daudj runajufchi par lihdjjuhtibu, bet wehl ir weena tahda nosare, ko mehs nemaf wehl ne-efam aisskahrufchi. Ta ir eeschehlofchanàs par dsihwneekeem. Te parahdàs jau behrna raksturs un war redset, kâ winfch uf preelfchu attihstifees.

Wisfkaitato peemehru kustonau mihlestiba mums dob grafs B. Winfch reij kâ sehns rotafajàs fawa tehwa pili dihka malâ un dsina ripu. Tad winfch eeraudstija fahdu jaunnu baloditi, kas gan laikam pirmo reiji bij is-laidees no ligsdàs un nu kepurojàs pa uhdeni. Ilgi putninfch tur mozijàs un pehdigi jau fahka flihtt. Te sehns ahtri nometa fawu ripu, eelehza kahdâ ballâ un ar fokû airedamees fafneedsa nabaga dsihwibianu un atnesa to mahtei, kas pa logu wifu bij nofkatiufes.

Kad sehns ifauga, winfch nodewa wifu fawu dsihwi nabaga atstahthu behrnu apgahdafchanai, kurus winfch is-glahba tâpat kâ to baloditi.

Ari par jau agraf mineto Florensi Naitingeili mehs finam, ka wina netikween flimos kopufi, bet ari naw gahjuji garam neweenam zeetejam kustonitim, winam nepalihdsjufi. Dâ wina reij pahrtouza fahdu jautru isbrau-kumu un pawadija wifu deenu pee fahda nabaga gana funa, ta wahtis dseededama.

Sa behrnâ naw no dabas fchi kalposchanas mihlestiba, tad mums to wajaga zenstees radit. Ir pateefiba, ka behrns, kas rupji apeetas ar kustoneem, daris tâpat ar few lihdjigeem un leels ifaudsis buhs pret wiseem zeets un nescheligš.

Par leelajeem noseedsneekem beeschi stahsta, ka wini

behrnibâ mozijufchi dšihwneekus. Zif dauds waimanu buhtu aplufinats, ja wifî zilweki jau masotnê wifâ nopetnibâ buhtu mahziti nedarit neweenai radibat fahpes! Dšihwneeku mozifhana norahda netikween uf launu parafchu, bet ari gan uf mafduhſchibu, jo neweeens neaifflahrš ſtiprafu. Katrs meklêš famu upuri ſtarp teem, kaš newar pretotees un kaš kaut kâ ir faiftiti.

Uf eelaš ſtahweja rati ar preekſchâ aiſjuhgtu ehſeliti. Wina ihpaſchneekš to bij peefehjîš pee ſtaba un patš eegahjîš namâ. Ahtri falafijâš bars ſehnu. Weens peefehra ehſelim pee aſteš, otrš eefita ar kôlu. Dšihwneeka dreboſchâš kuſtibâš darija ſehneem preeku. Kad wina bij pahrlêezinajuſcheeš, ka lopinſch newar iſrauteeš, tee wifî tam uſbrufa. Tee ſita nabaga lopinu, baſtija ar aſu kôlu, mehtaja almeneem, bet neweenam no garamgahjeem neeekrita prahtâ nabaga ehſeli atſwabinat.

Ja, kaš par to ruhpejaš? Kaš aiſleedš rupjajam ſehnam iſraut muſchaj ſpahrninuš un peefprauſt dšihwuš taurinuš pee ſeenâš?

Tapehž mahtei no maſotneš wajaga modinat behrnoš tahdu iſpratni, ka ari maſakâ dšihwâ buhtnite fajuhſt fahpes un preekaš un ka mums naw nekahdaš teeſibaš wina ihjo dšihwiti wehl faihſinat waj teeſchi nemt.

„Nekad nemozi dšihwneekus, jo ari wina fajuhſt fahpes kâ tu.“ Taš ir wežš iſteizeeš, bet katram behrnam wajadſetu to atkal un atkal atkahrtot, it ſewiſchki uſſwerot wahrduš „kâ tu?“ „Kâ tu fajuhſteeš, kad tewi ſit, waj biſta un moza?“ tâ wajaga mahtei fažit, „tâpat ir ari katram lopinam, kuſeſch klufu panes ſawas fahpes un newar iſdot nekahdu ſkanu.“

Zif dauds war lihđſet weešs wahrđš, fažitš ihſtâ laiâ, to rahda ſchahđš gadijums:

Daſchi ſehni bij atraduſchi laukâ kahdu pelu ligđdu, un nu wina gribeja wezo peli nobeigt. Wini apſpreedâš, kâ to iſdarit. Noſlihzinât? Nê, taš jau gaħja toti ahtri un nedarija nekahda preeka. Kamehr wina tâ runajâš, weešs tureja peli roâ. „Kâ winaš firđš puſt,“ eeſaužâš winſch, wina ir teeſcham baileš!“

„Mehs wiau nokaufim,“ lika weens ſehns preeſchā un tuhliu iſwillka ſawu naſi.

„Ja, ja,“ kleeſa zits zaur zitu. Ta doma wiſeem patifa. Un peli aiſſteepa uſ kahda weza zelma. Sehns, kaſ wiau tureja, ſpeeda to til ſtipri, ka pele ſpeedſa. Naſis jau bij pazelts un tuhliu wajadſeja nahkt nahwes greeſeenam. Wini ſahka ſwinigi ſtiprā balſi ſkaiſit: weens... diwi... Te pabahſās kahda ſtipra rofa uſ ſoda bluſa un ſtingra balſs uſſauza: „Pagaidi“. Kahds kungs, kaſ neweena nepamanits bij noſkatijās ſchāi ſženā, bij klufu peenahzīs un nowehrojīs ſehnu darbu. Wiaſch ſazija:

„Waj juhs nemaſ neſaprotat, zif neſchehligi ſehni juhs eſat? Apſkari tu, leelakaiſ, ſawu naſi. Wiaſch daudſ par neaſu, lai tuhliu nogreeſtu pelei kaſlu. Juhs, tā tad, kā mozekli eſat wiau atneſuſchi ſchurp. Kahdas nahwes breeſmas wina jau iſzeetuſi, to juhs juhtat no winas firdeſ puſſteem. Un juhs panehmat wiau prom no winas maſukeem, par kureem wina tā gahdaja. Pelei art ir mahtes firdeſ. Bet maſee aiſees beſ winas bojā, jo nekad wina wairſ pee teem neatgreeſifeeſ.“

Beenahzejs tahdā eeſpaidigā toni runaja uſ ſehneem, ka wini weenā brihdi bija pahrwehrtuſcheeſ.

„Mehs atſtaſim wiau dſihwu,“ ſauza wiſi kā weenā mutē.

Kungs ſmaidija: „Nuja, ſchoreiſ ſchehloſim ſcho peli, tapehž ka wina jau tā ir daudſ iſzeetuſi. Wiſneſeet wiau ligidas tuwumā, un mehſ noſkatiſimeeſ, zif ahtri wina uſmeklēſ ſawejoſ un lopā ar ſawu gimeni preezāſeeſ. Kad juhs atkaſ kahdu peli ſakerat, tad wajaga wiau tuhliu nokaut un nemozit.“

Ir jau pagahjuſchi kahdi 80 gadi no ſchi notikumā. Sehni ir nodſihwojuſchi lihds firmam wezumam un jau nomiruſchi, bet nekad wini wairſ nemozija dſihwneekuſ. Kad wineem jau bij balti mati, wini wehl beeſchi atmi-nejās to kungu, ar kuru wini pehž ta notikumā wehl daudſ ſatikās un weenmehr ſlaweja to kā labako zilweku paſaulē.

Mihleſtibas un lihdsjuhtibas ſehklas graudini, to wiaſch

toreis sehnos bij sehjis, bija šakufchi breest, augt un nefufchi daudš augū. Un neweens takschu no ņhi ņahstina netaiņa to gala ņehdseenu, ņa nedrihtņt peles isnihzinat.

Kamehr mehš ņhai paņaulē dņihwojam, ņur tik daudš nederigu un ņaitigu ņufainu, mums pret teem ņakaro. Bet ņilweks war buht ari pee isnihzinatņanas ņehhligš un winam ari tahdam jabuht. Ar ņatru dņihwneeku, ņuru winņh nogalina, wajaga rihtotees pehž eespehjas ahtraņ. Tas ir tas, ņo mums behrneem jamahža un tahda preekņh-ņihme ari paņcheem jadod.

Pee daņcheem behrneem, jau tā ween leekas, ņa lihdņ-juhtiba uņ wiņu radibu winam buhtu jau ņā eedņimta. Dee ir laimigi behrni. Gribot negribot ņatra ņirds wi-neem peesleefees.

Es nekad neaismirņiņchu to peežgadigo ņehru, ņas ņawu nupat dabuto tuhtu ar ņalkeem zepumeem eespeeda rokās wezam aklam ubagam zekmalā. Un tāpat es neaismirņiņchu to meiteniti, ņas ņahdā wehņā waņaras rihtā bij atradufi ehndā ņastingufchu biti. Wina to aisneņa ņaulitē un tik ilgi tureja ņawā rokā, ņamehr bitite atdņihwojās un ais-laidās.

„Tagad wina ir apmeerinata,“ teiza meitenite un luh-kojās ar laimē mirdņoņchām azim winai paņak. „Es jau tuhlin domaju, ņa bite buhs tik druņku pagihbuņi.“

Nedomajat, ņa tas wiņš ir ņihkumi, ņurus naw wehrts eewehrot. Wajaga wiņu nemt wehrā, jo no ņihkumeem ņastahw muhņu dņihwe. Tahdi laiņi nahņ reti, ņuros pee-praņa leelus warondarbus. Bet ņas grib tahdos paņtah-wet, tam jawingrinās ņihlās leetinās.

Waj juhs atzeratees ņahstini par duhņchigo wihru? Wiņa tauta ņahweja uņ kraņta un neweens neeedroņchinajās ņehņtees laiwinā un dotees puņojoņchos wilnos, lai isglahbtu nabaga ņargu, ņura buhbina ņahweja uņ pehbejās tilta paleekas upes widū. Te nahža ņahds ņemneekš. Tas droņchi eelehža ņwejneeka laiwinā, laimigi aisņneedņa buhdinu un tā isglahba nabaga wihru ar ņeemu un behrni. Bet trihs reiņes winam wajadņeja ņcho drauņmigo darbu

attahrtot, jo laiwina bija par masu, lai usnemtu wifus trihs usreis.

Waj juhs domajat, ka fchi wihra pagahntne buhs bijufi zeeta un nescheliga, ja winsch nelawefofchi wareja usnemtees schahdu usdewumu? Waj juhs efat warbuht dsirdejufchi par Johannu Sebus, to Gete flaisli apdseed un fura ari par sawu dsihwibu naw behdajufi, bet zitus glahbufi?

Wispirms wina pahrnesa pahr putojofcheem uhdeneem sawu mahti, pehz tam, kad juhraz aiffargs-dambis bij pahrrauts un wina mahjina bija pilnigi uhdeni. Bet wina wehl projam ejot apfolija atnahft un iglahbt mahjas lihdsjeemihntneezi lihds ar behrneem. Un beigâs wina pat nepeemirfa sawu kasinu isnest drofchibâ, kaut gan meitenei latru brihdi draudeja breefmas paschai tikt eerautai wilnos.

Gefahleet, mihlee wezaki, tik ar paschu masalo un lai tas juns ir fwehts usdewums — audsinat behrnos lihdsjuhtibu.

Bet tâ ka mehš paschi efam wahji un paschmihligi, tad luhgfm Deemu, lai Winsch dod muhsos scho reto usupurejofchos mihlestibu, ka waram ari sawus behrnus us to pamahzit. Jo tilai no Wina nahf pateefa mihlestiba un lihdsjeetiba, Winsch ir tas awots, un kas Wina schelastibu ir baudijis, tas buhs firdsjscheligis ari pret ziteem.

V.

Rà lai audsinu sawâ behrnâ taupibu?

R. Heitefus.

Aresta darba deena tuknesi. Sem austrumu faules dsinoscheem stareem, tahlu no apdsihwotâm weetam, Jesus fludinaja Deewa walstibu. Winsch dseedinaja flimus, darija spitaligos weselus, un tâ mihlot un talpojot beefchi peemirfa pats sewi. Un tâpat gahja ari

teem tuhksfloscheem, kuru flahpsfloschās azis un aufis ufnehma titai dsihwibas maiši un uhdeni. Wini jau juta muhschibas dwehsmu schai laizigajā dsihwē un tapehž peemirša flahpes un issalkumu un wifās dabiskās prašibas.

Bet nu ir wakars. Nakts ehnas laischas gar fausajeem tukfnescha atmeneem, laischas pahr zilwekeem, kuzi usreis nakt pee atjehgas, ka wini tahlu no mahjam un ka teem gribas ehst. Slepens nemeers, neisteiktas ruhpes pahrnem klušo puhli. Bet Pestitajs reds tautas wajadsibas un eeschehlojas par tām. Winsch saleel rokas pahr peežām maistem un pahris swinam un top tahda baribas pahrpilniba, ka wisi paehd un wehl atleefas.

Warbuht te kahda meitenite, kas pirmit dedsiģi fahēhra maifes gabalu, nu ir pilnigi paehduši un jau gatawojas to sweekst semē; warbuht kahds sehns taifa no maifes masas lodites un met tās faweem beedreem, kas sehhd drufku atstatus no wina. Un leeleem neet dauds labaf. Wini peežēkas un grib jau eet un atstahd maifes paleefas turpat.

Bet Pestitajs ari to reds un faka: „Salaseet tās drufzinās, ka nefas neet bojā!”

Jesus, kas bija kà Deewa dehls nahzis no debesim un darijis fewi lihdsigu zilweka behrneem, tomehr ir atstahjis labu preekshimi, ka ari wifās semischās leetās mums jarihkojas pehž Deewa likumeem. Neweena nosare naw atrauta, wifām jabuht apgaismotām un zaurastām deewischkām domam. Ir koti dauds kauschu, kuzi to wehl naw fapratufchi. Wini domā, ka religija ir titai swehtdeenai, waj fewischkeem gara stahwofkeem, waj kad fkan swehtku un kapsehtu swani. Nē, tā tas naw.

Jesus ir nahzis no debesim, lai muhs pestitu, bet ari lai rahditu, kà mums dsihwē pehž Deewa prahta jadsihwo un jarihkojas. Un kad mehš tā labi apdomajam, tad redsam, ka taupiba ir tikums, kas der neween schai dsihwē, bet kam ir nosihme un wehrtiba ari muhschibā un ka mehš nedrihstam weeglprahrtigi rihfotees ar Deewa dahwanam.

Zif leels ir muhfu Kungs! Wiaſch tur wiſas leetas zaur ſawu ſpehzigo wahrdu. Wiaſch ſahrto ſwaigſnem winu zelus, Wiaſch eewehro ari tahrpinu ſemes putektos, Wiaſch lauſch katru deenu miljoneem maiſi un pawehl, lai mehſ apſinigi un uſtizigi apeetos ar tãm dahwanam, fo Wiaſch mums dewis. Wiaſch, tas uſtizigakais no wiſeem, audſina zilwekus taupibã un dara winus atbildigus wiſmaſakãſ leetãſ, kuras tee pahrwalda.

Muhfu deenãſ, kur tiſ dauſf arodbeedribu un ſlimo ſafeſ, taupiba jau ſahl ſaudet ſawu noſihmi. Neweens negrib neſt atbildibu par ſawu un ſawejo nahlotni. Lai ruhpejaſ walſkſ un ſabeedriba, kad uſnahkſ wezumſ.

Bet tas naw pehz Jeſus Kriſtus prahta. Wiaſch ſauz ſawejoſ par ſaweem lihðſſtrahdneekem, palihgeem. Wiaſch, — Deewa dehkſ, kam paſcham wiſa pilniba, praſa no mums buht uſtizigeem maſumã. Tee diwpaðſmit kurwji, kuras mahzekti ruhpiigi ſalaſija, eetwer fewi bari- baſ weſelai grupai lauſchu.

Waj drihðſt rihtu atkal zeret uſ Deewa wiſſpehzigo brihnumu, ja ſchodeen wina dahwanas ſamin? Kaſ few uſtizeto mantu uſtizigi glabã, tas buhſ paſargatſ no katras ruhpeſchanãſ un ubagoſchanãſ. Neweena lauſchu ſchkira, kaſ ðſihwo, tã ſakot, no 'rolaſ mutẽ, newareſ laut fo leelu weikt. Tee zilweki, kuri wiſu ſawu peknu apehd, ðſihwo pee poſta malaſ. Wini nekad neteek no ſawas nabadſibaſ laukã un paſaudẽ ne tiſ ween ſawu paſchzeenu, bet ari no ziteem maſ teek eewehroti.

Bet tas zilwekſ, kaſ fo eekrahjiſ, atrodãſ pawifaſm zitadã ſtahwoſki. Wina maſaiſ kapitalſ ir paleekofchſ ſpehkſ. Wiaſch ir patſ few kungſ un war uſſtahdit ſi- namaſ praſibaſ.

Warbuht mehſ wezaſi wehl paſchi newaram buht taupibã par peemehru. Warbuht mehſ beſ apdomaſchanãſ leetojam to, kaſ mums peeder, nemaſ neeedomadameeſ, ka tas naw wiſſ muhfu roku ſchaklumſ, waj gudriba, kaſ to demuſi, bet Deewa dahwana un ſchehlaſtiba. Waj Deewſ newar katrã brihdi muhfu darba ſpehjaſ maſinat? Kaſch, wahja raſcha war ahtri iſpoſtit weſelu tautu. Apdoma-

fin, ka tas, ko mehs tagad fauzam par fawu, nahf no Deewa, kas fawai faulei leef fpihdet pahr labeem un launeem.

Ja Deews gribetu muhsu mahju un flapjus un at-wilknes pahrkontrolēt, waj mehs meerigi waretu to atkaut? Waj mehs neatrastu leekas drufzinās, kuras paleef neif-leetotas, un ir padotas tur ruhjai un kodem? Waj mehs neaismetam dauds baribu weelas fawas weeglprahtibas deht mehflu kaudse? Wums bij kauns tos lahdam atdot. „Grāfis, ko seewa eetaupa, ir wairaf wehrts nekā dahlderis, ko wihrs nopelna.“

Muhsu behrni fkatās uf muhsu rotam. Audsinafchana ir uffkatamibas mahziba. Ja mehs gribam audsinat tau-pibu, tad lai efam pašchi tau-pigi. Pee muhsu dahrsa, gar kuru mehds eet skoloni garam, beeschi reds semē meh-tajamees gabalus fasmehretas maisēs. Bagatee, paehdufchee behrni nesinaja, kur list fawu lihdsparnemto maisi un ta-pehz pameta wiinu turpat, jo wiinu mahtēs nekad nebija stahstijufchas par Jesu, kas fakrahja drufzinās, un wineem nekad neekrita prahtā atdot maisi nabaga behrneem, kas fchehli uf teem noskatijās.

Wajadsetu katru leetinu, kas leekas newajadfiga un nederiga, wehl reis labi apluhkot, waj tik newaretu wiinu wehl kur isleetot. Beeschi mehs atradijim wiinam preezigūs fanehmejus.

Mehs waram tās seedot ari muhsu labdaribas beedribam, kuras gan sinās, tā tās isleetot.

Behrneem peemihl krahschanas dsina. Zif daschs labs sehns labi prot kraht un fahrtot marfas, waj taurinus u. t. t. Mahzifim muhsu behrneem ari isleetot atlikumus, lupatinās un tās kraht.

Buhfim tau-pigi leetojot daschadas mantas. Daudsās gimenēs ir parafcha behrneem rotalajotees apwiltt wezafas drehbites mugurā. Un tee behrni, kuri ari redsēs, ka wiina mahte nekad fwehtdeenās drehbēs nestahjas pee pawarda, ka wiina weenmehr peefeen few preefschautu un fwehtdeenās apgehrbu tihri nosufatu atleef atpafal flapi, tee nekad neluhkofees ar nepatifchanu uf tām masām ne-

ehrtibam, kas rodas pahrgehrbjotees, bet daris to ar preeku.

Drehbēs it fewiški wjadsetu buht taupigeem. Zif daudsi negehrbjas pahri par šawâm eespehjamibam, — wini ir iššlehrdigi. Nabadšigs, newefeligs dšihwoklis, truhziga bariba, bet mugurâ sīhda kleites un leeki gresnumi. Waj ta naw tilai nabadšibas un eesšeja fekluma apleeziba, ka grib ar šawu tualeti no fewis to wairak istaitīt, nekâ tas ir ihštenibâ ?

Zif daudšas mahtes, kuras paščas dšihwo truhkumā, gašdâ šawai meitai gresnuma leetas, lai wina jo wairak izjeltoš! „Zif labi tew peestahw šchi zepure! Mahz, es tew nopirkšchu to silo banti, ta tawos blondajos matos jo fewiški izšlees!“ Meitenites azis šchaldas preezigi apfahrt un wina newar deesgan ween fewi nošfatitees. Winai beš šchabam nemaš nepatiks wehlať atkal uswiltt šawu wezo šalahpito kleiliu un rotalatees ar brahliti.

Bet ir wezas drehbes, kas teef godâ turetas. Winas noleek labu leezibu par mahtes ruhpiibu un tšchallumu. Mahte ir mahzijuje, lai behrni ar katru zaurumiau tuhlin šteidšas pee tās, ka wina to šalahpis. Un šchahdas mahtes ruhpibas apgarotas drehbites beeschi išfatās daudš labaki, nekâ bagati gehrbta luteklīšcha uswalks. „Godâ šawas drehbes, tad wehlať drehbes tewi godās.“

Peē dšihwolka gan newjadsetu daudš taupit. Keiř šahds wihrs šazijis: „Dšihwo pahri par šaweem lihdsfekteem, gehrbees pehz šaweem lihdsfekteem un ehd sem taweem lihdsfekteem.“ — Wefeligs dšihwoklis, tihrs gaisš, neween dabigais, bet ari tikumigais, kur behrni naw špeesti kopâ gulet, ir wiswehrtigakâ manta. Kas eetaupa nepareiřā zekâ un neweetâ, tas nogrehkjošas pret behrnu dwehselem.

Atteezibâ uř ehdeemu ari wajaga atrašt ihsto liniju. „Mehs nedšihwojam — lai ehstu, bet ehdam — lai dšihwotu.“ Ir laudis, kuri par ehšchamu wifai maš domâ. Wini par maš wehrtē ruhpiigi šagatawotu un peeteelořchu baribu. Mahte, kura labpraht mihl paplahpat ar kaimineeni, iřbehg no beesčas plihts kurinařchanas. Ehd weenmehr aukstu un

faufu; tas, sinams, ifnahl ahtri. Bet ir ifdots dauds naudas un famehrā ar naudu maſ eeguhts. Barojoſcha ſupa, labas ſaſnes un ſpehziga gaſa buhtu ifnahluſchi daudſ lehtaſ un labat. Ziti, turpretim, leef par daudſ ſwara uſ labu ehſchanu. Ja wini nedabū pirmos augluſ un ſaſnes, dahrgaſos gardumus, tad naw wehrts galdu klah. Ja ir nauda, tad teef tehrets par daudſ, ja naw, — dſihwo truhfumā. Luhts neteef, jo kad luhtu, tad ſa-nemtu no Deewa ſamehrigu haribu katrai deenai. Dee laudis, kaſ paſtahwigi luhts Deewu, prot ſawu namu ari labi waldit. Wini dod meefai no nemirſtigās dwehſeles trauka ne wairat, ne maſat, kà tai wajaga.

Smails ſaka: „Jauniba ir tas laifs, kur wajaga buht taupigam, un wezumā war buht dewigaks, t. i. par tiſ-daudſ, ziſ lihdſekti attauj. Jauneklim wehl ſtahw preeſchā gara dſihwe, un labi, ja winſch tapehz eetur taupibu. Sirmgalwis tuwojas ſawas dſihwes beigam un newarēs neka panemt lihdſ.

Bet tas teef maſ eewehrots. Jaunais zilweſs dſihwo ſchai deenai un tādehl ir iſſchkehrdigaks nekā wina tehws. Winſch eefahl dſihwi tā, kà wina tehws to atſtahj un iſtehrē wairat nekā wina tehws ſawā wezumā. Sekas no tam, ka itin ahtri winſch buhs parahdos lihdſ auſim.

Beeſchi ta ir mahtes waina, kura ar ſawu negudro audſinaſchanu to ir panahluſi, ka behrni dſihwo pahri par ſaweem lihdſekleem.

Labi tam behrnam, kuſch war paeet gar wikinoſchu ſkату logu, beſ kà wina mahte buhtu iſteikluſi kahdu eekah-rojumu. „Kaſ wiſu pehrk, to winam newajaga, tam drihſ wajadſēs pahrdot to, to tam wajaga.“ Maſi iſde-wumi wed pee leeleem. Ja mehs pehrkam leetas, beſ ku-rām waram iſtikt, tad paleekam ahtri iſſchkehrdigi.

Rahdiſim behrneem, ka mehs eſam brithwi laudis un ka mums ir reebums iſliktees par kaut to wairat, nekā mehs eſam. Kaſ ſaweem behrneem mahza iſtikt ar ma-ſumu, tas atſtahj wineem leelu bagatibu.

Un ziſ loti ari wezās leetas peeaug pee ſirds! Ziſ daudſ ar winam ſopā peedſihwots un pahrdſihwots!

Wezà daudš mihšotà lellite, wezais firdšinfch beš astes nošihmè daudš wairak nekà nupat nopirktà jaunà špehku leetina, ko jau rihtu aišmetiš prom.

Taipiba ari ir tiftums, kas eespaido muhsu dwehseles dšihwi; ta padara muhs par apdomigeem, mahjigeem zilwekeem.

Lai behrni wehl wairak mahzitos šaprašt, kas ir taipiba un glabašchana, tad waram eedahwinat winam šcho to par pašcha ihpašchumu.

Reiš kahds sehns dabuja no tantes leelu tuhtu ar šaldumeem. Mahte winam to uštizeja weenam pašcham, bet peefodinaja nedaudš wahrdoš, lai wiinfch labi apeetas ar šaldumeem un pareiši wišeem šadala. Katru deenu pehž pušdeenas sehns atwehra šawu lahdi un dewa katram behrnam pa gabalam. Wiinfch to darija ar tahdu šwinibu un preeku, il kà winam buhtu šehnina walštiba, ko dalit.

„Dot ir šwehtigaki nekà nemt.“

Basihstamais mahzitajs un rakšneeks Otto Junte štahta, ka wina mahte bijuši šajušminata par mišioni un to mahzijuši šaweem behrneem tai laitā, kad wehl tahdas mišiones eefpehjamibas nemas nebija. Un wina to darija ihpatnejā weidā. Beeschi Juntes kundse šafauza šawus behrnus un apšpreedās, waj wini newaretu atteiktees no parassteem šwehtdeenas zepumeem un to naudu atdot nehgereem, kas lašija labprahtigas dahwanas šaweem ziltšbrahkeem. Un kad mehš kahdreiš nokawejām wilzeenu, lai brauktu uš tuwejo peestahni weefotees, tad mahte ar šewiškku labpatiku gahja ar mums šahjam, un mehš wiši bijam preezigi, ka warejām wakarā šawu braukšchanas naudu eemest „nehgeru lahde“, štahta patš Junte. Juntes kundse mahzeja dšihwot taipigu dšihwi, un ari behrni jau agri mahzijās šcho gudro taipibu, kad glabā naudu drošchās bankās, kuras nekad nepeedšihwo bankrotu, nekad nepaleek prozentes parahdā. „Met šawu maiši uhdeni un tu pehž laifa atkal to dabuši.“ (Sal. maz. 11, 1.)

Waj ir labi behrneem dot kabatas naudu? Es domaju, ka ja, bet tīfai wajaga reišā ar to dot peenahkumus, par kureem behrneem pašcheem jaatbild un kuri

japilda. Wineem jamahzas pascheem fainneekot. Ja skolas behrns sina, ka par tahdu un tahdu zenu winfch war nopirrt burtnizas, sihmulus, gumijas, tad winfch wehl laifus apdomas, waj winam kas neatleef un waj wehl ko newaretu nopirrt. Pascha pirktas mantas behrni parasti ari ruhpigaki glaba.

„Sati man,“ fazija reis kahds strahdneeks fawam beedrim, „ka tu to dari, ka tem peeteef naudas fawus behrnus labi gehrbt un wehl ko eekraht? Man ir masaf behrnu ka tem un es neteeku nekã zauri.“ —

„Seeta ir pawisam weenfahrscha,“ atbildeja beedrs, „wajaga katru fantimu nemt wehra.“

„Waj teefcham wairaf nefas?“

„Ne, bet tas ir dauds un neweens nesina fcho nosleh-pumu, tu peemehram, ari ne.“

Wezaku usmaniga labatas naudas uftizefchana behrneem bes schaubam weizina taipibu. Bet, no otras puses, mehns nekã nedrihtstam aismirst, ka nauda flehpjas kas launs un pawedinofchs. Mehns nemaf newaram eedomatees, zik dauds naudas teef isleetots muhsu semẽ daschadeem „naschteem“. Das ir milfigas summas. Wezateem wajaga fawos behrnos noslahpet fcho teefmi un audsinat wairaf us paschfawaldifchanos. Muhsu industrija gan ari ir te wainiga, wina ar fawam reklamam taifni weizina teefmi us faldumeem.

Bet waj aif bailem, ka behrni neisleeto labatas naudu nepareisi, mehns winau nemaf nedofim? Ne, tikai wajaga behrnus pastahwigi usraudsit un modinat winos teefmi us zehlateem mehrteem. Skola jau ari ir mehginajufti eerobeschot kahri us faldumu pirfchanu. Ir nodibinatas fewifchtas kafes. Peeteef, ja eekrahjam nedekã pahris fantimu, un pehz gada mums jau buhs leela summa. Behrni manto ihpafchuma preefu, un muhsu laifos, fur ahtri nopelnita nauda tif weegli flihd zaur pirfsteem, tam ir leela nosihme. Ja mahte jau agri buhtu mahzijufti behrneem taipibu, daschs labs dehls un meita nebuhtu nonahkfufchi tahda posta stahwofli, kad flimibas laika naw naudas, ko famakfat ahrfsteem, un fur mehbeku tirgotajs

paftahwigi trauzè ar peeprafijumu pehz famalkas par leetam, kuras tifa nemptas us parahda. Jaunee laudis krahfchanu weenmehr faprot kà sinamu preeku eerobefchofchanu. Ir loti dauds pahrtikufchu ruhpneeku, kuri famu labo ftahwolli eeguwufchi tikai pateizotees taupibai un fahrtigai dshwei jaunibâ.

Lai behrneem palihdsetu pafcheem famu dshwi nodibinat, faprahtigi wezaki nefad neprafis winu nopelnito algu few. Behrni jau war un wineem wajaga wezakeem palihdset, bet mehs nedrihftam to isleetot fawai pafchmihlibai. Ari rakstos ftahw, ka ne behrni fakrahj mantu wezakeem, bet gan wezaki behrneem.

Naudas krahfchana un glabafchana nahf daudsâs gimenès par fwehtibu, bet newar noleegt ari, ka war eet par tahlu un radit teekmi us fkopulibu. Robefcha ftarp taupibu un fkopulibu ir jau pahrfahpta, ja nauda naw wairs lihdsellis, bet pafchmehrkis. Mums jarahda behrneem, zil dauds laba un deriga mehs waram panahkt ar naudu. Masas, pafcha pagatawotas dahwanikas, kas noliktas sem eglites Seemasfwehtkos, dara wezakeem dauds preefa. Ari dewejam ir faws gandarijums. Rahds preeks ir eepreezinat nabagu un flimu! Mahtei jaerofina peekopt fchahdu tuwaku mihlestibu, jo Deews pats ir mihlestiba un ari wina to ir jutufi. Pestitajs ftahstija par lahdu bagatu wihru, kas noprafija faweem nama turetajeem norehkinus par wifam mantam.

Ta doma, ka mums janès atbildiba par wifam leetam, ar kuzam nahkam fazarâ, ir muhsu laikos stipri masinajufès. Un tomehr, waj tad katra flimiba un klufâ stunda naw pateefibâ Deewa usmudinajums fewi pahrbaudit? Zil dauds labaki mehs nepahrwalditu famu namu, mantu un laifu, ja mehs nemptu wehrâ ta Runga nopeetno pamahzifchanu! Reij tomehr peenahks ta stunda, kur neweens newarès paslehptees, bet wifem buhs jastahjas Deewa foga krehfla preefchâ un jadod atbildiba par faweem darbeem.

Bet labi, ka mehs jau behrnos eepotejam fcho pateefibu un mahzam waldit par fawam leetiam. Geradi-

naſim wiäus eewehrot, kà wiani ſawu laiku pawada. Zif beechi daschs labs brihtiaſch, kas weegſprahrtigi teef no-
fiſts, waretu atneſt daudſ deriga dwehſelei un meefai!

Warbuht laiks ir tas wehrtigakais kapitala, kas mums
dots, — katrà ſinà wiäſch ir neatguhſtams. Reiſ jaunibà
dſirdetee wahrdi: „jauna meitene nedrihtſt pat tik ilgi
palikt beſ darba, kamehr wiſta uſknahbj weenu meeſcha
graudu,“ atſtahjuſi uſ mani wehl lihdi ſchaj deenai neiſ-
dſehſchamu eeſpaidu. Baruhpeſimees par to, lai muhſu
behrni ſawu laiku labi eedala un iſmanto.

Gewehrojamaſ Galleſ profefors Auguſts Doluſs bija
ſawà jaunibà nabaga neewehrojamaſ ſehuſ, kuraſ katru
deenu wajaſjeja ſawam tehwaſ palihdjet darbà un reiſe
ari glabat ſawas pamahtes maſoſ behrunuſ. Bet wiäam
bij ſlahpeſ uſ mahziſchanoſ, uſ ſinaſchamu kraſſchamu, un
tà wina dwehſele praſija ſawu teefu. Un tad wiäſch
wafaroſ ſehdàſ pee ſawàm eemihlotàm grahmatam un
laſija un laſija, kamehr aſiſ lipa zeeti. Bet ari tad
wiäſch wehl negribeja eet pee meera un, eebahſiſ kahjaſ
btoðà ar aukſtu uhdeni, turpinaja wehl ſawu darbu. Un
katrà ſinà, ja jau wiäſch tik labi prata ſawu laiku eedalit,
wiäſch atſtahja ari brihtinu luhgſchanai, jo zitadi no
wina nebuhtu iſnahziſ tas Deewa wihrſ, no kura ſawà
laikà pluhduſchàſ bagataſ ſwehtibaſ.

Kahda jauna meitene eetaupija katru deenu diwaſ
reiſeſ pa deſmit minutem un mahziſjàſ tai laikà angtu
walodu. Pateizoteeſ ſawam tſchallumam un ari iſturibaſ,
wina ſafneeda ſawu mehrki. Ta bija minuſchu eetaupijaſchana.

Ja tu gribi, lai kaut kaſ tiktu padarita, tad paluhdi
tahdu zilweku, kaſ jau ir labi daudſ darba. Wineem
tomehr iſnahk wehl druſzin wairak laika, nekà teem, kaſ nefa
nedara, jo wiani mahk laiku taupit.

Zuhfoſimeeſ uſ to, lai behrni neiſſchkeeſch ſawuſ
ſpehkuſ ſchur un tur beſ plana kerſtoteeſ. Kaſ jau agri
few uſſtahda noteiktu mehrki un dſenaſ pehž ta, taſ teef
paſargataſ no maldeem un nezekeem. Mums wajaqa
ſinat, ko mehſ gribam un gribet, ko mehſ ſinam. Muhſu
laikoſ wajaqa rakſturu. Zilweki, kaſ ir ſtingri eekſch

Kristus, stahw ari stingri laiku mainās. Mahzifim behrnus pahrbaudit šawu ifumifko attihstibu un dot par to few pahrskatu. Ifleetofim tahdus werststabus, lā par peem. ofimumdeenu, un apfkatifim ar behrneem, kas bijis lihds šchim, kas ir un ko waretu turpmat gaidit. No kureenes tu nahz? Kurp eji? Waj taws zefsch temi wedis pee mehrka?

Rahds fwehtdeenaskolotajs Schweizē isdalija reis pawafari šawem. skolneekem pa grafim un šazija, lai katrs peeluhko kautkā to grafi pawairot un ko eeguht mifionei. Ta bija preeziga kustiba un planofšana. Tika pazeltas daschas pahrdroschas idejas. Bet, lā jau tas parasti noteef, daschi eebahla grafi kabatā un peemirša winau. Wineem ta leeta iflitās par gruhtu. Ko lai ar weenu grafi eefahl? Skolotajs neka wairaf neteiza un atstahja wifu behrnu pašču rihzibā.

Waj wifsch wairs nedomaja par grafi?

Ustizigee un zentigee jau litās drufku wiflufshees, redsot skolotaja ilgo klufefšanu. Te tahdu fwehtdeenu atskan: „Mahšamu fwehideen mehš paluhkofim, lā juhs ar to grafi efat šaimneekofufchi, ko es pawafari jums eedewu.“

Ifrihna, preeks, bailes pahrneem skolneeku rindās. Weens sehns atnes diwas wifstas. Wifsch nopirzis diwas olas un lizis tās isperet un tad ifaudsinajis zahlifchus. Rahds zits nopirzis fehklas un nu nes preezigi šawas šaknes. Rahda meitene atnes pašchaudsetu pufti, zita noadijufi no wilnas atkritumeem flaiistas raibas humbinaš un par to grafi nopirkufi forkus, kas humbinam leef ftipraf lehkat. Daschi behrni stahw nefapraščanā pee malas. Wineem naw neka ko atnest, wini pat pašaudejufchi eedoto grafi. Kur gan tas palizis?

Pahrbaudi šawu namturibu! Mahte war festdeenas wafaros, kad wifa mahja jau ušposta un darbi padariti, šawahl šawu behrnu pulzinu un list wineem pahrbaudit šawu nedelas gahjumu. Wifskais Deews, kas reds wifš noslehpumus, un Kristus, kas šchihsta no padariteem nedarbeem, nekad nedrihfti šchai klufā brihdi iftruht. Nu teef wifa nedela zaurluhtota. Rā mehš rihkofamees ar

mums uftizetâm dahwanam? Ja! Un Jესus fаkа: Salafat tās atlikufchās drufzinas, fa nefas nepafuhd!" Un fur to dara, tur teef wehl weenmehr peedfihwota ta fwehtiba, fa mafuminfch wairojas un daubfeem peeteef.

Un kad tā jewi Deewa preefchā pahrbauda, tad gan weenmehr atradis, fa wajađseja buht laipnakeem, fchehligakeem un pafchaisleedfigateem. Zil daudj nenahf fchahdā ftundā nofchehofchanas, nokawetas mihleftibas un pazeetibas gaimā! Warbuht pat mahtes firdi fauzeens „peedod!" atfkan daudj ftipraf, kà pee weena otra behrna. „Ram wairaf dots, no ta tiks wairaf praftis."

Pafchpahrbaudifchana weizina pahrdomaschamu. Zil daudj wehl ir jalabojas un janoleef, lai nonahktu pee ta: „lai jums ir tahds prahts, tahds Kristum Jесum bija." No fchahdām eefchejas pahrdomas ftundam ifaug faprah-tiga таupiba. Muhfu rotas ftahw fwehtigā kalpibā. Ar weenu mehš kemam un turam zeet, ar otru mehš preezigi dodam tahlat.

Meaismirfifim nefad, fa таupiba eefahkas mafās leetās. Es nefinu, waj tas pateefiba, fo tahds apgalwojis, fa tahds no bagateem Rotfchildeem eeguwis famu mantu fahkdams ar wifneezigako darbu: wiafch lafijis Frankfurtē tahdā tirgofchanaš weetā nomeftos aukliau atkритumus un tos pahrdewis. „Kas nezeena grafi, naw rubla wehrts." Kas famus behrnus mahzis netehret par welti fehrkoziaus, uhdens krahnu weenmehr zeefchi aifgreest, prahtigi apeetees ar dfehfpapiri, tinti, un wifus atkритumus weenmehr finamā weetā nomeft, tas redfēs, fa ari behrni zeenis mafumiau un pratis to pareifi ifleetot.

Muhfu dšihwe faftahw no mafām leetinam un tomehr ir kautkas wefels. Uftiziba debefšleetās naw domajama bej uftizibas femifkās leetās. Behz ewangelijuma uftweres religijai wajaga zaurauftees wifā muhfu buhtibā, muhfu itdeenifkā dšihwē un darbā.

Deews reiš atprafis uftizetos podus, fo Wiafch fchai semes dšihwē mums dewis. Domajat par to! Mahzifim to behrneem par fwehtibu laizigai un muhſchigai dšihwei!

IV.

Rà lai audsinu šawâ behrnâ tšhaflumu?

A. Hofmans.

Darba preeks.

Fuhk, tur guk taws mašinais šawâ gultinā! Wīsch ir wehl sīhts zilwekbehrns, no kura wehl tik loti maš war prašit. Bet waj war buht par agru kašdreis dot derigas mahzibas dšihwes zekā lihdsi? Nē. — „Rihša stunda — šelta stunda.“ Behrniba ir tas laiks, kur uslehzofchā faule wīšu felti. Ko tad eemahzās, to usglabā lihdsi wezumam. Rā tu tagad attihstīši tšhaflumu šawâ behrnā? Wīsch wehl neeet. Wīsch pat wehl nerunā. Wīsch tewi tā kā tā nefapraštū, ja tu noturetu ari nesin zif apgarotu runu par tšhaflumu.

Bet behrns tewi redš. Wīsch nowehero tewi daudš pamatigaki nekā tu to wari eedomatees. Tew šchodeen daudš wekas, beš tam tew wehl jamašgā logi. Teescham, nekahds pazilofchš darbs. Waj tu nopuhtifees, šchelošfees, waj pat rahšees un lamafees? Nē, tawa behrna ašais šlateens tewi pawada; štarp jums ir neredšama, šmalša šaite. Behrneem wajaga šaprašt, ka darbs, pat zeets darbs, naw našta, bet preeks. Gešahz preezigi šawu deenas gaitu, dšeedi pee darba un preezajees neween par katru nomasgato logu, jeb par katru šneegbalto wekas gabalu, kuru tu noleez škapi, bet wairak par to, ka wari štrahdat. Ušškati šawu darbibu kā šinamas preekšchteešibas, tad ari taws behrns to no tewis mahzifees. Wīsch ilgošees darit tew pakaš. Tā beeshi modinaši winā šlahpes pehz pašchdarbibas.

„Mani šlinkee behrni man nekā nepalihdsi,“ waideja reis kašda mahte. Raimineene lihdsi juhtigi tikai pašmaidija: „Nenemat kaunā, bet eš jums teikšchu, ka pehz tas tā ir.

Juhs pašči bihstatees no darba un kà nu juhs gribat, lai behrni to usnemtos? Waj juhs sinat, kad juhsu behdas eefahkàs?"

Kaimineenes bals šlaneja tik nopeetni, ka mahte usklaufijàs un nemas nejutàs apwainota. „Juhsu tagadejàs fahpes eefahkàs tais deenàs, kad juhs meklejät kahdu „weeglaku“ darbu. Waj juhs to wehl atzeratees? Redseet, šhis bailes no smagàm darba weetam ir atnesufšas jums tik dauds nelaimes. Waj tad jaunàs meitenes to nekad nefapratis, žif dauds moku winas few fagahdà nepeeradiuadamàs no mantotnes pee stingra darba? Wehlaš šawà paščas dšihwè ari pahr wišàm leetam grib weeglu dšihwi. Un ja nu, kà tas šaimneežibà mehds buht, peenahk kahda darba pilna nedeka, tad tàs kurn un nesina, šo eefahkt. Behrni naw ne kurli, nedš ašli. „Kà wezee dšeed, tà jaunee tšhiwina.“ Muhsu behrni ir tahdi, kà mehš tos eeradinam. Wajaga dauds fewi pahrwaret un uštizigi išpildit šawu peenahkumu, kà ari pašlaušit tam, kas no mums praša, lai mehš šawu maiši ehstu waiga šweedros, tad mehš wineem lihdsesim buht tšhakleem, žitadi ne.“

Šhai duhššigai šewai bija taišniba. Ša jau behrneem tàs ir mantojums, ka wineem ir šrahdigi wežati, žif wairak gimene tiks šwehtita, ja wina wišus špehšus peeleeš, lai katru reiži kreetni weiktu šawus ušdewumus!

Darba weiflums.

Taws behrns ir išauidšis leelaks. Winam ir jau trihs, tšhetri gadi. Winšš štaigà turedamees pee taweem šwahršleem. Tu newari ne šoli pašpert wirtuwè, bes ka winšš tew nemišitos pa šahjam. Katru deenu tew top škaidraks, žif dauds winam wajaga nodarbotees. Waj tu ari parahpejees, lai winam buhtu šo darit?

Un ne tikai rotakšchanàs. Šaprotams, behrns mihl rotakatees. Beeschi tu dširdi wina kristalškaidros šmeeklus, kad winšš šawu paštadšinu pažek, waj peespeesch lelliti pee kruhtim. Bet tàs naw weemmehr tà. Un tee behrni ir wišnelaimigati, kas drihšt tikai rotakatees. Drihs wineem

apniŝt un wini aiŝmet prom ŝawu bilŝchugrahmatu un rotakinas. „Ko lai es daru? Man ir garlaižigi.“

Garlaižiba ir ari jaunibâ wiŝu ŝaunumu un netikumu eefahkums. Behrns beesŝi raud, ir nerahtns un tas wiŝ bes eemeŝla. Mahte tikai lauŝa roŝas. Wina mehginajuŝi pazeesrees, bet pehdigi to wairs newar. Winaŝ behrni ir tihree možitaji. Un tad nu noteef ŝzenas, teef pat pluzinatŝ pee auŝim, — jo tas lihdselkis ir weenmehr pee roŝas. Maŝee brehž, un ir paŝudis ŝaulainais gara ŝtahwollis, kam žitadi wajadŝeja mahjot ŝchâi namâ. Wehlaŝ wini uŝwedas warbuht gan godigaki, bet labojuŝchees wini wehl nebuht naw. To leezina behrnu neapmeerinatâ ŝejas iŝteikŝme.

„Juŝŝu behrni nekad neraud, ŝakeet, no kam tas nahŝ?“ tâ reiŝ jautaja ŝchahda iŝmozita mahte ŝawai kaimineenei, ŝas nupat bij eewilluŝes mahjas apakŝchejâ ŝtahwâ. „Wi-neem ir par daudŝ ko darit un tapehž neatleef laiŝa rau-daŝchanai,“ atbildeja otra mahte.

„Kaŝ tahdeem maŝeem behrneem, furi pat wehl naw ŝpehjiigi eet ŝkolâ, waretu buht ko darit?“ ijbrihnijuŝes jautaja pirmâ.

„Wini dara wiŝu pakak, ko es daru,“ ŝlaneja atbilde. „Un tâ, — mehŝ ŝchodeen wehdinajâm gultaŝ, ŝitâm matratŝchus, laŝijâm firnus, beidsot tihrijâm un ŝpodrina-jâm naŝchus un wahrijâm puŝdeenu. Ari kad es gludinu weku, waj ko lahpu, es arween dodu ari wineem ko darit. Wini ŝaloka kabatas laŝatians, waj ŝapahro pareiŝi ŝeŝes. Tad es ŝagatamoju wineem adatu ar deegu un meŝglu un eedodu ŝahdu wezu lupatu. Žums til wajadŝetu redŝet, žiŝ glihti wini wiŝi trihŝ ŝchuj, it ihpaŝchi mans 4 gadi-gais ŝehns!“

Otra ŝewa til ŝchaubigi noŝtatijâs. Wina, ŝâ liŝas, maŝ wehrteja kaimineenes paŝŝaidrojumu. Beidsot wina ŝazija: „Bet tas gan laiŝam loti nogurdinoŝchi — paŝtah-wigi nodarbinat behrnus, kur paŝcham ir weenmehr darba pilnas roŝas.“

„Nê,“ atbildeja duhŝchigâ mahte, „maneje man ween-mehr ir derigi. Juŝŝ nemaj newarat eedomatees, žiŝ

weikli masee pirkstini wifu pastrahdà! Es, saprotams, negribu apgalwot, ka no fahkuma ir mas puhlu, kamehr winaus peeradina pee deriga darba. Tas maksà daudj pazeetibas, paschawaldbischanàs, laipnibas un usmanibas. Bet tas jau wifs peeder pee mahtes peenahkumeem un tajos jawingrinàs. Un man tagad ir toti labi strahdat ar maneem ruhkisheem; es pat justos kaut ko saudejusi, ja skola man winaus atnemtu. Wini man pateesi ir palihi. Es eeguhstu laiku ari ar to, ka man naw wini jabar un jarahj. Un pehdigi, jafaka, ka mani behrni ar scheem maseem wingrinajumeem taps ari dsihwei derigi. Kad es fastopu kahdu nabaga meiteni, kura nesina, pee kahda darba kertees, waj kahdu noplukuschu jaunu zilweku, tad es weenmehh pee fewis nodomaju, — luhk, te atkal mahtes maina, kas nepeeradinaja smalkàs rozinas pee derigas nodarbofchanàs — un tagad jau par wehlu. Redset, kundje, tee 10 pirksti, ko Deews mums dewis, ir meistara darbs. Ko wifu zilweks ar teem newar paweikt! Bet katrai mahtei jasina, ka winaus usdewums ir fchos pirkstinus eedreset. Un ka reis behrni buhs par to pateizigi! No wineem taps pawisam ziti strahdneeki! Tàpehz jau agri jaesahk. Nekad newar buht par agru! Weikli behrni buhs ari wifur tschallati nekà pahrejee. Bet tagad man jaet us tirgu. Neneemeet, kaimineen, kaunà, bet ismehgineet reis manu metodi. Us redsetchanos!”

Un ar teem wahrdeem gahdigà mahte noskrehja semè, kamehr winaus beedrene domigi eegahja wirtumè.

§ Usmaniba un faprahts.

Saprotams, wezaki nekad nedriht buht atteezibà pret behrneem besprahtigi, wineem weenmehh wajaga eejustees behrnu stahwolli. Behrneem wehl mas spehta. Agrajà jaunibà darbs nedriht behrnus nospeest, pat nedriht apgruhinat. To ari skolas saprot un tàpehz eewedufchas starpstundu sistemu. Te negaida, kamehr behrns ir no-guris, bet jau katru reis ik pehz trim zeturdakam no-strahdataf fundas suhta wimu lauka, brihwà gaisà.

Ja jau šchahdu metodi peeleeeto školas darbâ, zif wairaf gan to wajaga eewehrot pee mahjas behrneem sem školas gadu wezuma! Zaruhpejas par daschadibu darbâ un pahrmainu, tiflihdš behrns weenâ darbâ jau fahl just pagurumu. Turpretim, newajaga atkaut nepazeetigajam un nepastahwigajam behrnam šfreet no weenas leetas pee otras. Lai behrni pamasam wingrinas isturibâ un pastahwibâ, lai wehlaš buhtu uftizigi darbâ.

Lai wezaki ari fargas darbâ peeleetot foda lihdselkus. Darbs naw fods, bet gods katram, kas to dara.

Wefeliba.

Buht jaunibâ kuhtram, tas ir kaut kas pretدابيفس, tã tã mums katru reisi buhtu jajautã, waj tif tahdã gadijumã naw darisšana ar flimneeku waj nepareisu dšihwes weidu.

Jr jau weens pasihstams fakts, ka alkohols behrnus padara trulus, kuhtrus un tahdus, kas baidas no darba un puhlem.

Behrneem ir derigs tihrs gaisš. Ari gulamistabã wajaga turet logus deenu un nakti wakã. Beeschi masgatees, daudš kustetees šwaigã gaisã, nemt faules un uhdens wannas, ehst weentahrschu, špehzigu baribu. Preezigi noflanota aplahrtne, stingra kahrtiba pee peešelfchanãš un guleteefchanas, peeteefošš meegš, — tas wišš padara behrnus mošhus, šwaigus un darba preezigus. Wini top ari energiški, drošchi un isturigi.

Zif daudseem flikteem strahdneeseem buhtu lihdsels, ja wineem buhtu kautš ilgal gulet! Zif tas ir nepareisi, ka školas behrneem, kureem rihtu jau agri 7 waj 8 jazelas, japawada wakari peepihpotãš kafejnizãš waj kinematografos, gaidot uš wezakeem!

Selas b ihs tãš, ka jau agri nerwi buhs fabojati, behrns teefees uš besdarbibu un behgš no katras peepuhleschanãš.

Sapraschana un lihdjidaliba.

No muhsu masà draudsina ir tapis skolneeks. Plašchà pafaule tagad winam atwehrufes, nahzis jauns dšihwes posms!

Mehs esam pratuschi masajà modinat preeku us skolas darbu. Winšch newar nemas šagaidit pirmo skolas deenu. Winšch interesejas par skolotaju, lihdsškolneekem un galwenà kahrtà par preekšstahwošcho darbu. Šil škaišti gatawot usdewumus, mahzitees! Tà masais abbezneeks eedomajas fewi tihri waj apšfauschamu. Un nu eefahkas jaunais dšihwes gabals tihri labwehligi. Ar katru deenu behrns eet finaschanàs un uszihtibà us preekšchu. „Weenai kaišlibai wajaga zilwekà buht“, šlan kahds wezs faksams wahrds.

Un pateesi. Šr weena kaišliba, kura jaattaisno. Ta ir darba kaišliba. No deenas deenà behrnam jatop tšchallakam un netitween tad, kad darbs eet weegli no rotas, bet gan ari, kad štundas praša leelu peepuhleschanos. Rà sehneem, tà meitenem jasina, ka katram faws darbs ir japadara.

Neis dšihwoja kahds sehns, kas kòkà kahpdams falausa few kahju. Nu winam wajadseja gulet feschas nedekas. Bet pirmais, ko winšch pehz fawas išwefekofchanàs dariša, bija tas: „Man wajaga uštahpt tai kòkà“, winšch fazija šaweem beedreem, „es gribu winu uswaret“. Un winšch uštahpa tai kòkà.

Bateesi daschreij jabrihnas, ka behrneem wehl ir duhšcha, kad wezakeem tit maš lihdjidalibas behrnu dšihwè un peenahkumos.

Beenahš preezigà uštraukumà kahds sehns un šahsta: „Pappin, mammin, es esmu treschais muhsu klafè.“ Šawà uštraukumà winšch gluschi peemiršis, ka durwis pališufšas lihdj galam wakà. Bet tehws, kas jau no wakardeenas ir štipri šafalbejees, leelà ihgnumà usfauz: „Taiši tatšchu durwis zeet, zitadi es nomiršchu.“

Nu ja, wareja jau wehlaš behrnam aišrahdit us wina aišmaršchibu. Bet waj tad wezaki nemas nejuta, žil fa-

juhfminati behrns bij gribejis ari wezafus aplaimot? Waj tas mas eefpehjams, ka tschahdas leetas winus nemas nekustina? Ak, par schehlumu tas gan ta noteek un pat wehl deesgan beeschi! Mums par mas lihdsdalibas behrnu preekos un behdâs. Banahkumos pat pawisam reti. Neweiksmes gan mehs efam usmanigaki ar fodeem un bahrschanu, kaut gan behrnu weentahrschi saprast buhtu dauds labaki.

Schi bahrschana un fodischana, kad behrns atnes flitaku leezibu mahjâ, waj kad winsch neteek pahrzeltis, ir wislabafais lihdsfelis atnemt behrnam duhschu un fanemfchanos. Un Deems tik fina, zil dauds drofchibas un duhschas wajaga dascham behrnam, lai tiktu ar sawu skolu kahrtiba! Un nolaupit wineem scho pehdejo spehku — ir noseegtees pee wina nahkamibas.

Saprotams, newar jau prasit, lai mehs nejustu behrna neweiksmes un paliktu pret tam weenaldfigi. Jai behrns reds muhju fahpes. Bet lai winsch ari fina, ka wilschanâs tomehr nesaudè uslizibu us wina. Jo wairak mehs no wina sagaidisim, jo wairak ari winsch pats zentisees. Un lai winsch dauds zentos, lai winsch dauds prasitu no dsihwes un saprastu winas wehrtibu, us to jau mehs wina radinam zaur uszihribu. Bet mehs pee ta wehl atgreesifimees.

Mihlâ mahte, nekad tâ neapmulsti, ka tu fahz wifu sawa behrna wehrtibu eelikt wina skolas leeziba! Ja ari taws behrns skolas dsihwè nemas neiszeltos, tu tomehr wari buhl meeriga par wina nahkotni, ja zitadi mahjâ winsch ir usmanigs, pakalpigs un apsinigs un prot sewi wajadsibas gadijumâ sawalbit, ja isturiba, pazeetiba un griba ir wina ihpafchums. Ja behrnus mehro pehz wina atsihmem geografija, latinu waloda waj gramatika, tad tas ir pahraf mas mehrogs. Skolas gudriba naw wehl tas augstafais.

Ja mums buhtu wairak ispratnes un lihdsdalibas skolas behrneem, tee buhtu ari dauds zihligaki!

Tomehr es negribu nonizinat ari to behrnu, kuru skola tura par „labo“ skolemu, wina augstas atsihmes

nodod leezibu par wina derigumu. Bet zif beefchi gan negadās, ka ſchee parauga ſkolneeki dſihwē nekam neder!

Uſzih̄tiba nepaſtahw weenigi garigā darbā. Tuwaku mihleſtiba, paſeetiba, paſchajsmirſchanās zitu labā un zeh̄lā paſchzeena ir galwenās wehrtibas. To lai eeweh-rojam.

Nepareija mihleſtiba.

Wehl ir weena flints, uſ kuras waretu atdurtees tawa behrna uſzih̄tibas fugitis un no ka man gribetos beedinat: ta ir „nepareija mihleſtiba,“ kaſ grib behrnu iſfargat no katras peefpeefchanās. Agraf tahdas nebija. Sparta mahtes eedema ſaweem dehleem karā lih̄dſ wairogu ar uſrakſtu: „atnahz waj nu ar wiau, waj uſ wina.“ Tas noſih̄meja tiſ daudſ: „nahz kà uſwaretajs, waj krihti kaujā.“ Kà tas gan jauneklī uſmudinaja uſ zenſchanos! Behrni jau paraſti top tahdi, kaħbus mahtes no wineem iſtaifa.

Par ſchehlumu tagad muhſu jaunatnes audſinatajam nepeemih̄t ſchiſ augſtirdigais ſaprahts. „Maneem behrneem wajaga katrā ſinā eet dſihwē labaki kà man,“ tã winaſ beefchi nodomã un ſafa to pat kara laikã, nemaſ neſapraſdamas, ka mih̄ſtſchauliba ir behrna leelakã nelaimē, jo dſihwe ir zih̄na. Gudra mahte labpraht jaga-tawos ſawus behrnus ſchai preekſchã ſtahwoſchai zih̄nai, lai wini buhtu ſpeh̄jigi tajã uſwaret.

Bailes no darba jauſſkata par loti ſmeekligu parahdibu, un pateefi, waretu ari daudſ par to ſmeet, ja ſeſas nebuhtu tiſ behdigas. Strahdat par maſ ir tiſ pat laiti-gi, kà pahrſtrahdatees. Man leekas, muhſu laikos ir loti daudſ kauſchu, kuri tadeh̄t zeeſch, ka wineem ir par maſ to darit. Ja ſawus ſpeh̄ktus neiſmanto, tad tee eeruhs un drih̄j zilwekſ top darbã maſaſſpeh̄jigakſ kã agraf.

Bet ir ari wehl kaunaki. Naw eefpeh̄jams buht weſelam, laimigam un ari pateefi labam, ja dara maſaſ, kã pateefi ſpeh̄j. Mehſ eſam tahdas buhtnes, kurañ ſawus ſpeh̄jas jaattiſta, un kaſ paleek neiſklopts, taſ weh̄kaſ

ruhgti atreebjas. Beeřchi řlirts garařtahwořkis ir tikaĭ beřdarbibas auglis. Wiřri un feemas, řalpi un řtrahdneefi, řas řawuř řpeřkuř labi leeto, neřad neřuhřřas par pahrař gruřteem uřdewumeem, jo wineem ari řpeřka neřruhřři. Bet řas řilweřs, řas iřmanto tikaĭ triřs zeturt-dakas no řawa řpeřka, ir pařtahwigi nemeerà, wiřř řurn, neřar labi gulet un pahřnes řcho iřgnumu ari uř ziteem.

Ja jau meřs runajam par weřeligu nogurumu, tad tãpat meřs waram runat ari par neweřeligu nogurumu, řas řelas no řpeřku nepeeleetořřanas darbà. řchahřs neřpeřks eedarbojas uř wifu organifmu kà řodreji, řas aiřprořto řturřteni un aiřlawè wiřřřanu. No ta mums řatrà řinà muřu jaunatne jařargà.

„Mani nabaga beřni,“ reif řehlojàs řahda mahte, „ař, kà wineem jařtrahdà!“ — „Waj tad juřs gribetu, lai juřu beřneem buřtu par mař jařtrahdà? Wiři tařřu ir peeauguřchi jauneki un jaunawas,“ atbildeja řahřs blařus řtahwořřs wiřřs.

Runatajs bij jau řirmgalwis, bet energija un řpeřks no wina řtarot řtaroja. Wiřř řtahweja tiř nopeetri, un weens řkateens uř winu eedweřa uřtizibu.

„ęs řatru deenu řeloř peezoř augřhà un řtrahdaju liřdř wařaram un pa to laiķu man „naw biři řaiķa“ paľiř řlimam, waj ari „nowezot,“ peemetinaja řirmgalwis řmeedamees. „Waj juřs gribetu řaweem beřneem labaku ľiřteni? Ja manà dřihwè man buřtu truhřis darba, tad tagad ar mani nebuřtu tiř labi, to juřs warat man tizeť. Beř rořigas darbibas řilweřs ir beigtř.“

řirmajam wiřram ir taiřniba. Darbs ir atřaunořřanàs, atdřihwořřanàs. Ja, wiřř pahřweido řilweķu, řel winu weenmehr augřtat. Bet tam jabuřt iřřtam darbam, t. i. ar peeřpeeřřanòř, puhlem, řpeřka pateřriu, tikaĭ tad wiřř neřis řweřtibu. Wiřu wajaga atdot un upuret. Tikaĭ gruřtibas parahda, řahda weřřtiba ir řilweřam. Tad war iřweřt řo ľeľu. Tad patř top par paraugu darba peenahřuma uřtizibà un derigumà.

Waj ta waretu buřt „miřľeřtiba“, řas neřpeeřř muřs

ifaudfinat behrnus par derigeem, laimi nefofcheem zilwekeem?

Gars kalpo meefai gluschi tàpat, là magnets dselstij, winsch dod wirseenu un noteiz wina darbibu. Tur, kur schis gars pareisi eedarbojas us meefu, tur jaunatne ar gruhtumeem un frustu netaps masduhschigafa, bet tiks wehl wairaf eedwefmota. Kawelkeem weenmehr jabuht dsinekteem us uswaru. Lai muhsu jaunatne taptu ihsta, winaì jalido us augschu, tas ir weenigais wirseens vehz Deewa gihmja raditeem.

Buhles ir skola, kurà mahzamees kluht derigi.

Pazeetiba un meers.

Peè uszihtibas peeder ari pazeetiba, bes pazeetibas naw ihstas uszihtibas.

Bet isturiba gan naw pastahwiga jaunatnes ihpaschiba. Par dauds ahtri un weegli pahrlido winas gars no weenas leetas us otu. Mainitees ir tipisks rakstura wilzeens behrnos. To meh's wisi sinam no peedsihwojumee. Bel ja nu audsinatajs ari pats ir nemeerigs, nenoteikts, nervofs, — ja behrns usaug mahjà, kur wezaki paschi nepasihst meera un pazeetibas, ja winaì negaida, bet prafa no behrna pastahwigas sekmes, tad wai tam nabaga negatawajam zilwekbehrnam! Ihstas mahzifchanàs laika wajaga meera, klufuma un fewi noslehgschanos. Raksturi newar attihstitees tur, kur pastahwigi teef gruhtits un stumdits.

Tàpehz behrni buhs muhsu pazeetibas leezineeki. Winaì redses, zif meh's waram isturet. Tas ir nepeezeeschams noteikums, lai mantotu isturibu; un schi ihpaschiba buhs ta, bes kuras darbà naw augti gaidami. „Genijs ir leela pazeetiba“ fazija kahds leels wihrs. Un tam wahrdam ir taifniba.

Mehrts.

Dsenotees pehz uszihtibas, wajaga ari apsinatees, waj usstahditais mehrts, tas prafa schahdu uszihtibu un neatlaidibu darbà, ari pateesi ir to wehrts. Tas ir zilweka dabà, là winsch neteezas pehz maswehrtigà. Pastahwigi ir

bijufchi zilweki, kuri dšinuņchees kuht bagati, tāpehž ka bagatiba wina eedomam likās augstakais mehrkis. Bet ir labaka uņzihtiba, kuru mehš peeļetojam, lai eeguhtu augstakās wehrtibas. Ari muhšu laikos teel praņiti warondarbi. Padomaņim tiļ par lidotajeem, par zetotajeem pehtifchanas noluhkos, par kareiwjeem un it ņewiņhki par miņionareem. Wiņos ņchais laukos teel darits kas leels un uņupureņchanās wehrts. Spraud ņawam behrnam augstos mehrkus, zits nebuhs to puhlu mehrts, newarēs behrnus eedweņmot. Un ņajuņma wajadņiga uņzihtibā, tāpat kā ņahls pee baribas.

Kam mehš strahdajam? Tas ir ņchis jautajums. Ja tawš behrns agri ņapratis, ka wina darbs ir tam Rungam, tad wiņņch buhs eeguwis pirmkļasiġu eedweņmes amotu.

Es wehkreiņ paņtrihpoju, — wiņs atkarajas no tam, ka hda wirņeenā jaunatne top nowadita. Wina ahtri nomana, kā wezaki iņturas ņchai jautajumā. Ja wezaki dšihwes mehrkis ir ņems, ja wina ir haudu zilweki, kas strahdā tika ņawās intereņēs, tad ari behrnu lidojums paņtruhņit, kurpretim pretejais buhtu wineem dewis dauds ņpehta.

Reiņ dšihwoja ka hda mahzitaja ņewa, kurai ari bija wairaki behrni, bet winai beeņchi wajadņeja tos weenus pameņt tapehž, ka wihra darbs praņija ari winas palihdņibu. Zit winai tas maņaja — aiņeet no ņaweem behrneem, to ņinaja tika Deems un wina pati! Daudsreiņ wina pati ar ņewi zihnijas, waj tik tā ir pareiņi un katru ņtundu, pamaditu ka hda hospitali, waj zitur pee gruhdeeneem, zentās diwafahrt atdot behrneem. Wina parahdija ņaweem behrneem paņtiprinatu laipnibu un uņupureņchanos. „Neņin, kā wina uņnem manu beeņcho prombuņņchanu?“ wina ņew jautaja.

Un reiņ winai iņdewās noklauņitees ņawu behrnu ņarunu: „Ko dara Baldus tante?“ jautaja ņeptinus gadus wezais Frizis. „Baldus tante kopj ņawus behrnus,“ paņkaidroja wezaka mahņina. „Nu, ņaprotams,“ turpinaja maņais runatajs, „to jau muhšu mahte ari dara. Bet ko

wina bes tam wehl dara? Waj tad zita winai neka naw?"

Behrni palifa kluſu. Bija ſkaidri redſams, ka wini paſchi neſinaja, ko atbildet. Pehdigi kaſda meitina fa-zija: „Pa treſchdeenam wina apmekle pulzinu.“ Bet ziti behrni tuhlt to pahrtrauza: „Das naw nekahds darbs, bet ispreeza. Muhsu mahte ta nedara.“ Un wezata no-beidſa ſarunu ar taſdeem ſwarigeem wahrdeem, kaſ mahti koti eepreezinaja: „Rad es reis buhſchu mamma, tad es gan neeſchu no behrneem prom kaſda tur pulzina, bet drihſat uſ hoſpitali.“

Pateizibas pilna mahte nu ſahka zeret, ka tee upuri, kuruſ wina nes, neſaudes behrnu uſtizibu, bet gan to pa-wairoſ. Un ta ari notifa.

Beigu wahrds.

Seetu augſta wehrtiba atkarajas no ta prahta, kaſda winaſ daritas, no ta awota, no kura taſ iſpluhduſchas. Tawam behrnam tika dota dſihwiba, lai wiſch taptu par ſwehtibu ſawam tuwakam ka ſchini, ta nahkamâ paſaulê. Seez winam agri ſcho pateeſibu ſapraſt, tad ta taps par leelu gaiſchumu, kaſ apgaiſmos wina dſihwi.

Bet reiſe ar to tew jadara winam ſaprotams, ka dſihwe ir gruhtha un ka ta, ka wiſ leelaiſ, praſa ſinamu peeſpeeſchanos. Tikai weeglprahtigeem wina iſleekas weegla un taſ zilwekſ ir daudſ ſaudejiſ, kaſ nenes ne-weenu naſtu.

Ar katru nopuhleſchanos, ar katru upuri, ar katru gruhthi pawaditu deenu mehſ few un ſawam tuwakam ſagatawojam nahkotnes muhſchigo laimi. Un waj naw wehrts ſchahdu panahkumu deht neſt naſtas?

Tizi man, es rinaju no peedſihwojumeem; mana mahtes firde puſt ari preekſch taweem maſajeem: winu panahkumi guſ tawâ rokâ, bet tew ſawa rokâ jaeleeſ ta Kunga wiſſpehzigâ rokâ. Ja tu pateeſi wiſâ nopeet-nibâ gribi audſinat ſawu behrnu uſtizibâ un tſchaklumâ, tad wiſ atkarajas no tam, ko tu pati dari, ko tu domâ, tizi, mihlê un ſrahda, un ka tu proti upuretees. Gewehro

tilai : tur, fur ir ufzihſiba darbâ, tur walda ari ihſta tſikumiba, zeeniba un zitu audſinaſchana. Rà tu iſpildi ſawus mahſtes peenahſtumus ?

Dee pamatnoteifumi, ſas tew tapuſchi par apſinas hauſchleem, tàs dſihwes pateefibas, pee furàm tu zeefchi turees, ſas tew pahrgahjuſchas, tà ſakot, meefà un aſinis, tas wiſs buhs mehrogs ari taweem behrneem. Ahbols nefriht tahlu no ahbeles.

Swehtijeas tadehl ſawu behrnu dehl. Dſihwo kopâ ar ſawu wihru ſtingru peenahſtumu dſihwi. Tad ufzihſiba wahrda pilnakâ noſihmè nebuhs tawâ gimenè tuſſcha ſkana, bet wiſas darbibas jehga. Tawi mihtee ſapratis, kapeh3 wini ir paſaulè, un ka tas, ſas winus radijis, kam winu wajaga, nefagaida ko neezigu no wineem, bet gan dſitu zeufchanoſ un uſtizibu leelàs, kâ maſàs leetàs.

Tà tawſ behrns peeliks leelu mehrogu ſawai ſemes dſihwei un nahſkamai ſwehtibai. Winſch daudj no ſewis praſis, tapeh3 ka winſch pratis ari ſewi augſti wehriet, galejàs noſihmes dehl.

Ir ſkaidrs, ka nahſſees peedſihwot wehl daudj wilſchanàs un apſinas pahrmelumu. Drihs tawſ behrns eeraudſis, ka winſch nekâ neteek augſtajam idealam tuwak. Bet ſchahda paſemiba nahſs atkal winam paſcham par ſwehtibu, jo paſemiba ſpeeſch muhs uf zekeem. Un tad mehſ eeraugam kruſtu, kam japahrwalda latra zilweka dſihwe. Mehſ ſitam pee ſawàm kruhtim, mehſ raudam, luhdsam un noſchehlojam, ſahkam atkal no jauna ar to droſchibu, ſas nahſ no augſcheenes ar gaiſmas behrnu neerobefchoto tizibu.

Un dſihwe, kaut gan ta darba un ruhpu pilna, taps tomehr eekſch Kriſtus par uſmaru, jo ſchahdâ zekâ wina ir ſagatawoſchanàs nahſkamibai, fur tee ſlawès un teiſs, par fureem rakſti ſaka : „un winu darbi tos pawada !“

Tas ir tawa behrna mehrkis.

VII

Rà lai audſinu ſawâ behrnâ tihribas un ſahrtibas ſajubtu?

G. Genſichens.

Spoſchi ſaules ſtari ſpeesčas zaur aiſſkaru ſchkirbam behrnu patwerſmes gulamiſtabâ un modina maſo gu-
letaju rindu, kuri nepazeetigi gaida, kad atſkanès
ſwans un wini drihſtès peezeltees. Râ mehjjch iſlez
puiſeni no gultinam un ſteids apgehrbtees. Reinitz, ilgi
apſahrt ſtaigadams un balanſedams, ir pehdigi laimigi
eetizis ſawâs biſſitès un nu dodas droſcheem ſoleem pee
patwerſmes pahrsines, kuru te wiſi ſauz par mahti.
Te nu wiſch ſtahw, ſchis Reinitz, kureſch jau diwi gadus
wezs buhdams bija gribejis ar firbſiau jaht un ſawu
mahſinu ſchuhpot, kaut gan pats tiſ tiſſo wehl ſpehja no-
turetees ſahjâs. Zit beechi mums newajadſeja ſneetees,
ka ſchis maſais knauſits palihda ſem galda un gribeja to
neſt, waj teezàs pehz ehdeenu bſodas, lai to aiſneſtu ziteem
behrneem!

Ari tagad wiſch uſ kaut ko gatawojas, to war tuhlin
redſel. Rahjinas ſtingri uſ grihdas un azis energifſs
ſpoſchums. „Mamma,“ wiſch ſafa un mehgina ſawai
ſmalſkajai behrna balſtinai peedot ſtingraku toni, „Reinim
naw wehl neſahda uſdewuma, Reinitz ari grib kahdu
darbu.“ Un tas bij pateefiba. Reinitz nebija neſahdu
peenahkumu dabujis iſpildibchanai, tapehz ka wiſch tiſa
paſtahwigi ſaudſets ſawas ſmalſkâs uſbuhwes dehl. Un
mahte ſaprot, ka maſam iſchetrus gadus wezajam puiſenam
teeſcham ſahp, ka wiſch neka newar wehl darit, kur ziti
behrni jau no trihs gadeem ſahſ puteklus ſlauzit un ar
ſlotu tihrit kumodes un ſkapja apalſchas. Tapehz mahte
ſafa: „Dew taiſniba, Reinit, nu tagad tu drihſteſi ſatru
rihtu ſlauzit ſem kraſnim ſehnu gulamiſtabâ un wannas
iſtabâ.“

Es pati esmu behrnu patwerfmes waditaja un dšihwoju kahdu laifu weenā, tad otrā no muhsu eestahdem Pomeranijā. Tā man isdodas behrnus daudš nowehrot un studet. Mehš daudš nopuhlamees, lai šapraftu šchis majās behrnu dwehfelites. Un te nu es waru teikt tikdaudš, ka katrs wefels behrns peedsimst ar leelu darbošchanās kahri, un to mana pat pee flimeem. Kahdreis 40° karstumā majais wehl šer pehž termometra, lai to eebahstu atpafak maštitē.

War šazit: behrnā ir jau špehti un daschadas špehjas uš labu, kà ari tihribas un fahrtibas apšina, wajaga tik to leetot. Žil leelā mehrā tu to ismantofi, tas atkal, mihlā mahte, atkarajas no tewis. Žil tahlu šneedsas wezaku un preešchwezaku eedsimtee ešpaidi, to gruhti pateikt ari mahžiteem žilwekeem, bet škaidrs ir, ka behrni ir darbigi. Žil beeschi mehš ar pilnu teefibu waram šazit: „Tas winam ir no weztehwa waj wezmahtes.“ Neišpehtiti un gan laikam ari muhschigi neišpehtijami paliks šchee eedsimtibas likumi. Bet wišlabaki, mihlā mahte, dod šawam behrnam lihds to, kas tik tuwu tawā paščas širdi. Un labi tam behrnam, kura mahte ar godbijibu par to domā, kas winai no Deewa dots šawam behrnam uštizet, proti, — nemirštiga dwehsele. Waj tu ari šajuhti, žil tas ir brihnischkigi, ka tew uštizets apgarot žilweku, waj tu nejuhti, ka tas tawu mahtes šahwofli padara šwehtu? Un ja tu to šaproti, tad tu newari žitadi, kà ar luhdšofchu širdi šargat un buht nomodā pahr topošcho dšihwibinu. Wiš, šo tu domā un dari, ešpaido tawa behrna attihštibu. Un jo wairak tu par to ruhpeees, lai tawā širdi buhtu wiš tihrs un labakā fahrtibā, jo škaidraku atšinu šmels ari taws behrns par fahrtibu un tihribu. Tāpat kà Deews dara šawu darbu, kà wišch rihto wišas leetas pehž šingras fahrtibas un likumibas, tāpat ari tew wajaga tšchalli par to ruhpetees, lai pateefi tewi mahjotu Deewam šwehtita dwehsele, ešlam taws bernš wehl peedsimis. Šo behrns atnes lihds pašaulē, to mehš šauzam par wina teefšmem jeb špehjam.

No tewis, mahte, atkarafees wispirms, waj schis teefmes buhs us labu, waj us launu.

Tà tad mums jarehtinajas ar eedsimtàm teefmem. Bet lai nu ari eedsimtàs teefmes no wezakeem in preefschwezakeem buhtu zil launas buhdamas, laba audsinaschana war tomehr no ta, kas behrnà eelifts, kaut fo labu istaitit. Zil dàuds „nenormalus“, waj „garigi maswehrtigus“ un „atpakal palikuschus“ behrnus mehs nefam eestahdè fanehmusch, pee fureem fakumà tikai pee katra atfemischti wareja peestrahdat. Un pehdigi mehs tatschu warejam winus eerindot kahdà no muhtu skolas klafem. Wini eemahzijàs lasit un rakstet un pat fastahdit masus domu rakstus, tà pamasam tapdami dsihwei derigi zilwefi. So pateesi audsinaschana dara loti dàuds, dàuds wairak nekà mehs to eedomajamees.

Bet nu drufku padomasim, kas audsinaschana ihsti ir. Audsinat nahk no wahrda „augt“. Kaut kas ir eefehs un tam jaug, jatop leelam un flaitam. Augschana eet us augschu, ahrà no semes, no putelkeem, pretin faulei un silajàm debefim. Kaut kas negatiws, bet dàuds apfoloschs ir rakts semè un no ta top nefamehrojami leels un spehziges, jauns radijums.

Kad jaeeefahk audsinat? Duhlit nahkamà deenà pehz dsimfchanas. „Bet,“ tu teikfi, „jaunpeedsimis behrns wehl neka nefaprot no tihribas un kahrtibas.“ Bes schaubam, fapraft winsch wehl neka newar, bet tomehr war jau tift peeradinats. To jau gan mehs sinam, ka behrnam wajaga fawas kahrtibas. Bet dàuds mahtes, pat leelakà daka ned d faweem behrneem ihstu kahrtibu. Birmà leeta te buhtu meers. Weenmehr 3—4 stundas meera starp ehdeenu reisem. Un to nu wajadsetu kahrtigi pehz pulkstens eewehrot. Ja masajam kermenitim nekauj kahrtigi fagremot usnemto baribu un pehz fagremofchanas atpuhstees, tad itin drihs wina wehders buhs nekahrtibà. Bes schaubam tew jausmana, ka behrns gul weenmehr faufs, bet to tu wari isdarit bes kà wiau modinatu. Un tad ari wajaga mainit wina stahwofli, pagreeft drufku us weenu un tad us otru pufi. Un kad wiau eh dina, tad

panem to maigi kleshpi un padseedi klusâ balfi kahdu maigu dseefminu preeffchâ.

Bateefi, mihlâ mahte, ja behrns ir paehdis un tihrs, tad zitas kopschanas winam naw wajadsigs. Schahdas mafas radibinas beeschi ir gulejuschas manas darba istabas stuhri. Sawu pudeliti un zitu kopschanu wini fanehma no kahdas kopejas. Es wineem zita neka nedewu, kâ schad un tad klusu musiku. Bet kâ wini par to preezajâs, kad tapa drufku wezaki un kâ wini mani mihleja! Weens no wineem wehlaß beeschi stahweja manâ dseeda-fchanas stundâ uf krehsla un tiklihdj es taifiju masu pau-siti, tad winfch aplika rozinas man ap saklu un leelâ maigumâ man ischuffsteja: „Mana mihlâ mahte!“

Mehs gan pirmajos dsihwibas mehnefchos neka nedaram, lai behrnus kaut kâ nodarbinatu, waj eerosinatu. Mehs ruhpejamees til par labeem eespaideem un luhkojam behrnu issargat no fkarbeem wahrdeem un trofschneem. Un muhfu behrni ar schahdu apeeschanos ir koti apmeerinati, wini tikpat kâ nemaß nekleeß un ir weenmehrfmaidoschi, tâ kâ mums pascheem leels preeß par wineem. War tuhliß redset, kâ teem pareisa fahrtiba. Un ar ihstu, fmalu behrna nojauschanu wini eemihl fahrtibu, kuzâ eewadita wina masâ dsihwite.

Wisi eewehrojamee audsinataji ir weenmehrfazijusch, kâ lihds 3. dsihwibas gadam audsinaschanas pamateem jau jabuht likteem. Ir flitti, kâ pee muhfu jaunatnes tas til mas top eewehrots. Zil beeschi mehs dsirdam, kâ mahtes sawu 3-, 4- waj 5-gadeju behrnu nerahnuibas aissstahw ar to, kâ pee maseem behrneem par audsinaschanu newarot buht wehl ne runa. Un taifni pirmajos gados wajaga wiswairaf audsinat. Jo jaunafs kozinsch, jo weeg-laki winfch kaujas lozitees. Tad wina wehl war taifni pee fahrts peeßet. Bet tiklihdj winfch tapis lihfs, tad jau ir par wehlu.

Gruhatai gan ir ar tihribu. Bet peeradinaschana pee fahrtibas fekne ari scho darbu. Fahrtiba nowed pee paschfawaldischanas, kas ir pretstats paschmihlibai — wifu netikumumu mahtei.

Tāpehž audsinafšana pee fahrtibas ir reiše ari audsinafšana pee tihribas, beš furas ari firdsškaidriba nemas naw domajama. Zita neta fewiškta te darit ari newar, kaut gan tas ir warbuht wišwarigatais jautajums wišā audsinafšanā. „Swehtigi ir tee firdsšklište, jo tee Deewu redsēs,” — tas lai ir juhsu wadoschais prinzijs. Ruhepejatees, lai juhsu mahjā walditu tihribas un fahrtibas gars, kas reiše buhs ari Deewa gars.

Usmaneet, ka juhsu behrni nahk fakarā tilai ar tikumigi tihreem zilwekeem. Negribot un nesinot pahreet wiau eespaidi uš behrnu. Wišwairak tur, fur wišmasaf par to domā, eedarbojas wini wišstiprak. Weens weenigs launs sehns war šamaitat tawu un daudsu zitu behrnus. Tadehk šhini šinā wehl wairak kà zitos gadijumos es tew šku: eetin šawu behrnu no wišam pufem aišluhgšanā. Zitadi tu wiau nepafargafi. Mehš weenmehtradišim zilwekus, kuri to jautajumu: „waj tu wehl ziti, ka šahrkis nes behrnus?” išleetos kà eewadu wišadām nekithribam un ar launu šmihnu azis iškuštēs tās nesamaitatam behrnam aushi. Nebihštees nekad šawam sehnam waj meitinai pajautat: ar ko tu ej kopā uš školu? par ko juhs šarunajatees? Un lai pee tam tawās azis atmirdš luhdsofchas mahtes firds. Lai Deews dod, ka tawam behrnam naw šaunigi janokar galwa. Un ja wišsch šawā weenteesibā peenahk pee tewis un jautā par leetam, par kurām parasti nemehds runat, tad neaišdsen wiau weenfahršchi ar wahrdeem: „ak, par tahdām leetam neweens nerunā!” Neatlaid wiau ar šahdu puspateesigu išrunafchanos. Ja tu tai brihdi nejuhtees tik štipra, ka waretu wišu išstahštit, tad šaki: „nu, šahdu zitu reiši es tew wišu išstahštischu. Neklausees no ziteem behrneem neta, ta ir šwehta un augsta leeta un par to šarunā koti nopeetni.” Un tad tu ar Deewa palihgu reiš ušdrofchinees behrnam wišu pašahštit, kad nahk tas šwehtais, klufais brihdis, tad runā mihligi un gudri par to leelo brihnumu, ka tawš behrnš atradees sem tawās firds, ka wišsch ir daka no tawās meefas un ašinim.

Par tik intimām leetam newar beeshi runat. Bet

tomehr, kad sehni nahk jau wairaf gados, winus wajaga fwehtâ nopeetnibâ pamahzit, ka ari wiau paschu meesa ir ļaujas ļauks, kur teem jatop par uswaretajeem. Sefo ļaweem behrneem wisapflehtakos firds faktinos. Wini tew to atmafjās ar behrnischku uftizibu. Tu nefad, mihtā mahte, nezeetisi ļawā mahjā neglihtas bildes, flittas grahmataš un nekreetnas dseefmas waj wahrduš.

Bet warbuht tu fazifi: „Do wišu es jau esmu eewehrojuši. Es esmu wišas puhles peelikuši, lai wina ņargatu! Un tomehr man ir bail par wina firdsščlihtibu.“ Žeb tu nopuhtees: „Ja, es esmu gan ņcho to nokawejuši, bet ko nu darit?“ Žr mahtes, kuras ar to lepojas, ka winaš wisruhpigakās mahtes, bet pateesibā neredš masato ņekmjū ļawā darbā. No kam tas nahk? Winaš gribeja wišu paschas darit un aismirša, ka fwehtiba war nahk tikai no augšheenes. Žitas atkal ir par mas darijušchas. Rà lai nu wišu to iřlabo? Waj til nu newajadsetu ķertees pee dšelis stingribas? No ta gan peefargees! Žr pareiši, ja ihšta rupjiba un nekihtriba teel fwehtās dušmās fodita ar ņiteeneem. Bet par daudš stingribas ņaruhgtina behrnuš un ņalausch wiau uftizibu pret audsinatajeem.

Mums daudšos gadijumos atleek tikai weens lihdselkis: pazeetiba. Un ja tikai to nepasaude, it ihpaņchi, kad ir las ņewiņchi gruhts un nepaneņams, tad Deewš pats dod ļawu fwehtibu wisbrihniņchiĆigakā ľahrtā. Un wehl, mihtā mahte, nepeelaid nefad iřdewibu ņcho to mahžitees par behrnu audsinaschanu. Tagad beeschi top ņariĆkoti wiņadi mahtes walari. Žr mahžitaji, ņabeedriĆki darbineeki, ņkolotaji, kuri laņa atteezigas ľeĆzijas. Smelees pee wiņeem padomu un parunaķees par wiņam leetam. Warbuht tew jau ir beeschi hijis pee ņewis janopreezajas, ka tawam masajam ir jau ņaķehga par tihribu un ľahrtibu. Warbuht wiņņch jau ir ľahdreiš atraidijis tawu roku, ņaķidams: „es jau pats to waru.“ Warbuht wiņņch ľā Reinitim praņija jau no tewis ľahdu darbū. Un tad wiņam buhs gaķjis tapat ľā Reinitim, kurņch no ņaĆkuma newareĆja ween deesgan ahtri ķertees pee darba, bet peĆdigi tu eewehroji, ka wiņņch nemaš wairš nedara. Ro

nu lai dara? Modernee laudis gan teiktu: „Lauj wiņam meeru! Lai wiņsch attihstas brihwi un dara tikai to, kas pašam patihf.“ Bet mehs domajam zitadi. It kà mehs smalku lozinu peestiprinam pee lahris, tà mums ari jadod behrnam kahds peeturas punkts. Jo dsihwaks un apdahwinataks ir taws behrns, jo wairaf tas wiņam wajadsigs.

Un tà mehs dabufim Reiniti atkal rokà un peespeedisim reis usfahkto darbinu atkal turpinat. Tad kahdu brihtinu wiņsch daris slikti fawu darbu. Puhlesees tur apfahrt un tomehr nela nebuhs padarijis. Wajaga weenmehrs paskatitees un wiņam to atgahdinat. Un itin drihs pehz tam, kad es atkal jautaju: „Nu, Reini, waj tu neefi pee fawa darba?“ fkanēja atbilde: „Es esmu jau to padarijis.“

Kad tu, mihtà mahte, kahdreij agri no rihta waretu eefkatitees muhsu eestahdè, tad tu pabrihnetos par to ainu, kas tew atklahtos. Tu redsetu pawifam mafus puiſeniņus un meitiņas, kas jau pašchi prot apgehrbtees un palihds ari masajeem klehpja behrneem, peenesdami klah tihras drehbites, peena pudelites u. z., kamehr pehdigi wiſi 80 behrni ir pilnigi apgehrbti un tihreem deguntiņeem un fafukateem matineem.

Un pehz tam atkal katrs stahjas pee fawa darba: zits meiteņu gulamistabà, zits sehnu istabà, wehl ziti dahrsà un us trepem. Katram jaatfeds fawa gultina un jaiswehdina. Un kad nu wiſi garà rindà puhlās ap fawàm gultinam, tad isskatàs, it kà mafi ruhksichi buhtu pee darba. Un tad nahf Kate, lai issukatatu masajeem galwinas. Meiteņu istabà rihklojas Billite, Karlitis iņnes podiņus wannas istabà, kur Maksis wiņus isbersch un fagatawo tihru wannu. Wiſàs malàs ir roſiga kustiba: teef berstis un flauzits, masgats un putinats un ahtri wiſa leelà mahja ar 13 preekschlogeem un 3 stahweem fawesta lahrtibà. Tad pulksten 8 wiſi behrni fwinigà ghajeenà, musiklai fkanot, dodas lejà us luhgschamu.

Un tà tas eet wiſu deenu. Behrni pašchi usklahj fawu galbu, wiņi usklahj ari audſinatajeem galbu, no-

masgā traufus! u. t. t. Behz ehšchanas ziti nodarbojas wirtumē, daschi jau palihds pusdeenai kartupeļus mišot, ziti nograhbsta leelo ušbrauzamo zeku. Ari dahrsā eet jautri. Wišur šakā šahlitē redš grupinas štrahdajofchu behrnu. Seme teefšusrakta, lapas nograhbtas no zelineem, teef rawets un laistits. Pagalmā wezakee sehni jahgē un flalda malku. Tapat ari tihrumā leelakee jau palihds šahdit kartupeļus. 11—13 gadus wezi kurbneefeki ari labpraht buhtu tur aišfrehjušchi, bel uš mahtes peerunafchanu nu wini fehd noleekufšchees pahr šawām leestem un ušzihīgi štrahdā.

Un wakarā! Tad nu wajaga wifseem dotees pee meera. Rahda kopeja nomasgā masoš sehnuš wannas istabā. Šahnitis winus noslauka un pašneedš katram šobu biršiti un nafts krekliuu. Alekšis ruhpejas par to, lai katrs behrns šalittu šawas drehbites ruhpiģi uš krehsla pee gultas, lai rihtā atkal wišu waretu atrašt. Atkal wišā mahjā wiši kustas par fahrtibu un tihribu.

Seela daschadiba te redšama. Bet wišš pamasam noriřinas fahrtīgi un ihštā laikā, tā ka šwešcham atleek tiš nopreezatees. Beš šchaubam, to ari mehš finam, ka wišš tas malkā daudš puhlu.

Šit beeschi mehš nedabujām apmehram 12—13 gadus wezus behrnuš, kureem bija ta parafcha nekad nedarit to, šo leek. Kawellis bija ari tas, ka gadijās kahda audšinataja, kurai šchita, ka labaki padarit pašchai nekā gaidit, kamehr fchahdi behrni šo padara. Wini efot wehl maši un nejehgās. Bet lai eemehrojām: katrs zeksch uš labu weš zaur gruhtibam un kawekkeem. Un tikaš tas aišneegš mehrki, kam buhs laba griba, pazeetiba un mišlestiba uš deewiřchtu Beštitaju.

Weeschi mums bij atkal no jauna jaeešahl, kad eestahdes „mahtes“ prombušchanas gadijumā darbi bij nolaišti. Un tagad mehš nu ešam tikušchi tiš tahlu, ka ari pašchi majakee, 8—9 gadus wezee behrni, jau pilnīgi pahrwalda wišus mahjas darbus. Wini prot linoleumu notihrit un parketu špodrinat un darit wehl zitus darbus, šo parasti mehds darit tikaš peeeauguščhi. Ja wiši behrni jau agri

dabutu wingrinatees mahjas darbos, — kahda ta buhtu fwehtiba! Un kaut es ari buhtu miljonaru apprezēju, maneem behrneem tomehr wjadsetu pascheem famus sabalus spodrinat un zitus peenahkumuš ispildit. Kā lai audsina kahdu zilweku pee kahrtibas, kad winsch pats naw isbudijis darba wehrtibu ar sawam rokam?

Mehs mehginam sadalit darbu kahrtigi katram behrnam pehz wina spehjam. Mehš bihtamees no pahrmehribas, ka ari no pahraf neeziga peenahkuma. Tikai newajaga tahdas ahrigas drefuras, kas atnem behrneem preeku un apspeesch winau jautro tshaloku. Mehš gribam tikai tahdejadi winus eespaidot, lai tee augtu us augsthu; lai darbs top par peeturas un atbalsta punktu un ne par wascham, kas aiskawe winau attihstibu.

Un tagad es jums ari pastahstijchu, kapehz mehš behrneem jau tik agri dodam musiku. Tapehz, ka musika ir waloda, kuru war jau tad runat, kad tawi behrni neprot neweena wahrda; ta ir faite, sapraschanas lihdsjektis starp tawu un otra zilweka dwehfeli. Dseedi sawam behrnam klusus, skaidrus tonus preekshā! Gan jau ees, lai zil wahja balss ari tew nebuhtu, pamehgini ween! Un nowehro, zil faldi winsch tad smejas. Tu tshuksti winam wismaigata balsi mihlinaschanas wahrduš, kahduš tik karstaka mihlestiba speh atrast. Ak, zil gaischa un skaidra paleek tawa behrna fejina! Un preeka pahrpilniba winsch peespeesch laime sawu galwinau pee tawas kruhts. Ari istunati wahrdi ir musikali, ja wina nahk no mihlestibas pilnas firds. Un ta behrns tos sajuht ka musiku. Neapsinigi un tomehr pilnigi behrns padodas harmonijas kahrtibai. Waj tu, mihla mahte, ari saproti, kahds spehks tawai balsij behrna dwehfelē? Dodi sawam behrnam ar sawam azim un firdi un luhpam meldijas — dsirdamas un neddsirdamas, dsseedatas waj runatas! Lauj, lai sposcha gaisma, kas tagad pluhst no tawas paschaisleedsigas firds, eestaro behrna dwehfelē un modina jau tagad wina firdi skaidribu, kas wajumu tapt par aissfargu pret tumscham waram un kahrdinawumeem.

Waj tu nejuhti, ka ir starpiba, waj nu tu zeeta, drau-

dofchā balsi ufkleeds: „Tu nerahtnais behrns!“ jeb tawa roka maigi noglahšta behrna galwiau un farštā mihlestibā pahrmar wina stuhrgalwibu wahrdeem: „tu tatšchu efi man mihššch!“

Pirmais panehmeens šaraušta un ismehtā wifus labā krahjumus behrna firdi un tur top leelakā nekahrtiba. Dtrais šatur maso mešchonigo dšihwibiau, kas pašchlait raifas no groscheem wakā, un ušwed wiau atkal uš ihštā harmonijas un kahrtibas zela.

Gemahzi šawu behrnu labpraht ufklaufitees tawu balsi, tad winsch kaupees ari no tās waditees un tiks audsinats uš kahrtibu un tihribu. Tas netrauzēs, ja tawai mihligai balsij wjadšēs ari isteikt kahdreif šmahdejumu tawam behrnam. Es waru apleezinat, ka tas derēs uš ilgaku laiku, ja tu reis wehlā wakara štundā fazifi šawam behrnam: „Ja, mans mihštis, nu tu atkal šawu darbu jau trihs deenas neefi weizis, es tur neka newaru darit, zelees nu un ej to padarit.“

Tikai atturees no bahršchanās! Ušmani, ka wini nekad to no temis nedšird, pat ne tee wišmasafee. Zif daudš nekahrtibas eenefam behrna firdi, ja winsch tikai weenu weenigu reifi dšird wezaku strihdu šavā štarpā! Wini mihl kā tehwu, tā mahti weenadi. Kahda plaiša rodas wiau dmehšelēs, kad wini redš abus mihštakoš zilwekus strihdū!

Dšeedeet kopā ar šaweem behrneem! Lai mafee wingrinas pirmajos šolos tawas dšeeemas taktā. Dšeedeet ar wineem wakara luhgšchaniau, kad juhs fehdāt pee gultinam un turāt masās rozinas kopā. Zif daudš tad atkal tiks juhšu štarpā nokahrtots, kas pa deenu bija nogrehšots kā no tawas, tā ari no behrna pušes! Un ir tik labi apšinatees, ka war ar tihrām domam eemigt.

Dšeedi ar wineem pee darba, kad tu mišo kartupekus, waj uškop ištabas, waj rauš ogas un lahpi šefes, waj zitu šo. Kad es pehž ehšchanas dširdu kaut tur Šmila balsi, ka winsch dšeed kahdu dšeeeminu, tad mehš jau wifš šinam, ka Šmils šlauka, waj zitu šo štrahdā, jo pee wina eet wišš pehž ritma. Kad Anšim agrak wjadšēja

flauzit werandu, tad wiaſch peefehja ſlotas galà ſawu mutautinu par karogu un dſeedaja kahdu patriotiſku tautas dſeefminu un pee tam taſti ſtrahdaja lihdſ. Diwbalfiga dſeefma man weenmehr leezina, ka blakus kaut kur diwi behrni kopà ſtrahdà. Un it ihpaſchi laukà paſtaigajotees ir tihri dabigi dſeedat. Pehz kara ir eewee-fuſchàs wairaf kara un kareiwju dſeefmas. Bet lai nu winas buhtu kahdas buhdamas, jaraugas, lai tikai tiktu dſeedati tihri toni. Ari ſchi ſkaidribas nojauſchana pehz dſirdes weizina wiſpahriego fajehgu par tihribu un kahrtibu. Nekas nemar labaki audſinat uſ kahrtibu un tihribu, kà kahrtigs darbs pee muſikas ſkanaan un ſem mihtas mahtes wadibas. Taſts noſihmè wairaf nekà to war eedomatees. Un zilwekam, kam ir tà ſauzamà „taſts“, tam ir ari kahrtiba un tihriba wiſà dſihwè.

Behrneem jamahzàs miſhlet kahrtibu un tihribu kà kaut ko ſkaiſtu. Lai taſ naw kaut kaſ tahds, par kura neeweh-roſchanu wezafi weenmehr bar behrnus, bei gan tahds, par ko wiſi preezajas. Ari wiſmajakais behrns labpraht ſteepj leelo ſlotu, par kuru wiaſch wehl nemaſ neſpehj waldit. Lauj wiaam to. Uſdahwini wiaam uſ ſwehtkeem maſu ſlotinu un paſlawè wiaam: „zil ſkaiſti tu eſi iſflauzijas!“ Atkauj wiaam eerihot ſawu lektu kaſtinu. Tikai peefodini, ka behrnam paſcham jaetur pilniga kahrtiba. Nemees pazeetibu un nedſen wiaus weenalſigi prom, ja behrni weens pehz otra nahl pee tewis pehz papira, naglinaſ waj kahdas auklinaſ. Eſ eſnu apnehmuſees ſaweem 80 behrneem eeſtahdè wiſu dot, ja wini ko derigu man praſa, un nekad toſ neatraidit. Un kad nu wiaam pehdigi nahl un ſauz mani paſtatitees, tad weenmehr ir jaet, kaut ari nebuhtu nemaſ laika, un japaſlawè behrnu darbs.

Eſ reiſ atdewa trim deesgan prahtigeem ſehneem ſawu iſtabinu, kad mums kopejà iſtabà wairſ nebija weetas. Deenu pehz tam kahds no wineem rakſtija ſchahdu wehſtuli: „Mahte eedewa mums paſcheem ſawu iſtabinu. Te ir koti ſkaiſti. Mums ir galbinſch, kumode un wehl waſe ar puſem.“ Un zits zaur zitu kuhdſa:

„Waj es drihlftefchu istabinu tihrit?“ Un kad Jurim to atwehleja, tad wiafch steidšās apleezinat: „to pahrejo darbu es ari wehl padarišchu.“

Beefchi es esmu nopreezajufēs, ka meitenes ar ihstu feemifchēgigu smalkšajuhtu uspoša kahdai jaunai audsinatajai istabu. Bet beefchi ari sehni nahza pee manis ar jauta-jumeem: „Waj es newaretu tagad isflauzit pagrabu?“ jeb „klafē logi ir til netihri, waj es nedrihlfletu wiaus no-špodrinat?“

Sinamā mehrā wineem wifēem jau ir šajehga par kahrtibu un tihribu. Seemasfwehtkos wifē preezajas par dahwanu galdu. Preezajas par rotaku leetinam un ari par kahdu jaunu darba rihku. Un katrs ari tahdu dabū. Un kad es wafaros apstaigaju gukamistabas, tad es atrodu behrnus faldi aismigufchus ar jauneeguhām leeti-nam rokās.

Mahf ari gadijumi preefšā, kur behrns israhda pre-toschanos un negribu strahdat. De nu jaaisrahda, ka wajaga kalpot kā Deewam, tā zilwekeem un ne tikai dših-wot pašča prahtam. Tad es šaku wianam weenmehr: „Nu ej un pahrdomā.“ Un pateefi, nepaeet ne zeturt-dafstundas, kad mans sehns jau atgreesees un apleezina, ka grib wifu darit, ko wianam leef. Lai Deews dod, ka muhfu audsinafchanā behrns pateefi aug uf augfchu!

Zaur to mums top ufstahditas leelas prašibas. Neko nelihds, ja mehš ar bahrschanu un fodifchanu peedabujam behrnus pee kahrtibas un tihribas. Behrneem jamahzas mihlet kahrtibu un tihribu no mahtes, kura zaur laipnibu un mihlibu, bet tomehr ari ar sinamu stingribu prot eedwest, ka mahtei ir jaklaufa. Un tas praša pilnigu no-dofchanos. Nepeeteel, ka mehš šewi ahriigi kopjam un turam tihrus, mums wajaga ari muhfu eefšefjo zilweku pahrwaldit un ruhpetees ari par šawu nemirštigo dwehfeli, lai ta buhtu weenmehr balta un kahrtibā ar Deewu. Wianu mums wajaga weenmehr audsinat uf augfchu. Un dauts palihds, ja mehš protam eeturet ihsto toni. Mehš beefchi nowehrojam, ka pee weenas audsinatajas behrni dara darbu it kā negribot un wianeem nemas neweizas, pee

otras turpretim noteef pat fazihkfte, — kurech labaf un ahtraf fpehs padarit, un weenmehr dsird preezigus iffauzeenus: „tas til bij jauki!“

Balfij, kura ifteizas perfoniba, ir fpehks. Bet nu neweens gan nedrihkft aifbildinatees: „Man jau naw tahda noteikta tona un nekad ari nebuhs. Tas man naw dots.“ Tad eeguhsti to. Waj tad tu doma, ka ir kahda starp mums, kam tas ta paschai no fewis nahzis? Ne, mehs wisi, kas til labprahht gribetu, lai mums buhtu balfis, kas fpehj eeguht behnu firdis, mehs eefim pee Ta, kas fazijis: „Kas juhs dsirdat manu balfi . . .“ un mahzifimees no Wina „laideet tos behrniaus pee Manis nahkt.“ Neefahksim neweenu deenu bef luhgshanas: „Debefu Tehws! Mahzi man mihlestiba un pazeetiba tapt faweem behrneem par fwehtibu.“ Tas ir weenigais zetsh uf pateefo un labo, un tas mahza ari muhsu behrnus audfinat wifa labâ.

VIII

Râ! lai audsinu şawâ behrnâ gribu kalpot?

R. Damms.

Tai atzeramees tilai nesen pagahjuschos kara gadus. Kas ta bija par fajuhfmu jaunos laudis, kad eenaids neeks brula paschu semitei wirsu un kad wajadseja eet un to aifstahwet! Tuhktofcheem labako jaunektu nenogaidijufchi nemas, kamehr waldiba wianu gadus eesauz, dewas paschi labprahhtigi zihnâs. Wini gribeja kalpot famai tehwijai. Tagad bija isdewiba parahdit, zil koti wini to mihl un waj ir gatawi fewi seedot tehwu semes glahbshana. Gan dascham warbuht bij gruhti schirtees no faweem mihlajeeem peederigeem, tee zihuijas fewi kahdu

brihdi, bet tad eefšēja balšs ušwareja: „Bet jaeet, tagad ir ihštais laišs kalpot!“ Un wini aišgahja. Tee gribeja buht famas walšs zeenigi pilšoni. Kalpošchanu walšij mehš stahdam loti augšti, mehš pat šauzam prezidentu par pirmo walšs pilšoni t i. kalpu, tāpat ari wina palihguš — ministrus par walšs kalpeem.

Tikai nesin kapehž muhšu deenās eeweefešs tahšs jehdšeens, kà wifur zitur muhšu šihkākà dšihwitē kalpot ir fauns. Kās muhšu deenās labpraht eet otram par kalpu? Tapt par kalponi nošihmē kaut ko pašemojofchu zilwekam. Beeschi behrni, kuri beids školu un kuru wezakeem nam isdemibas zitu amatu wineem mahzit, kaunas stahstit šaweem lihdsbeedreem, kà tee ees kalpot. Wini tikta isfmeeti. No ta nu loti bihstas un tapehž labat melo, waj wifā klufibā šameklē šew kahdu weetiau, kà nemeens lai nesinatu. Buht par kantoristi, kahdu mašchinraštitažu, — ta pawifam zita leeta. Pat weikalā pahrdeweja teef ušflatita labaki, kà weenkahršcha mahju kalpone. Bet tahdas pahrdewejas darbs jau ari naw nekas zits, kà kalpošchana. Winai pat wehl wairak jakalpo un jazenščas ispatikt katram, kas no eelas eegreesčas weikalā.

Wajadsetu reis eegaumet, kà katrā darbā, šahot no wisleelakeem walšs wihreem un beidsot ar weenkahršcheem rokpekeem, wifur ir kalpošchana ziteem. Ja mehš kahdu darbu waj amatu gribam nowehrtet, tad te nekriht šwarā dachba weids, bet gan ar kahdu ustizibu un apšinigumu wiašč teef strahdatš.

Šo wairak mehš par šcho leetu domajam, jo škaidrakš mums top, kà katra leela zilweka dšihwe ir tikai labprahtiga kalpošchana, un kà pateesi ari tikai tas zilweks war pašaulēi šwehtibu nešt, kas ir gataws katru brihdi kalpot.

Bet mums, kristigajeem, wehl ir atstahta daudš škaištaka aina par gatawibu kalpot un ta ir — muhšu Beštitažs.

Wiašč, Deewa Dehls, nonahja tumšibā, grehkoš pil-ditā pašaulē, lai atnestu winai gaismu, lai to atšwabinatu no kaunā waščam un westu zilwezi atpakal pee šawa debesu Tehwa.

Un scho mehrki — pafaulés glahbſchannu, — Kristus fafneedsa tikai kalpojot. Jesus pats faka par fewim: „Zilwela Dehls ir nahzis pafaulé ne lai Winam tittu kalpots, bet lai winſch pats kalpotu un famu dſihwibu atdotu par peſtiſchannu daubſeem“. Winſch, tas deewiſchkais, furam bij wiſa Deewa pilniba, Winſch peenehma kalpa gihmi un kalpoja. Wiſa Wina darbiba ir paſtahwiga leela kalpoſchana ar wahrdeem un darbeem. Katru reisi Winſch bij gatams kalpot zilwela nelaimé pee meefas un pee dwehſeles. Weenmehr Winſch nodewa famus ſpehkus otra kalpibâ. Un ja Wina dſihwe jau bij kalpoſchana, zif wairak tad wehl ne Wina nahwe? Kristus nomira par grehziſgo zilwezi:

„Kahda ta laime! Tu zeeti par mums un ſalihdſinaji muhs zaur ſawam aſininim. Tu eeguwis man peſtiſchannu ar to, ka miri pee kruſta.“ Ja, pateeſi, pahr muhsu Peſtitaja kruſtu ſtahw wahrds: tewis dehl!

Un ko Winſch mahzija, to apuſtuki wehſtija tahlak: „kas ſawam brahlim mihleſtibâ kalpo, tas ir Deewam patihkams“.

Bahwils, kam nebija pat ne labas weſelibas, nebijas taiſit tik leelus miſiones zekojumus. Winſch gribeja nabaga laudim parahdit leelako labumu; winſch neſa wineem wehſti no kruſta, ka wini war tift glahbti.

Behz Lutera wahrdeem kriſtigâ buhtiba iſteizas wina tizibâ un mihleſtibâ. Winſch paſklaidro, ka zaur tizibu zilwels pazelas pahri ſemiſkai dſihwei un top kungs pahr wiſam pahrejofcham leetam. Bet ſchi tiziba parahdas mihleſtibâ uſ lihdszilwekeem. Zaur ſcho mihleſtibu kriſtigais top „katra zilwela un katras leetas kalps“. Deews naw dewis dſihwibu mums paſcheem few, bet lai mehs kalpotu ziteem. Jo wairak kahdam zilwekam ir mihleſtibas pret famu tuwaku, jo wairak winſch ziteem kalpo, jo tahlak un wairak uſ preeſchu winſch teek ari pakafſtaigafchana Kristus. Kristus pats ir uſſtahdijis mihleſtibu kâ augſtako bauſli.

Par peemehru nemſim atkal kara gadus. Zif daudſ mihleſtibas toreij tika peerahdits eewainoteem un ſlimeem!

Simteem seewu demās labprahīgi uš kaujas lauka, lai tik waretu palihdsēt kaut kâ atweeglot zeeteju mokaš. Winaš nebijaš no daščadu flimibu peelipščanaš, nebijaš ari no lodem: winaš bija labprahīgas kalpot un pat upuret šawu dšihwibu.

Tâ mehs redsam, ka ūchahdâ gatawibâ kalpot flehpjas wiš tas ūkaištakais un zehlakais. Un tapehž ari wezateem pazelaš weemnehr no jauna jautajums: „Râ lai audsinu šawâ behrnâ grību kalpot?”

Atkal jašata, ka pirmais un labakais lihdsellis ir pašča peemehrs. Mums, zilwekeem, ir nu reiš leela pakaldariščanaš teekme. Un behrneem wina ir wehl stiprak atihštita. Beeschi par to war taišni brihnitees, kâ behrni attehlo šawus peedšihwojumus, pašči nemaš nejušdami, ka wini dara kašdam pakat. Kad dšird tahdu peezgadigu meiteniti, beeschi išeekas, ka pate mahte zaur winu runatu.

Šchi pakaldariščanaš teekme audsinafčanâ teek wehl loti maš mehri išeetota. Katram audsinatajam buhtu jaešpeesch ūw ūirdi dšiti jo dšiti, ka wina ešpaidš un peemehrs stipri eedarbojas uš behrnu. Tapehž ari ir no ūwara, ka lai zitus audsinatu, paščam jabuht audsinatam, paščam pahy ūewi stipri jawalda un jaweido wiša peršoniba, lai pilnigat waretu ešpaidot šawu audšekni. Tas dod daudš wairak, kâ wahrdi.

Tâ ari gatawibâ kalpot audsina labš peemehrs. Lai to apdomâ katra mahte, ūuras rokâš ūahw pirmâ audsinafčana. Behrns nowehro mahti, wišč eewehro, kâ wina paštahwigi par ziteem ruhpejas. Wišč redš, kâ wina gašdâ par behrneem un tehwu, kâ wina ūahw pee plihtš un gatawo ehdeenu, kâ wina ūchuj un lahpa un palihdš ūaweem behrneem ūkolas darboš un pee tam neilaišč ari jaunako no azim. Behrns mana ari, kâ mahte išturas pret ziteem lihdszilwekeem, kaš neetilpšt gimene, kâ wina ar tehwu waj draudšeni pahrrunâ leetas, ūur buhtu weenâ otrâ gadijumâ ziteem kaš lihdsams.

Tad pamostaš behrnâ ari teekme kaut ko tahdu darit, kâ mahte dara. Loti nepeedodami buhtu, ja mahte

kahdâ gadijumâ, kur behrnus nahf ar luhgumu, gribedams winai palihdsjet, to atgruhstu ar wahrdeem: „Tu jau wehl nefa newari, tu man efi tikai pa kahjam!“

Wajaga behrna prasibai pehz eespehjas nahft pretim un nefad to neatraidit, kaut tas ari nebuhtu tif ehrti.

Rahds leels preeks ir behrnam, ja winsch kaut kur mahtes darbos ir warejis winai palihdsjet un pehdigi dsird no paschas mahtes kâ usflawu: „Redsi nu, kâ tu man palihdsjeji! tã mehs tikam ahtraf gatawi“. Janoschelo ir tãs mahjas, kur behrni isaug leeli un wineem truhstf schis labàs audsinaschanas. Kur puhfch paschmihlibas aukstã wehfsma, tur newar attihstitees kalposchanas maigee seedi. Un beeschi fcho kluhdu newar wehlakã dsihwẽ wairs islabot.

Nesen man schehlojãs kahda mahte, ka winas peeau-guschãs meitas nemas tai nepalihdsot un tif dsenotees pehz ispreezam. Nabaga seewa, wina bij galigi peemir-fusi, ka torei, kad winas behrni wehl bij masi, wina bij darijusi gluschji tapat. Wina bij fuhtijusi sawus behrnus us elas, waj astahjusi winus weenus mahjã; katra kahrtiba dsihwofli bij isslehgta, un neweens neewehroja sawus peenahkumus.

Blakus labam peemehram no swara ir ari pamahziba, kura, sinams, tif tad eedarbojas, ja ta saweenota ar peemehru.

„Tu waretu man palihdsjet traufus ijnest“, faka kahda mahte sawai 6 gadu meitinat. Un meitina ruhpiigi panem pahris tafites un ir lepna, ka ari war ko darit. Jeb atkal mahte klahj galdu un behrnam ruhpiigi jaatnes schkihwis pehz schkihwa un janoleef famã meetà.

Zehws atnahf no darba. Zif koti winsch preezajas, ka masãs rozinas aisnes smagos sahbakus un atnes ehrtas kurpes! Un kad behrni top leelafi, af, zif tad mahjã dauds isdewibu kalpot kã ziteem gimenes lozefkeem, tã ari daschados darbos!

Wiswairaf jau schados mahjas darbos peegreesch wehribu meitenem. Bet newajaga peemirft, ka ari sehni aiznami palihgã, lai wini nedomatu, ka mahtei un

mahsam wini ir jaapfopj. Lai wini peerod pafalpot atfal fawufahrt mahjai, ja peemehram, tai kahda smaga nastâ nefama u. t. t. Rapehz newaretu ari sehnam tait: „Gefurini krahfni! Sawed kahrtibâ atflehgu“ u. t. t.

Kahdâ bagata wirfneeka gimene kalpone nedrihtsteja sehneem fpodrinat jahbafus, tas darbs bij japadara wineem pafcheem. Un ja mahjâ kahds wefeligs sehns katru reifi wifseem gimenes lozefkeem nofpodrina jahbafus, tad tas nemas naw tif nepareifi.

Muhfu laifos, it ihpafchi pehz kara, audsinafchana gan wispahrigi ir nostahdita deefgan flitti. Wifur fajuhutama pahraf leela mihfstuliba fchais jautajumos, un tas nahf behrneem tifai par kaunu. Dfihwe muhs nefanem ar fihda zimdeem, wina nefahdi neruhpejas, waj mums ir labi, waj ne. Tapehz kas grib faweem behrneem labu, tas lai gahdâ par stingribu audsinafchanas jautajumos. Wajaga buht stingram ari audsinot kalposchanâ.

Ir fklafds, ka newar no behrneem prafit darbus, kas eet pahri winu fpehjam, kas pahrpuhlê winus un, faprotams, lihds ar to rada behrnos negribu strahdat.

Usmaniga un apdomiga mahte gan tuhlin redsês, to war behrnam ufizet winai palihdsset, jo katram behrnam newar peeleetot weenu un to pafchu mehrogu.

„Man weenmehr jaftradâ, furpretim manas mahfinas tif rotafajas“, fchellojas kahda wezaka meitene. Behrnam tuhlin wajaga ifskaidrot, ka winam ir wairaf fpehka nefâ teem mafajeem un ka tapehz wina peenahkums ir wairaf palihdsset. Behrnus wajaga tâ eedwefmot uf fawfarpigu palihdsfchanos, ka wezakee tafni fajuh to kâ godu, ja wini wahjakeem war palihdsset un kalpot.

Kahdâ gimene, fur bija fefchas meittas, katrai no trim wezafajam bij jausnemas mahtes loma pee trim jaunafam. Winam bij jagahdâ, ka wifas leetinas teel turetâs fahrtibâ, ka fkolâs darbi ir padariti u. t. t. Un preeks bija redset, kahdâ jaukâ fafkanâ noriteja winu kopdfihwê.

Bet koti beeschi wifumafâ kopdfihwê — gimenes widû ftopp zilwekeem, furus Deems faweenojis, tif dauds truhft no gatawibas kalpot. Gefim ar atwehrtam azim zaur

kahdâ gadijumâ, kur behrns nahf ar luhgumu, gribedams winai palihdset, to atgruhstu ar wahrdeem: „Tu jau wehl nefa newari, tu man efi tikai pa kahjam!“

Wajaga behrna prasibai pehz eefpehjas nahft pretim un nefad to neatraidit, faut tas ari nebuhtu tif ehrti.

Kahds leels preeks ir behrnam, ja wiesch faut kur mahtes darbos ir warejis winai palihdset un pehdigi dsird no paschas mahtes lâ usflawu: „Redsi nu, lâ tu man palihdseji! tâ mehs tikam ahtraf gatawi“. Jano-schello ir tâs mahjas, kur behrni ifaug leeli un wineem truhft schis labâs audsinafchanas. Kur puhfch paschmih-libas aufstâ wehfma, tur newar attihstitees kalposchanas maigee seedi. Un beeschi scho kluhdu newar wehlafâ dsihwê wairs iflabot.

Nesen man schellojâs kahda mahte, ka minas peeau-guschâs meitas nemas tai nepalihdsot un tif dsenotees pehz ispreezam. Nabaga seewa, wina bij galigi peemir-fufi, ka torei, kad winas behrni wehl bij masi, wina bij darijufi gluschi tapat. Wina bij fuhtijufi fawus behrnus uf eelas, waj atstahjufi winus weenus mahjâ; katra kahrtiba dsihwokli bij isflehgta, un neweens neeewehroja fawus peenahfumus.

Blakus labam peemehram no fwara ir ari pamahziba, kura, sinams, tif tad eedarbojas, ja ta faweenota ar peemehru.

„Tu waretu man palihdset traufus isnesi“, faka kahda mahte fawai 6 gadu meitinat. Un meitina ruhpiigi paneem pahris tafites un ir lepna, ka ari war ko darit. Seb atkal mahte klahj galdu un behrnam ruhpiigi jaatnes schkihwis pehz schkihwoja un janoleef fawâ weetâ.

Zehws atnahf no darba. Zif toti wiesch preezajas, ka mafâs rozinas aifnes smagos sahbakus un atnes ehrtas kurpes! Un kad behrni top leelaki, af, zif tad mahjâ daudj isdewibu kalpot lâ ziteem gimenes lozekleem, tâ ari daschados darbos!

Wiswairaf jau schados mahjas darbos peegreesch wehribu meitenem. Bet newajaga peemirst, ka ari sehni aizinami palihgâ, lai wini nedomatu, ka mahtei un

mahfam wini ir jaapkopj. Lai wini peerod pakalpot atkal famulahrt mahsai, ja peemehram, tai kahda smaga nastâ nesama u. t. t. Kapeh3 newaretu ari sehnam teift: „Gefurini krahni! Sawed kahrtibâ atflehgu“ u. t. t.

Kahdâ bagata wirfneeka gimenê kalpone nedrih3steja sehneem spodrinat sahba3us, tas darbs bij japadara wineem pascheem. Un ja mahjâ kahds wejeligs sehns katru reifi wiseem gimenes lozefkeem nospodrina sahba3us, tad tas nemas naw tif nepareifi.

Muh3ur laifos, it ihpafchi peh3 kara, audsinafchana gan wispahrigi ir nostahdita deefgan flikti. Wisur fajuhutama pahraf leela mi3kstuliba schais jautajumos, un tas nah3 behrneem tifai par launu. Dsihwe muhs nefanem ar sihda zimdeem, wina nekahdi neruhpejas, waj mums ir labi, waj ne. Tapeh3 kas grih faweem behrneem labu, tas lai gahdâ par stingribu audsinafchanas jautajumos. Wajaga buht stingram ari audsinot kalposchanâ.

3e skaidrs, ka newar no behrneem prasit darbus, kas eet pahri winau spehjam, kas pahrpuhlê winus un, faprotams, lihds ar to rada behrnos negribu strahdat.

Usmaniga un apdomiga mahte gan tuhlin redsês, to war behrnam ustizet winai palihds3et, jo katram behrnam newar peeletot weenu un to paschu mehrogu.

„Man weenmehr jastradâ, kurpretim manas mah3inas til rotakajas“, schehlojas kahda wezaka meitene. Behrnam tuhlin wajaga is3skaidrot, ka winam ir wairaf spehka nekâ teem masajeem un ka tapeh3 wina peenahkums ir wairaf palihds3et. Behrnus wajaga tâ eedwefmot uf famstarpigu palihds3efchanos, ka wezakee taifni fajuh3 to lâ godu, ja wini wahjakeem war palihds3et un kalpot.

Kahdâ gimenê, kur bija fefchas meitas, katrai no trim wezakajam bij jausnemas mahtes loma pee trim jaunakam. Winam bij jagahdâ, ka wifas leetinas teel turetas kahrtibâ, ka skolas darbi ir padariti u. t. t. Un preeks bija red3et, kahdâ jaukâ faskanâ noriteja winau kopdsihwe.

Bet loti beeschi wistuwakâ kopdsihwê — gimenes widu starp zilwefeem, kurus Deems faweenojis, tif dauds3 truh3ft no gatawibas kalpot. Gefim ar atwehrtam azim zaur

pee dascheem zilwekeem winsch isaug, to jau leezina schein peemehri :

Luisse Schepler bij astonus gadus weza, kad fahdschâ iszehlâs ungunstgrechts un aischehra ari winas mezaku mahjinnu. Nemeens neewehroja kahdu nabaga wistu, kas breefmâs bija atstahjusti fawu ligdsu ar olam un skrehja apfahrt kleezdama un olas melledama. Luisse masâ firfina eeschehlojâs. Basam kahjam wina eeskrehja isdeguma meetâ, famekleja wehl ligsdas atleetas un daschas palikuschis olinas un noschdinaja apmeerinato putnu. Pate wina ari notupâs wistai blakus un to ehdinaja ar fawu truhzigo launagu.

To bij nowehrojis kahds mahzitajs un kad meitene kluwa peezpadmit gadus weza, winsch to peenehma fawâ mahjâ par kalponi.

Mahzitajam, kas nesen bij fanehmis draudsi deesgan nolaištâ stahwokli garigâ sînâ, koti ruhpeja jaunatnes audsinaschana. Winsch eerihkoja fawâ fahdschâ meitenem adischanas un schuhshanas skolu. Wina seewa ari bij pee tam koti peepalihdsiga, wina pate darbojâs lihds un gatawoja atteezigas skolotajas un ta staigaja no fahdschas us fahdschu. Wini pamudinaja ari Lussi darbotees lihds, un drihs wina tapa par wisweiflako skolotaju.

Bet nu wina ari pati wehl pahrdomaja, kâ waretu wairak palihdsiet. Wini nepatika, kâ behrni tikai lihds ar skolas apmelleschannu fahka mahzitees kahrtibu, jo wezakeem nebija laika daudj ar behrneem nodarbotees. Wini zaurâm deenam bija palaiști fawâ walâ, dausijâs netihri un noskranduschu pa fahdschu apfahrt un beeschi tapa tik patwakigi, kâ wehlf gruhti bij winus sawaldit.

Kad Luisse reis fastapa baru tahdu fawâ walâ palaištu behrnu, wina tos sawulzinaja ap sewi un fazija: „tagad es jums ko labu pastahstischu“. Tad wina panehma pafchu netihraho no wineem, nomasgaja to pee atas un tad wisus zitus pehz kahrtas, famehr pehdigi behrni tihri un godigi sehbeja us solina. Tad Luisse pastahstija wineem kahdu jauku stahstinu, padseedaja wineem dseefminu, pa-

rahðija bildes un tad behrni wehlaß aplaimoti isflihda, tad bij jau notureta pirmâ fwehtdeenasskola.

Luisse isstahstija sawam mahzitajam, kâ wina rikhoju-
fees ar masajeem behrneem un luhðsa, waj newaretu tur-
pinat tahdâ paschâ garâ. Tuhlin plans bij gataws un
tika nodibinata masajeem skola. Tas notifa wehl 18.
gadû fimteni, un tad esahkâs wispahriga wehribas peegree-
schana behrnu audsinaschanai.

Bet daudsi audsinataji neprot audsinat un lopt mi-
lestibas dsinu un dsinu us kalposchanu tahdâs jaunâs dweh-
felâs, kahda bij Luisse. Un mar pat nowehrot, ka beeschi
behrni, kas agrat israhðija deesgan mihtstu firdi un leelu
gatawibu kalpot, tapa wehlaß ar fliktu peemehru gluschi
auksti un paschmihligi laudis.

Ja behrnos ir teefme us paschmihlibu, tad pret to
wajaga farot ar wisu spektu. Par shehlumu jasaka, ka
beeschi paschi wezaki ir wainigi pee sawu behrnu pasch-
mihlibas. Weenmehr dsird wezakus sakam: „Muhsu behr-
neem wajaga eet labaki kâ mums“. Un tad nu wezaki
puhlas wisadi behrnus apkalpot un sagahdat teem da-
schadas ehrtibas. Wehlaß, tad behrni ijaug, wini skatas
us saweem wezakeem kâ no augsthas.

Ja wezaki par daudj behrneem kalpo un wisu ispilda,
tas wehlaß ruhgti atreebjas. Wajaga tomehr palikt pee
tam, ka behrni ir behrni un kâ tahdeem teem japadodas
saweem wezakeem. Tahds ir Deewa eefahrtujums un kas
eet pret to, tam pascham jazeesch kaumâs fetas.

Beeschi nahk ari preeschâ, ka behrni negrib kalpot ne
ais paschmihlibas, bet baididamees no gruhtumeem un
kahrodami ehrtu dsihwi. Par peemehru, paschlaif wini
lasa kahdu koti skleistu un interesantu grahmatu, bet te at-
skan pawehle: „Atnes man to un to!“ „Nomasgâ trau-
tus!“ u. t. t. Ar leelu nepatitschanu behrni eet ispildit,
pat daschreis pawisam atfakas klausit. Un mahte, kas ir
par daudj mihtsta un laba, atkauj wineem to, fazidama:
„Un lai tad paleef, es padarischu pate!“ To nu newa-
jadseja wis darit. Ja reis kahda pawehle dota, tad wa-
jag ari gahdat, ka ta teef ispildita un netikween tai paschâ

azumirkli, bet ari labpraht un ar laipnu feju. Uš to ja-luhtojas koti stingri.

Ja mafus behrnus wajaga peedabut pee kahdas pa-falpoſchanas, tad jamehgina kautkà wiaus uš to pamudi-nat; iſſklaidrot ſhini wezumà wehl ir neeefpehjams un ari newajadfigs, jo behrnam wiſpirmš jamahzas abſoluti paklauſit. Turpretim, ja behrns nahł jau leelaks, wina ſapraſchana nobreeſt, tad war winam ari paſklaidrot.

Mahte tad war fazit: „Nu palihdſi man, zitadi eš ne-tiſſchu gatawa“, wai „man ſchodeen eet koti gruhti, un tu wari atweeglot manu darbu“. Ja audſekniš redš, kah-dam noluhkam ſchi uſmudinaſchana bij darita, tad wiſch to neuſnemš wairš kà ſpaidu un padofeš labpraht. Wiſ-pahrigi pawehlei pamaſam buhtu japahrwehrſcháš eeroſà waj padoma doſchanà. Wezafam behrnam audſinatajš lai top par draugu, kam behrns war pilnigi uſtiſetees.

Kur taš eefpehjams, nebuhtu jau nemaš til ſlikti, ja wezaki eepreeſch kahda paſahuma aprunatoš ar wezako dehlu un meitu, dalitoš ſawàs domáš. Tad pazeetigi ja-noklauſas ari behrna padoms un janowehrte, waj tam ari ir pamats, waj nē.

Kahda wezaka ſeewina guł flima beš kopſchanas un uš-raudſibas. Mahte nu war kopigi ar meitu pahrlikt, kahds ehdeens buhtu tai wiſſpehziſchals un waj deretu paſaukt ahrſtu, waj darit ko zitu. Tahdà garà eewaditš, behrns patš eeguhſt ſapraſchanu par leetam un ſahł ari patſtah-wigi domat, kur wiſch waretu ko palihdſet.

Sabs palihga lihdselkliš audſinaſchanà ir laſiſchana. Wezaku uſdewums ir zeefchi raudſitees uš to, kahdas grah-matas behrni laſa, jo grahmatu eepaidš ir milfigs. Ari audſinaſchanà uš falpoſchanu grahmata nahł wezakeem pa-lihgà, un proti, tahdas grahmatas, kur ſkaiſti un peewil-zigi teef attehlotas mihleſtiba uš lihdszilweſeem un paſch-aijleedſiba. No tahdam grahmatam iſſtaro zehla un augſta dſihwe, kur ari behrni lihdsi dſihwo un kuru ſtipri uſnem ſawà dwehſelē. Tahdas leetas eedarbojas dauſ wairak nekà wahrđi un pamahzibas. Beefchi mehš dſir-dam no kahda wezaka zilweka, ka jaunibà wiſch to un

to lašjīs un wehl tagad atminotees un par to weenmehr domajot.

Vašišchana modina pašchdarbibu tahdâ mehrâ, ka pats behrns šahł pahrdomat, kur un kâ buhtu lihdsams. Un katras audšinaščanas pamatâ ir patstahwiba kâ beidšamais mehrkīs. Audšinatajam pamašam jaattahlinajas no audšekna, jatop newajadšigam. Waž wežaki war peedšihwot ko škaištaku, kâ redšot, ka behrni pašči, ne no weena nepamudinati, šahł pahrdomat un darit ko labu? Tahdi wežaki war meerigi flehgt šawas azis. Kas šawas behrnos buhs mahžijīs gatawibu weenmehr kalpot, tas peedšihwos, ka wini buhs uštizigi netikween šavâ nodarboščanâš weetâ, — jo katrs amats praša katru azumirkli kalpoščanu, — bet notiks tâ, ka wini mihleštibu buhs fehjušči un ari to plaus. Un tas buhs tas labakais mantojums, ko wežaki aštahš šaweem behrneem. Žilweks ar mihleštibu širdi un gataws weenmehr kalpot un palihdset nejutifees nekad aštahš un nelaimigs. Wišč juhtas šaweemots eekščkigi ar otru žilweku, wišč ir kâ ložeklits leelâ fehde.

Un tâ tad, kas buhs audšinajis behrnus uš kalpoščanu, tas pašargâš winus no weentulibas un ismišuma.

Un wehl kas! Wišč eedos šaldu eepreezinajumu lihds, kad ušnahš gruhti brihšči, jo dšihwe tos dod deesgan beešči. Nekas newar žilweku tâ eepreezinat un apmeerinat, kâ mihleštibas darbs, ko wišč parahdijīs šawam tuwakam. Tas palihds ašmiršt un ušwaret šawa pašča šahpes un behdas, dod špehku atkal dšihwot.

Wežaki grih, lai winu behrni top laimigi. Bet laime neatkarajas no ahriga špoščuma un no semiščlam mantam. Pateši laimigs žilweks ir tas, kas uštizigi ispilda šawu peenahkumu un kuru ari lihdszilweki zeeni un mihlē. Bet kad žilweks ispilda šawu peenahkumu? Kad winu mihlē un zeeni lihdszilweki? Kad wišč ir labprahtigs kalpot?

Tapehž lai daritu behrnus laimigus, lai dotu ihsto preeku, tad audšinašim winos gatawibu un gribu pašah-

wigi kalpot. Mahzišim to ar labu preekššihmi un ar wahrdeem! —

Tas Kungs Jezus šwineja ar šaweem mahžekteem Pašafwehtus; Wiašč eestahdija šw. wafarehdeenu. Te winšč peežetas un mašgà šaweem mahžekteem kašjas. Wiašč, pafaules kungs un waldbneeks, nolēžas pee wahjā, grehzigā zilweta, lai wišam kalpotu. . .

To Wiašč patš ari paškaidro ar teem wahrdeem: „Breekššihmi es jums ešmu atšahjis, lai juhs darat tāpat, kā es jums ešmu darijis.“

Pašalpīgā mihleštibā zilwekteem janahš weens otram preti jo „pee tam katrs nomanis, ka juhs ešat mani mahžekti, ja jums ir mihleštiba šawā starpā“.

IX

Rā lai audšinu šawā behrnā paššawaldišchanos un atšazišchanos?

S. Knauts.

Mehs atzeramees no muhšu školās gadeem, ka klafē bija tahdi školneeki un školneezes, kuri šawu spēhju deht lika us fewi wišwairat zeribu, bet wehlašā dšihwē no wineem nefas neišnahza. Rā tas gan wareja notiki? Wini nebij mahzijuschees pašči fewis šawaldit. Nahza daščadas dšinas un kaišlibas, kuras pašdorija wišus par wergeem, un nu nelihdseja wairs nešahda gudriba, ne apšehriba, pat škaištatee talanti wairs nedereja.

Oete reiš fajija: „Wišs, kas muhšu prahtu apgaismo, bet nedod mums wiškundšibu pašr fewis pašcheem, ir paš šamaitaščanu“.

No otras pufes, mehš sinam, ka ir laudis ar tahdâm widejam un pat deefgan mafâm fpehjam garigâ finâ, bet turi tomehr deenâs ifnahkufchi par derigeem amatneefkeem, fareiwjeem un tirgoneem. Wini bij mahzijuſchees pahf fewi waldit, nodot famus fpehtus tahda weena gaischa mehrka kalpibâ un naw lahmuſchees padotees daſchadeem garaſtahwoſkeem un dſinam.

Kam ir bijuſi darifchana audſinafchana ar ſtipri palaiſteem un gruhti eefpaidojameem behrneem, tas beefchi atdurfees uſ ſcho behdigo pateefibu : wezafi naw audſinajuſchi behrnos pafchfawaldi chanos. Te ir daſchadas dſinas, praſibas un kaiſlibas ſawairojuſchâs kâ neſahles dahrfâ un draud nomahkt katru labu ſtahdinu, ko audſinataji mafajos ſtahdijuſchi.

Daſchi gan domâs, ka audſinat behrnos pafchfawaldifchanos un atfazifchanos ir kaut kas pahrfpiblets, ka tas tik ir jauni ſpaidi un aſaras un pedantiſka fihtu-mainiba. Muſhu mafeem, newainigajeem mihlukeem tahdas leetas nemaſ nepeefſtahwot. Waj naw labafi, kad mehš laujam muſhu behrneem brihwi augt un attihſtitees tâ, kâ Deems winus ir radijis, lai parahdas wina ihpatnibas un lai zihnâ ar fewi un aptahrtni wina ifaug par origineleem rakſtureem? Ja, tur mums nebuhtu nekas preti, ja tikai neſahles un tâs kaunâs dſinas neaugtu daudſ ahtrak un kuplak, kâ laba fehkla un labâs fpehjas. Dſihwe rahda, ka brihwi ifaug newis perſonibas bet kaiſlibu wergi, kureem tad pehz ir tik weena aiſbildinaſchana: „Es nu reiſ efmu lahds un tur nefa newar darit.“

Nè, audſinaſim famos behrnos pafchfawaldifchanos. Bet beſ ſchaubam, tas jau nenofihmès, ka mums wiſur ap wina jauno dſihwibinu ir jaleef drahſchu aiſſchogojumi un paſtahwigi jakomandè: „Medari to un to! Turi tagad muti! Nerunâ tik ſtipri! u. t. t.

Nè, tas ſwa igais te ir ſaprâft un eejuſtees katra behrna eefſchejâ buhtibâ, ſinat wina ihpatnibas, labâs un flittâs ihpaſchibas, paſiht wina gara dahwanas, firdeſprahtu un temperamentu un labâs ihpaſchibas paſtahwigi

wingrinat un stiprinat, bet flitās nomahkt. Tā zaur nemitošchu zihau un pastahwigu wingrinafchanos war ijaugt raksturs, personiba, kas wifus prahta, gribas un juhtu speklus wada uf weenu gaischu, skaidru mehrti — darit tikai derigo un tā peepalihdsiet uszelt Deewa spehka, pateefibas un mihlestibas walstibu.

Tā tad audsinat pašfawaldifchanos un atfazifchanos nenofihmē wis speklus eerobescht un atnemt katru preeku, bet taifni otradi, — atraifit spehjas un audsinat wal dneekus, kas walda pahr domam, wahrdeem, juhtam, dsinam, pat nerweem un mustuteem, t. i. audsinat tahdus zilwokus, kas zaur zihnam un uswaram, preekeem un behdam dodas muhschibai pretim.

Bet scho audsinafchanu uf pašfawaldifchanos un atfazifchanos wajaga eesahkt jau loti agri, pat ar pirmajeem dsihwibas gadeem. Kā to darit?

Gudrais Salamans faka: Bee ka mehš sehnu masotnē peeradinafim, no ta winfch neatfazifees ari wezumā. Un pateefi, audsinafchanu mehš newaram deesjan agri ween eesahkt un ta jau ir tikai peeradinafhana. Ko mehš kā behrni few efam peefawinajušchees, tas paleef un lai tas buhtu ari pats kaunakais, tas neisees bes gruhtha zihnina un ruhgtām afaram. Tāpehz jafahkt audsinat jau sikhdainus un pirmajā dsihwibas gadā jaleef pamati audsinafchanai uf pašfawaldifchanos un atfazifchanos. Ja ari pee tik masa behrna, kas wehl gul autinos, newar buht runa par kahdu apsinigu gribu, tad tomehr mehš newaram alkaut wina dsinam un prasibam waku un nedrihktam padarit maso brehfuli par wifas mahjas tiranu. Masā behrna istruhkstošās gribas meetā nahkt wezaku griba, kas winu wada un loka.

Pirmais swarigakais audsinafchanas likums ir peeradinafchanās pee laika kahrtibas. Taifni pirmajos mehneschos, kur ehfchanas dsina ir ta swarigakā behrna dsihwē, wezakeem wajaga peeturētees pehz ahrtu parafstitām ehdeenu reisem un starpbrihscheem un nekahdi newajaga kautees zaur behrna brehlfchanu fewi mihkstinat waj eespaidot. Zitadi mehš audsinam behrnā tikai daschadas

eefahroschanas un eegribas. Bats par fewi saprotams, ka mahtei eepreefsch japahrleezinajas, waj behrna kleegechanai naw tiki lahds zits eemeßs. Atkaut tiki behrnam stundam ilgi kleege, wehl nenosihmè audsinat winâ paschjawaldischanos un atfazischanos. Tahdâ gadijumâ jaatkauz ahrsts. Bet weseleem behrneem eeturet stingras pauses ehdeemu starpâ ir koti derigi un te jau fahlas paschjawaldischanas un atfazischanas. Ja te kluhdas, behrnam teel faitets us ilgu laiku.

Tikpat swarigi pee sihdaineem eewehrot ari baribas daudsumu, — newajaga behrnus pahrbarot. Ir koti slikti, ka mahte, neeewehrodama mehru, baribas peegahdoschanâ eet par tihlu un tâ sagatawo jau nahkamos pilforos dsinu us pahrmehribam un nefahrigumu. Audsinaschanai us tihribu ari jau jaefahlas 4. un 5. mehnesi, tas ari mahja wingrinat grihu. Katra nolaidiba schai laukâ wehla ruhgti atreebjas.

Ir gan ralsurigi, ka wezaki, pascheem labi neapsinotees, taisni audsina behrnos eegribas, nepamatotas eefahroschanas u. t. t. Wini to dara ar to, ka paschi sagahdâ behrneem jaunus fairinajumus, peeradinol wiaus pee newajadfigam ehrtibam un katras prasibas ispildischanas. Wini domâ, ka teem pastahwigi ar behrnu janodarbojas, wini nehjâ un schuhpo to us rokam, dod fahdu sihschamo un wisadi zenschas tam sagahdat patihkamus brihschus. Behrns pee tam peerod, appetite peeaug, winsch brehz arween pehz jauneem fairinajumeem un ja nu winam neteel doti, tad ir leels skandals. Warbuht dascheem nemeerigeem un flimeem behrneem ir schahds apmeerinschanas tihdsellis nepeezeeschams, bet weseleem behrneem gan ne. Jo zitadi winsch islutinafees bes mehra, grihês no katras sbodinas un muhschigi isteils fawas wehleschanas nederigâ un nepeedeenigâ formâ. Mehß jau negribam behrnâ apslahpet darboschanas kahri, mehß neatgruhdisim wina kahjinas un rozinas, kuras pastahwigi kepurojas numß pretim, bet ari eewehrosim, lai schis kustibas neijmehrschas par rupjâm nekahrtibam.

Un naw jau pateesibâ ari nemaß tik gruhgti behrna

nefahrīgās teešmes un panehmeenus pirmajā gadā aplarot. Behrņa jau pašā par sevi ir prasība padoties otra grībai, un ja tū mešs agri un konsekwenti to ufsahkam, winsch ļaujas waditees un pahr sevi waldit. Tew titai wajaga parahdit ar pirkstu, waj peenemt druskū stingrakū tont un redsi, jau winsch atrauj rozīnu alpafal un mahzās pašfawaldišchanos.

Wairaf te buhtu ko runat par wezafu pašfawaldišchanos un tas nemaf naw tū weegli, it ihpafchi pee pirmā behrna, kur preeks par wīnu pašū ir pahraf leels. Tapat ari beefchi noteef ar pehdejo behrnu. Abos schais gadījumos wajaga buht diwlahrt ušmanigeem. Parafli deefgan beefchi pirmšimufchee un pastarifchi nonahf flittos zelos. Waj schai parahdibai naw tas pamats, ka wezafi tairni pee fcheem behrneem mafal eewehrojufchi audfinat wīnus uš pašfawaldišchanos un atfazifchanos? Daudsas mahtes ir atšimufšas to ar afaram. „Šlutinats behrns top ļoti drofšs, ka newaldams firgš; apejees par daudš maigi ar fawu behrnu, tad tew wehlat buhs no wīna jabihštas; rotalajees ar wīnu, wehlat winsch temi fahpinās,” faka Straks 30. 8—9. Stingra, meeriga un laipna ištufefchanās ir schini gadījumā mihleštiba, mihšta ištufefchanās ir ļaunums un nešehšiba pret teem.

Mešs apflatifim tagad daškus ļaunus, kuros wīswairaf eefpehjamš audfinat behrna pašfawaldišchanos un atfazifchanos, kur tairni tam ir wisleelafā nošime behrna dšihwē uš ļabu waj ļaunu.

Wišpirms: kā ļai audšinu fawu behrnu waldit pahr fawām domam?

Mešs wīši sinam, ļahda ļeela nošime rakstura weidošfanā ir audfinat domas, kuras eefpaido wīfu muhfu nahkam darbību. Par ko tu weenmehr domā, tas pehdigi pahrwehrfšas darbos, waj nu labos, waj ļaunos. Kas domā par to, kas pateefš, zeenijams, tairns, fchēhšts, mihligš, ļam laba flawa un tūfums, tas ari patš top pateefafš, tihrafš un zeenigafš. Bet kas fawu brahli mihš, tas war tapt par flepkawu. Šil ļoti no fwara ir

tapež mahzit jau mašam behrnam walđit paħr šavām domam, nedot weetas šaunam, šas no pašča išweidošas un rupji uššahjas. Šas atšauj šavām domam walu, tas ir pašudis zilweks, tas ir lā „mahlonis, šo nes šatrs wehšš.“ Šlittām domam ir milšigs špeħš, tās aišrauj zilweku šew lihds, neštatotees uš eekšejo beedinošho balši. Zilweks wairs neša nedsird, beš apdomašchanās wiššch kriht taħlaš un taħlaš, šameħr tas darbs ir išdarits, un tad nu wiššch metas uš šawa waiga un waimanā: „At, šo ešmu darijis?“ Bet nešo nelihds, te truhša walđišchanas paħr domam.

Tapež mahzišim jau laišus beħrneem, ša wineem ja-top lungeem paħr šavām domam, jo zitiadi tās eewediš winau poštā. Bet lā to darit?

Wešee špartešši peegreša leelu weħribu tam, lai winau beħrni taptu išturigi, energiški un paħr šewi waldošši wihri un šewas. Šai to panahktu, wini jau mašeem beħrneem šahštija par leeleem waroneem un winau darbeem, tehloja toš šo špilgtās kraħšās, lai raditu beħrnoš šahri darit teem pašaš. Tā wini peepildija mašajo galwinaš ar leelām, zehlām domam, šas weħlaš išweħrtās darboš. Mahzišimees no wineem. Šr šoti mutkigi šahštīt beħrneem mašus miħliguš šahštinauš. Tad wini taps tiš paħraš miħšti un nedrošši. Bet mums taišču ir wešela rinda škaištu šahštu un pirmā weetā šatrā šinā buhtu jamin bibeles šahšti. Šarp zitu mums ir jaštahšta beħrneem waronu šahštus par šeneem laišeem, jaštahšta par wihreem un šewam, šehneem un meitenem, šuri bij štipraši lā laumu ušwaretaji, tapež ša wini ušwareja šewi paščuš. Tā meħš nemanot eedošim jau špeħšus un eeroščuš zihnā pret naidigām dšinam, šas šavā laišā beħrneem ušmahššees.

Št šewiški pubertates laišā, šad atmoštās dšinumš un šahš attiššitees, rodas šoti bištamas domas, šuras perinajas galwā un gruhti atšainajamas. Šahšdas domas, ja winaš ilgaku laiku turpinas, šagište wišu organišmu, padara gribu un šerment wahu un tā eewelš beešši jaunu šeedošču dšihwibu išnišuma un šamaitašchanas

purvā. Zihnās, kas noteek ņchai wifai gruhā lauvas laukā, teel izziņnitas beeschi jau domu pašaulē. Paļih-
dņefim teem, kas beeschi daudņ wairaf ar to nodarbojas,
nekā mehŶ eedomajamees. Kā to darit?

Ar to ween nepeteek, kad mehŶ behrnus eepasihstinam
ar daschadām dŶimuma funkzijam. Ar leelu teesibu Jörsters
faka, ka fantasija labprahit usklaufās, kad prahits teel pa-
mahzits. No ņwara ir, ka mehŶ behrneem tuhliit mahzam
ņcho zihnu, ka mehŶ ņuhtam eenaidneeku kara pulkeem
tuhliit preti ņawus ņpehtus, t. i. tihras domas, luhgņcha-
nas un mahzam tās weŶt zihnā, kā karawadonis ņawu pulku.

Kā tas wiŶŶ noteek, mehŶ waram wislabaki ņapraŶt,
ja wedam ņakarā ar Kristus kaŶrdinaņchanam tukŶnesi. Kad
Jesum tuw-Ŷās kaŶrdinatajs ar Deewu ņaimoŶoŶchām
domam, WiŶŶch dŶen to prom: „AtkaŶpees ņatan!“ un
tuhlin atkal peemetina deewiŶchlās domas: „zilweŶŶ ne-
dŶihwo no maiŶes ween,“ waj „Zew buhŶ peeluhgt Deewu
ņawu Rungu un WiŶam ween kalpot.“ To paŶchu mah-
ziŶim ari behrneem.

Nepeteek, ka mehŶ eenaidneeku iŶdŶenam no wina pa-
ņlehptuwes. Wajaga paņlehptuwi tuhliit aiŶbehrt un iŶniŶ-
zinat. Ŷchis zihnās jaunatne war ņapraŶt. Wina pee-
triht Getes wahrdeem: „Deelas domas un tihra ņirds,
tās ir tās leetas, lueas mums jaiŶluhds no Deewa.“

Zai ņchis zihnās ņelmigi weiktu, mums jamahza muhju
behrneem konzentret ņawas domas weenā punktā un wir-
Ŷit weenā linijā. Tas behrneem naw weegli. WiŶu do-
mas paraŶti lido kā taureniŶchi no weena ņeeda uŶ otru,
nogarŶcho ņche un nogarŶcho tur. It ihpaŶchi ņchis bree-
Ŷmas draud leelpiŶehtas behrneem, kureem kaŶru ņtundu
mainas interesanti eepaidi zits zaur zitu. WiŶi loti
weegli war nonahkt tais breeŶmās, ka tee mellēs arween
ņwaigus eepaidus un kaufees peefetees pee kaŶras jaun-
uŶpelbejuŶchas domas.

MehŶ tam waram strahdat preti ar to, ka peem.
mahzam winaus kaŶrtigi apŶkatit kaŶdu bildi, nestahŶtam
wineem kaŶru deenu jaunās paŶakas un ņtahŶtus. Loti
wehrtigas konzentrazijas wingrinaŶchanai ir rotakas, da-

schadas spehles mahjâ un laukâ. Skolas behrnus mehs turpretim turesim stingri pee tam, ka katru deenu noteikti wineem japadara faws skolas darbs, neskatotees us to, ka laukâ beedri jau wikina un fauz, waj ka ledus waj fîltâ faulite peewelk. Schai sinâ mums, wezateem, skola ir loti ispalihdsiga. Beeschi dsird fakam, ka skola par mas audsinot. Bet schai sinâ — waldischanâ pahr domam un us konzentracijû — skola audsina katrâ stundâ, waj nu zaur diktatu, waj domurakstu, waj rehînu usdewumu, tâ ka newar wis skolu wainot. Bet mums mahjâ jaturpina skolas darbs.

Dai fawas domas isteiktu ziteem lihdszilwekeem, mehs leetojam galwenâ fahrtâ mehli. Wina tâ tad ir kalpone. Bet zil ahtri un beeschi wina top par waldbneezi un padara tik dauds launa! Mehs saprotam, tapeh3 ap. Pawils fauz winu par „nemeerigo launumu,” par „nahwes gifti un netaifribas pasauli.” Zil dauds draudsibas mehle jau naw isschikhruse, zil dauds firdis ta naw eewainojusi, modinajusi naidu un farihkojusi fleplawibas! Zil swarigi tapeh3, ka muhsu behrni prot waldit pahr mehli, ka wini turo to groschos un wada un lota, lai nepaspruhl kahds wahrds, kas ir lihdsigs abâs pufes greesigam schhepam.

Rà lai audsinu fawu behrnu waldit pahr mehli? Zil loti mehs ari nepreezatos par behrna pirmajam skanam un wahrdeem, tomehr muhsu peenahkums ir eewehrot mehru un robeschas. Ta ir islaischanâs, kad 5 gadu wezi behrni peerod muhschigi bes jehgas plahpat un patur wehl weenmehr masa behrna walodu. Un ir loti kaitigi, kad wezaki paschi smejas un preezajas par scheem komiskajeem isteizeeneem un paschi tos weizina, palakkehmodamees behrneem un nema3 zitadi ar wineem nerunadami, ka jokodami un aufschodamees. Tahds joku gars aisdsen Snehtho Garu, kas mums audsinaschanâ ir tik loti no swara. Mums wajaga papuhletees ar behrneem runat skaidri un noteikti un weenmehr wiaus pamudinat skaidri un weenfahrschi isteikt fawas domas. Tas ir preeks redset, ka wini to war un skai3ti dara. Ta ir audsinaschana domu un wahrdu waldischanâ.

Tad tahlak, wiseem behrneem tas nahf koti par labu, ja wini mahzas waldit pahf sawu mehli ar to, ka leef teem fchad un tad pilnigi klufet. Solas behrni ta dabu katru deenu wingrinatees. Bet ari preefchskolas gados tas nahfku behrneem par fwehtibu. Tas turpretim man leefas naw pareisi, ka daschâs gimenès peeſpeeſch behrnus klufet. Lai wini mahzas faprahtigi iſteiktees. Bet fchad un tad war aiſleegt ari pee galda farunatees.

Mehs neſpehjam behrneem deesgan agri ween eemahzit, ka labi audſinatam zilwekam beefchi wajaga klufet, ka Siraks ſaka: „Seewa, kas prot klufet, ir Deewa dahwana“, turpretim „rupiſch, neaudſinats zilweks runâ ne-uſmanigi un plahpâ beſ ſawa gala“. Taveh3 ir laba wingrinafchanâs, ja behrni dſimumdeenâ waj Seemfwehtofos prot ilgi uſglabat ka noſlehpumu, fo wini nodomajuſchi dahwinat. Tas ir droſchſirdibas darbs.

Slifka eerafcha ir paſtahwigi plahpat par zitu kludam, aprunat ſawus brahtus un mahſas un zitus beedrus. Tas katram weegli wedas. Lai raſtu preteju wingrinafchanos, uſdod fahdreij tawam behrnam paſtaſtit par Anniau un Karliti kaut fo labu. Saki wineem, ka mehle top netihra, ja wini leeto netihru un neſmuku leetu ſtaſtiſchanai.

Kâ lai audſinu behrnu waldit par ſawu meefu? Ir gan fazits, ka behrna pareiſa ehdinafchana jau ir puſaudſinafchana. Tas jau ir ari pareiſi, bet nedrihſt pee-kaut, ka mute un wehders paleef par weenigeem waldbnee-keem mahjâ. Behrnam wajaga ehſt peeteekofchi, bet par leelâm breeſmam war klucht tas, ka te mehſ peeſkittam ari daschu ehdeenu ahtru norihſchanu un atſazifchanos no tahbeem, kas ir maſak garſchigi, tâpat ari neſahfibu haudweelâs, kas fairina mehli u. t. t. No ta war ahtri iſ-augt meli un ſagſchana, teekſmes uſ dſerſchanu un netiklibu. Lai muhſu behrnus neapehd ſawu tafeliti ſchokolades tuhlin uſreiſi, waj weenâ deenâ. Pamahzi winam ſadalit tafeliti un tad lai winſch pats pahrwalda ſawu mantu. Ja tu to jau buhſi mahziuſi pirmâ dſihwibas gadâ, tad tagad mehra eetureſchana nebuhs gruhfa.

Rà atfewischi labi wingrinajumi war buht fefoschee: Kur mahjäs ir paradums fatru fwehtdeenäs pehzpusdeenu pasneegt kuhku, islaid to weenu reifti, lai redsetu, waj til wehders naw palizis par lungu. Ir no swara schahdu atturibu eewest ne kâ spaidu lihdselli, bet kâ brihwu paschawaldichanos un broschfirdibas wingrinafchanos. No schahdas atteifchanäs eekrahto naudu war isleetot nabagus apdahwinot ari upurejot to mifionei. Mahzi taweem behrneem atdot ko otram un to wislabako.

Wingrinafchanäs dod koti dauds.

Man leefas, ka buhtu leeki wehl muhsu deenäs peeminet, ka behrneem newajadsetu dot alkoholistus dsehreenus: alu, wihnu, par degwihnu jau nemaš nerunajot, pat ne paschbruhwetu alu waj basnizäs wihnu. Wisi eewehrojami behrnu ahrsti un täpat nerwu ahrsti beedina no tam. Kam ir kahds jehdseens par to, zil neiffakami leelu postu wezaki zaur to eenes behrna dšihwê, pat tad ween, ja behrni nowehro, ka wezaki newar fewi sawaldit, tas isturefees koti nopeetni un nedos behrnam ne pilites alkohola. Ahrsti-psichiatři nestaitamas reises apgalwojušchi, ka wahjprahriba un idiotifms, flakta kermena attihstiba, angfu šlimiba, nokaweta augšchana, nerwošitate un grabas wahjums ir wezaku alkohola leetoschanas šelas. Bet zil dauds derigu un labu zilweku nokuhst šchi tirana kalpibâ! Behrnam jau pascham par fewi newar buht nekahda prašiba pehz tahdeem dsehreeneem. Bet tã ka dšeršchana un smehšefchana ir til koti isplatitas leetas, šchis kahrdinajums koti weegli peefitas 14—18 gadu šehneem, un te nu wineem buhtu jamahzas fazit brunneezifks „nê“ un atfazitees, bet nekahdã gadijumã nelautees fewi pasemotees lihdsigi un wehl semal par kustoneem. Ta lai ir muhsu jaunatnes Deema kalposchana — blatus sawam garam nodot ari meesu par fwehtu upuri Deewam. Tã domã ari Pawils sawã wehstulê romeescheem, 12. nod.

Bet mehš, wezaki, lai neaismirstam, ka labatã audšinašchana nepastahw wahrdos, bet darbos, lai atminam, ka swarã kriht muhsu paschu personigais peemehrs. Wezakeem wajadsetu sawu behrnu azis isaugt par wisleelakam auto-

ritatem ar wainageem galwās. Paſchawaldiſchanās truſkums nomet toš beeschi putelloš.

Sparteefchu ſehneem wajađſeja ſawu iſturibu un paſchawaldiſchanoš peerahdit ar to, ka wini weegli panefa meeſigas ſahpeš, pat riħſſchu ſiteemus beſ maſaſās rauſtiſchanās waj raudaſchanās.

Muħſu behrni raud tiſ beeschi, it ihpaſchi ja wini nofriht, waj kaut kà zitadi ſaſitas, un tã ka wezaki ar ſawu pahſpipleto ſcheloſchanu naħ wineem pretim, tad tahda raudaſchana jo beeschi iſwehrſchas par beſmehrigu brehſſchanu. Bet ir bijuſchi zilweſi, kuzi ſaweem behrneem liuſchi pee firđš labat kaut ſew galwu noæemt, nekã iſlaift kaħdu raudu ſkanu.

Kad kareiwji atgreeschas mahjã no manewreem, wineem beeschi wehl pagalmã leef iđdarit kaħdu wingrinajumu, tee teef komandeti tiſpat ſtingri, un neweens nedriħft kautkã nolaiſtees. Wineem jaraħda, ka teem ir iſturiba, lai wajađſibas gabijumã zihnitoš pat lihđš peħdejam elpaš wilzeenam Ari muħſu behrneem ta ir laba wingrinaiſchanās, kad wini noguruſchi atgreeschas no kaħdaš paſtaigaſchanās waj ſatumu brauzeena, noħahrtot wehl ſawas leetaš, nomaſgateeš, eekamš eet pee galda, un tã ar daſchadeem darbineem parahdit, ka winoš wehl ir „duħſcha“.

Behdigi eš wehl negribetu aiſmirſt, ka blaſuš ſiſtematiſkai wingroſchanai ſkolã, ari weegłš ſports, kã ſlidu ſkreeſchana un peldeſchana ſneedš koi daudš iſdewibas audſinat gribu, walđit par ſawu kermenı. Tãpat to waram panahkt wingrinot rokaš daſchados darboš. Tee wiſi buħš labi lihđſekti mahziteeš walđit par ſaweem lozefkeem.

Beidſot atleef wehl pats ſwarigafatš jautajums. Kã lai eemahzu behrnu walđit par ſawãm juħtam un ſawu gribu, jeb labaki ſakot par ſaweem juħtu un gribas iſpaudumeem?

Muħſu behrni wiſi atſchirãš ſawã ſtarpã peħz temperamenta un garigãm, kã ari meeſigãm ſpeħjam un teefmem. Bet katram naħ tahdi briħſchi, kur wiſch noſtahda ſawu

gribu egoistifki preiti wifai apfahrtnei un grib iswest taifni to, kas wiau tâ pahrwalda un kas wiau dfen kâ weefulis. Jr koti nefmuks flats — man leekas, to neweens glesnotajs nebuhs ussihmejis, — kad behrns, kam kaut kahdâ weidâ kas fâfists waj faplehsts, tâ teef pahraemts no trastojojchâm dufmam, ka wina fejas panti iſkehmojas un winſch kleeđs un fpahrdas kâ pats nelabais. Ko tur lai dara, kad peerinaſchana un meerinaſchana neka nelihđs? Ja behrns wiſpahri ir nerwoſs, ja winſch kleeđs pa naſtim, ja winſch beeſchi zeeſch no gara ſtahwolka maikam un nepamatotâm duſmu lehtmem, tad te buhtu eeteizamſ jau laikus greeſtees pehz padoma pee kahda nerwu ahrſta.

Bet ko lai dara tee wezaki, kuru behrns lihđs ſchim attiſhtijeſ normali? Eſ waru tikaſ paſtaſhtit, kas lihđjejis teem ſtuhrgalwigajeem behrneem, ar kureem man bijuſi darischana: apdomaſchanaſ iſtaba, behrna iſoleſchana kahdâ ſpezialâ telpâ, no kuras winſch newar ahtraki tiſt laukâ, kamehr par fewi guwis uſwaru, kamehr winſch tapis kungs par ſawu ſtuhrgalwibu.

Pee labas gribas fatrs atradis tahdu telpu, tikaſ wa-jaga wiſu to iđdarit pilnigâ meerâ un ihſtâ azumirſki, lai tâ palihđſetu behrnam tiſt galâ ar ſawu demonu. Geguhâ uſwara ir labakâ garantija par naſtamu uſwaru. Pee leelakâſ dalaſ behrnu ſchahdâ zekâ mehſ tiſkim galâ beſ ſiteeneem, ja tikaſ deeſgan agri buhſim ſahluſchi behrnuſ audſinat. Paſtaſhwigi un konſekwenti iſwedot atfahrtotoſ paſchjawaldischanâſ wingrojumuſ, mehſ panahkim daudſ wairak, nekâ energifki leetojot zitus lihđſekluſ — koku, waj fiſſnu, pee kam wezaki tiſ iſrahda neſpehju fewi paſchus ſawaldit. Beſ ſchaubam, ja mehſ pirmaſoſ dſih-wibaſ gadoſ audſinaſchanaſ nenemam nopeetni un tâ daudſ noſawejam, tad wehlaſ buhſ gruhti beſ ſiteeneem iſtiſt.

Muhſu behrni gatawojaſ uſ kahdu iſbrauzeenu un jau ſen preezajaſ par to. Te pehdejâ brihđi tehws teef aiſtawekſ. Darba peenahkumi wiau ſauz. Taſ eenes leelu ruhgtumu un beſ ſchaubam, mehſ newaram uſreiſi praſit ſmaidoſchâſ fejaſ. Bet numſ, kaſ eſam wezaki un jau daudſ reiſ peedſihwojuſchi, ka dſihwê beeſchi nenoteek

tā, kā mehš wehlamees, mums behrni japamahja fawalditees un atfazitees. Nekaufim behrneem ilgi fawā starpā ruht un furnet, bet isdomafim kahdu jaunu planu, ko mehš ņho pehzpusdeenu waretu labu darit. Ja wini nu pee ta teef, tad itin drihs tee atradis, ka isbraukuma laweklis nemas til dauds slihta atnesis un ka ari ņahfajā juhraz uhdeni aug pehrles.

Behrni kildojas beeschi fawā starpā, wini paleef launi un usmet luhpas. Ir toti gruhti bruuneezifki ņneegt otram roku un ņalihgt, bet mehš to nostahdisim par warondarbu un palihdsesim behrneem ņho kalnu pahrfahpt. Mehš waram peedsihwot ņirdi eepreezinofņas ainas, ja mums isdodas to, kam nodarits wiswairaf netaisnibas, peerunat un eedmesmot us ihsti bruuneezifku isturesņanos: luhgt otru pehz peedofņanas, atnest winam pukes, noņpodrinat ņahbakus, waj zitadi kā tam pakalpot. Mehš atnemam wineem dauds wehlafo gadu ņirdsņahpes, ja jau agri mahzam panest un pahrwaret atreehibas ņahri.

Behrneem jamahzās gaidit un waldit par ņawu pazeetibu. No isņkata neeziga, bet buhtibā wehrtiga wingrinafņnās ir ta, kad mehš peefpeesņam pakai mesglu meerigi atraiņit un newis pahrgreest. Ar to teef audņinata isturiba un pazeetiba.

Dauds ir ari par to rakņits, ka muhņu laikos religifkās pateefibas darit peejamafas muhņu behrneem. ņahhda audņinaņhana us ņewis fawaldifņanos ir kā radita, lai peewestu behrnus tuwat Deewam un ņawu dsihwi, domas, juhtas un gribu nodotu Wina rihzibā, lai wisās wehtrās waretu pastahwet. Kā lai to ņaprotam? Wispirms tā: behrns, kas ņaprot zihnu ar ņewi paņhu, kas grib waldit par ņawām teefsmem, dsinam un kaiflibam, tas ari ņapratīs dauds ņlaidraņi religifkās pateefibas uu religifkus jehdņeenus. Wina paņha peedsihwojumi zihninos, ar ņewi ir labs usņkatamibas lihdsellis, kas apstiprina bibeles wahrdu pateefibu. Peedomafim tifat pee wahrdeem: „No ņirds iseet launas domas . . .“ waj „mehle ir gan maņs lozellis, bet padara leelas leetas,“ zilwefa duņmas naw Deewam patihkamas“ un tā wehl ir dauds wahrdu,

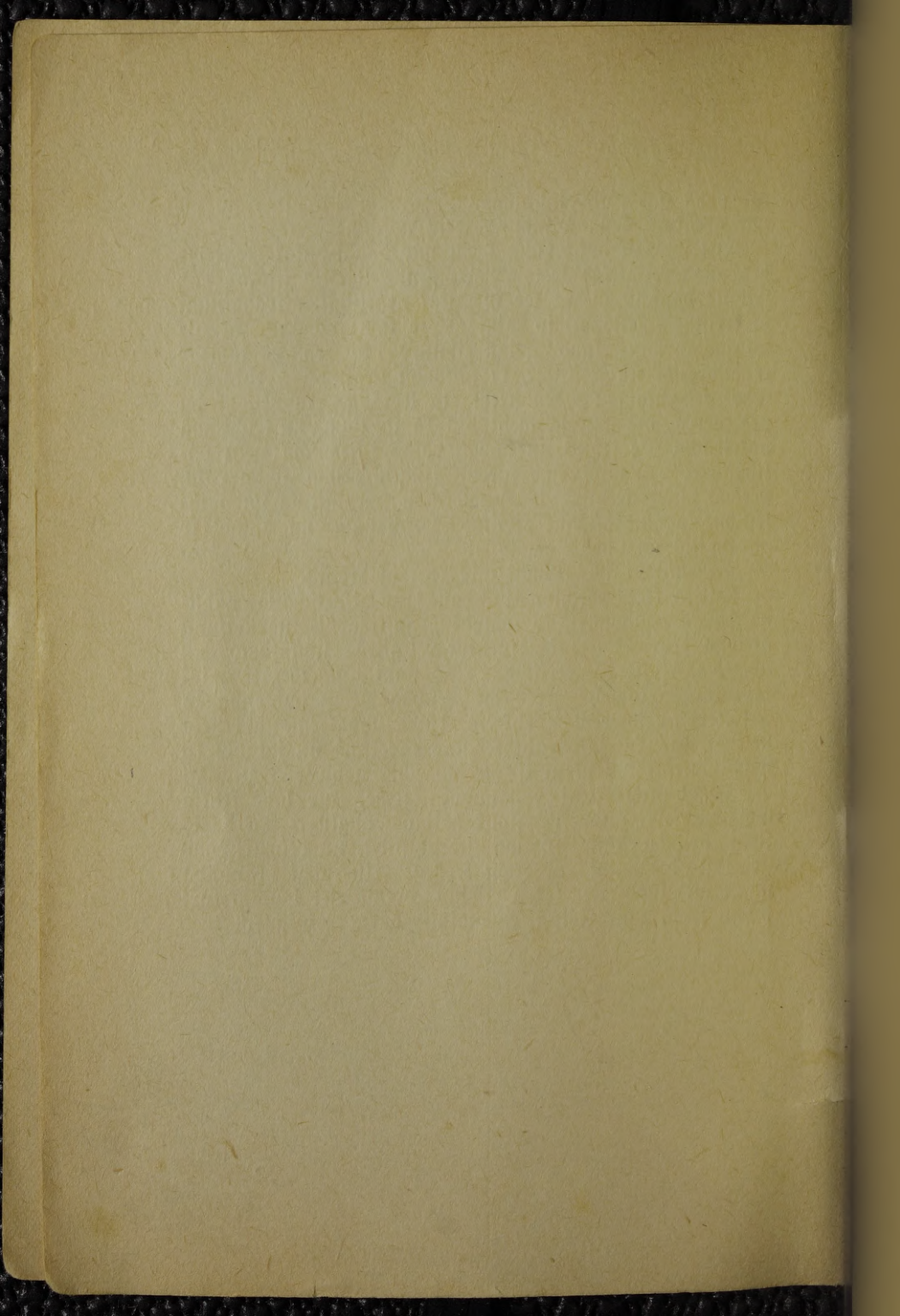
kas runâ par fahrdinaschanam, zihnam un uswaram un par grehtu. Tam wifam ir leela nosihme.

Bet waretu buht runa wehl par dauds dšilaku eegremdeſchanos religifkâs leetâs. Apustuls Pawils iſſafâs par Moſus hauſchleem, ka tee ir tilai nepilnigi aiſrahdijsimi uſ Kristus praſibam, jo wiſch pee tam domaja, ka zilwefam ar wiſu labo gribu zihnitees un zenſtees tomehr ir jaſabruht un jaatſiht, ka paſcham ar ſawu ſpehtu taſ naw eefpehjamſ: „Tâ neeet ta leeta, eſ tâ nenahſſchu pee meera, bet gan ja wehl dšilakâ iſmiſumâ un truhtumâ pakritiſchu pee ſemes un ſawas rotas iſſteepſchu pehz palihdſibâs.“ Tad Deews ſneeds iſmiſuſchajam ſawu roku, peedod wina grehtuſ, dahwina ſawu ſchehlaſtibu un mihleſtibu, ko Wiſch zaur Kristus zeefchanam un dšihwi ir parahdijs un mums dewis.

Ta hauſchi ir tapuſchi par zetu uſ Kristu.

Tas ir leels paſchjawaldiſchanâs un atfaziſchanâs audſinaſchanâs eeguwums, jo ſchahdi „hauſlibâs“ wingrinajumi attiſta behrnos leelaku iſpratni religifkos jautajumos un nowed teeſchi pee Kristus. Kad wini taps wezaki, wini ſapratis, ka tomehr ari ſchi zeefchanâs un publeſchanâs paſcheem ar ſaweem ſpehteem kluht labakeem, ari nefa nelihdſ, bet ka jaſabruht Kristus preeſchâ un jaluhdſ kâ Pawilam: „Kas mani iſraus no ſchis nahwes meefâs?“

Tagad top tilai ſagatawota ſeme, kur labâ fehkla augſ un ſels un nefis ſimtkahrtigos augluſ. Ta daris ſirdi brihwu zaur Deewa ſchehlaſtibu, un behrni buhſ preezigi draudſibâ ar Jeſu Kristu. Un ſchâi draudſibâ nu wini taps ar katru jaunu deenu ziti laudis, kuri „wiſu ſpehi zaur Kristu, kaſ winaus dara ſpehziguſ.“

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309045356

Labas grahmatas ir labs audsinatajs.

Va tūru zelu? Paula Winzenta. Maksā brošeta 80
sant. Glīti eeseta 28 2.—

Satura rahditajs: I. Dīhweš sauzeens. Kad esmu
weens. Jaunības zenteeni. Grahmatas. Schaubas. Pamodu-
sees mihlestiba. Neatkariba. Seesme pehz laimes. Preeksch-
sihme. Iščkiroschš solis.

II. Rā pasaule tewi ujnem. Weens publi. Apnizis. Ne-
wejeligas mahzibas. Noleegschana. Mihlestiba behg. Vaudu
teešibas. Zenschanās. Iščsihweš šodiba. Vestitajs. Utgreeschanās.

III. Sehwa mahjās. Weenatnē ar Deewu. Luhgšchana.
Bibele. Apšinaschanās. Pastahwiga mihlestiba. Utjazischanas.
Darba iswehle. Preeki. Draugs. Zeta galā.

Ras peeklabias? Mahrtina Ulbricha. Laijni mahjeeni
un aischrahdijsimi jauneem laudim. Otrs
isdeuwums. Maksā brošeta 50 sant.

Satura rahditajs: Preekschwahrds. Stateens
špoguli. Simene un mahjas laudis. Satišme un draudšiba.
Bajniza un religija. Sweizinaschana un zitas peeklabibas for-
mas. Apmeklejumi un weesi. Runaschana un šaruna. Kaut
fas par wehstulu rakstischanu. Kaut fas par ehšchanu, dšerschanu
un galda šabeedribu. Kaut fas par dahwinaschanu. Kaut fas
par masām, bet eewehrojamām leetam. Par peedališchanos ša-
beedriškā dšihwē.

Reels krahjums religijli tikumiga šatura grahmatu
wezateem, behrneem, jaunatnei un peeauguscheem.

P a š u h t i j u m u s a d r e š e t :

L. B. D. Satweenibas abgahdneezibai Rigā, pasta kaste 349.